

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PODPORA TALENTOVANÝCH ŽÁKŮ V PLZEŇSKÉM KRAJI

STUDIE PROFIL NADANÉHO ŽÁKA

v rámci projektu Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.2.03/02.0001

Mgr. et Mgr. VERONIKA VÍCHOVÁ, klinický psycholog

Mgr. HANA NAVRÁTILOVÁ, klinický psycholog

Bc. KLÁRA CHALOUPKOVÁ

www.podporatalentu.cz

TENTO PROJEKT JE FINANCOVÁN Z PROSTŘEDKŮ PLZEŇSKÉHO KRAJE.

1. Zpráva o průběhu testování 27. 8. 2013 a 3. 9. 2013

Psychologické testování proběhlo dle plánu v úterý 27. 8. 2013 na Vyšší odborné škole a Střední průmyslové škole elektrotechnické v Plzni, Koterovská 85 a 3. 9. 2013 na Pedagogické fakultě ZČU v Plzni. Učebny a materiály byly ze strany organizátorů dobře připraveny. Po kontrole místností a materiálů proběhlo zaškolení testových asistentů (rozdávání, sbírání, kontrola vyplnění, péče o problémové situace). Jejich úkolem byla pomoc při administraci a zároveň přítomnost 2 osob v jedné testové místnosti zaručovala bezpečnost. I v tomto roce proběhlo testování bez komplikací.

Testování provedly registrované klinické psychologičky: Mgr. Hana Navrátilová, Mgr. et Mgr. Veronika Víchová a Bc. Klára Chaloupková.

Nejprve byli probandí seznámeni s průběhem testování, časovým harmonogramem a byla dohodnuta pravidla.

Testová baterie byla sestavena následovně:

1. TIP (T-84)
2. Doplnění vět (T-162)
3. Test verbální fluence
4. Urbanův figurální test tvořivého myšlení (T-253)
5. Aktualizovaný dotazník zájmu o zvolený obor (sestavený přímo pro projekt Podpora talentů Bc. Klárou Chaloupkovou, Mgr. Hanou Navrátilovou a Mgr. Veronikou Víchovou). V této verzi byla omezena možnost mnohočetných odpovědí za volbu jedné dominantní odpovědi, což některým žákům dělalo obtíže rozhodnout. Také se opakovaně objevila situace „jsem se vším spokojen“. Celková data potvrdí, zda se jedná o charakteristiku skupiny (spokojenost se školou, rodinou) nebo zda je ještě obtížné vnímat své potřeby nebo dojdeme k zcela nové interpretaci.

Pořadí testů bylo upraveno tak, aby se střídaly výkonové testy s inventáři či kresebnou technikou a vše bylo zakončeno dotazníkem zájmu o zvolený obor, jehož délka vyplnění je individuální. Vzhledem k opakovanému nižšímu výkonu v oblasti práce s českým jazykem byl zařazen Test verbální fluence místo testu D2. Obměna testové baterie je velmi vhodná vzhledem k tomu, že část účastníků kempu 2012 byla úspěšná ve svém oboru i tento rok a účastnila se tedy kempu opakovaně. V průběhu testování se nevyskytly žádné komplikace a celkový časový režim byl dodržen. Je vhodné zvážit testování dětí mladších 11 let vzhledem k náročnosti, pomalejšímu čtení a psaní a částečně chybějícím normám. Re-testování stejnými testy mělo odstup 12 měsíců, takže je validní.

Testování proběhlo celkem u 8 skupin:

Skupina	Učebna	Čas	Obor	Plán	Reál	Dívek	Chlapců	Testování
1	1206	8,30 – 10 hod	Ze+Dě	23	21	9	12	7
2	1304	8,30 – 10 hod	AJ+NJ+FJ	27	27	18	9	11
3	1208	8,30 –	Bi+Che	26	25	14	11	17

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

		10 hod						
4	1208	10,00 – 11,30 hod	Elektronické klávesové nástroje (EKN), Housle	17	18	11	7	5
5	1206	10,00 – 11,30 hod	Flétna	20	20	15	5	6
6	1304	10,00 – 11,30 hod	Akordeon- trubka- klarinet	18	20	6	14	10
7 a 8	Ped F	9,00- 10,30	Ma+Fy	57	55	24	31	30
Celkem				188	186	97	89	86

Celkem bylo 185 testovaných z původně plánovaných 188. Psychodiagnostické testování některého z testů v rámci minulých kempů i jinde zažilo 86 dětí, týká se to zejména starších dětí. Z pohledu preferencí vyhrává test tvořivosti, TIP, TVB a nejméně oblíbeným testem bylo DV (u nejstarší skupiny č. 7-8 byl nejvíce preferován TIP, což odpovídá vývoji dětské kresby, o kterou s věkem zájem klesá).

Zajímavým jevem bylo odevzdávání před časovým limitem. Celkově testování proběhlo v klidu, nedocházelo k žádnému většímu vyrušování, nepoužívali mobilní telefony. Disciplinovanost měla u některých skupin vliv na zkrácení času testování. U věkově homogenních skupin starších dětí (př. Zeměpis-Dějepis) byla atmosféra klidnější než u skupin, kde byly zařazeny i malé děti (př. Flétny, vývojově je tento jev v normě zejména s ohledem na schopnost soustředění po delší dobu).

Opakovaně se potvrzuje zajímavý první dojem - BMI index v normě, což by odpovídalo „naplněnému životu“ místo přejídání v kombinaci s nedostatkem pohybu, kterým trpí stále více školních dětí. Tento rok máme k dispozici u všech dětí data, takže BMI ověříme a najdete ho v naší studii.

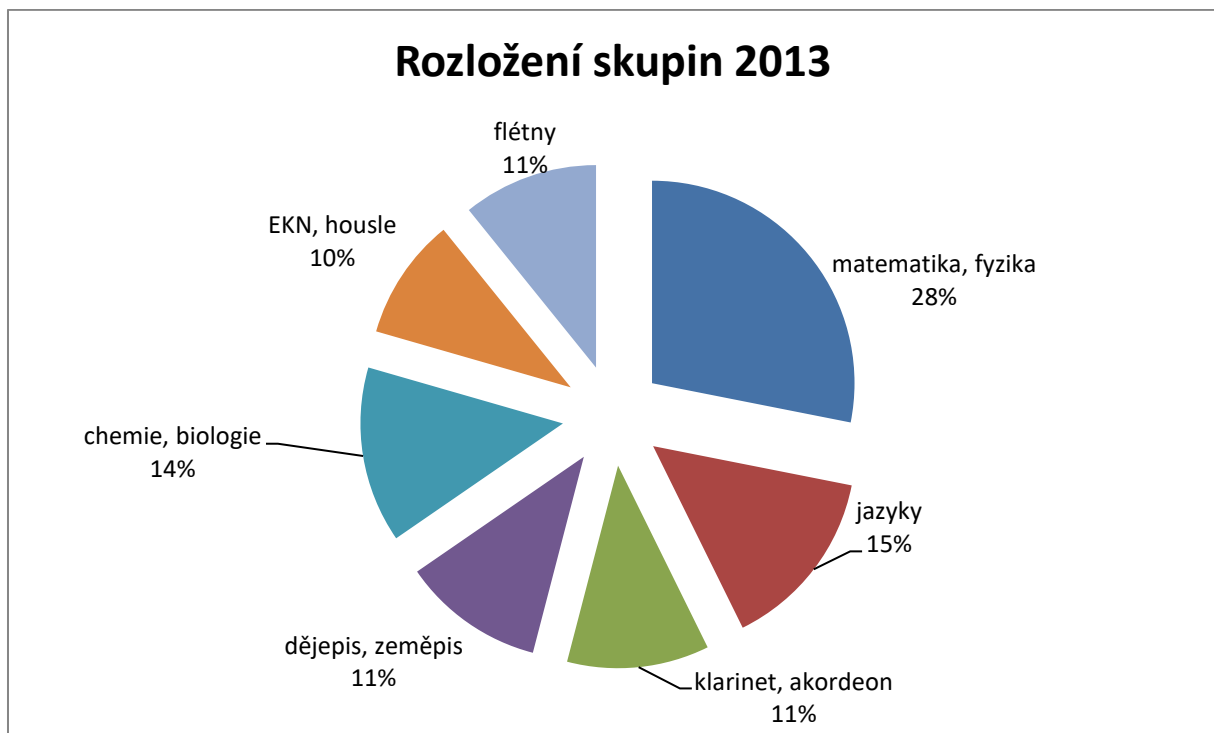
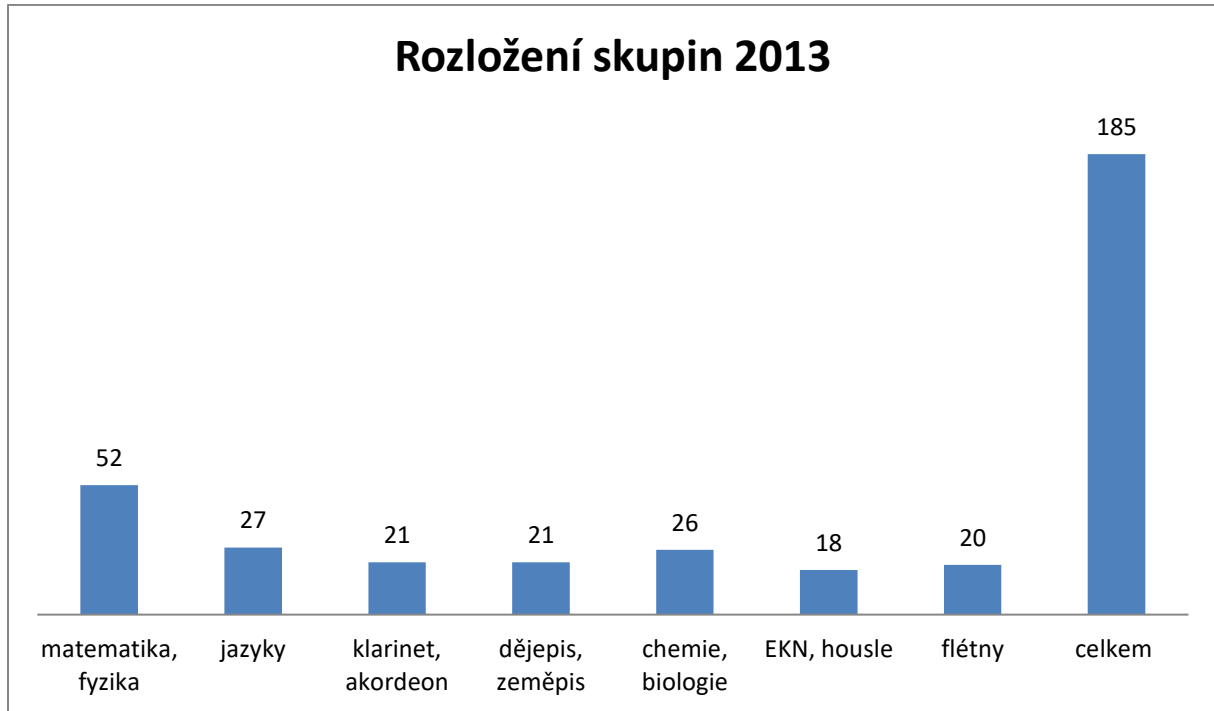
Testové výsledky budou po vyhodnocení zpracovány statisticky a interpretovány a bude popsán vzorek účastníků kempu Podpora talentů po otestování obou skupin kempů, tak jak stanoví zadání projektu. Předběžné výsledky budou známy v měsíci září. Kompletní zpráva bude zpracována do konce října 2013.

V Plzni 4. 9. 2013

Mgr. et Mgr. Veronika Víchová

2. Vyhodnocení informací z dotazníku

I tento rok jsme se rozhodly žáky a studenty rozdělit do skupin v závislosti na jejich oboru zájmu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Prima vista – BMI v normě

Do psychologického vyšetření často spadá i první dojem – prima vista. Náš dojem ze skupin žáků a studentů v předchozích letech byl, že jejich váha je v normě a proto jsme se rozhodly tento dojem ověřit v praxi.

Růst a vývoj dítěte je ovlivněn interakcí genotypu a prostředí – změny růstu populace ukazují citlivě na změny prostředí (zdravotní péče, výživová situace, sociálně-ekonomické podmínky aj.). Monitorování individuálního růstu a monitorování růstu populace je jedním ze základních prostředků sledování zdraví jedince i populace.

Včasné rozpoznání odchýlného růstu dítěte od předpokládaných hodnot nám dává možnost předejít některým zdravotním komplikacím, odhalit chybné výživové návyky či psychické problémy dítěte.

Může pomoci rozpoznat vážné onemocnění před jeho klinickým propuknutím.

1. Co přesně je BMI?

BMI zkratka pro Body Mass Index, čili poměr mezi Vaší výškou a váhou. Používá se k přibližnému hodnocení, zda je Vaše váha v normě nebo trpíte nadváhou, případně podváhou.

2. BMI index podle věku – jaký vliv má věk na výslednou hodnotu BMI?

Na výsledné číslo BMI nemá věk žádný vliv. Jeho vzorec je:

$$BMI = \frac{\text{hmotnost (v kilogramech)}}{\text{výška}^2 \text{ (v metrech)}}$$

Obecně však platí: U starších osob a dětí vychází BMI index nižší, než by vypovídalo o jejich skutečném zařazení v tabulce nadváhy / podváhy.

Proč?

Protože většina dětí a starších osob nemá tak rozvinutou svalovou hmotu. Tím pádem mají děti a starší osoby vyšší procento tuku a měli by mít o něco nižší BMI, než říkají obecné tabulky.

3. Jak počítat BMI dětí? Kde najít „BMI kalkulačku podle věku“?

BMI u dětí se může počítat stejně jako u dospělých. V některých zemích se však BMI ještě porovnává s průměrným BMI stejně starých a stejně vysokých dětí. Následně se porovnává, zda dítě zapadá do normálu nebo ne.

BMI kalkulačka podle věku je nesmyslný pojem, protože vzorec pro BMI vůbec nezapočítává věk.

4. Ve kterých případech se může BMI mýlit?

BMI lze používat pouze u osob s běžným typem postavy. U osob s vyšším podílem svalové hmoty BMI index nelze brát vážně.

Proč? Představte si:

Pan Novák nesportuje, nemá tedy příliš mnoho svalové hmoty, zato je obalen vrstvou tuku. Sečteno a podtrženo váží 100 kg. Měří 180 cm.

Pan Svoboda je naopak hokejista a chodí do posilovny, má nízký podíl tuku v těle, zato svalová hmota mu nechybí – na první pohled má pěknou, vypracovanou postavu. Váží 100 kg a měří také 180 cm.

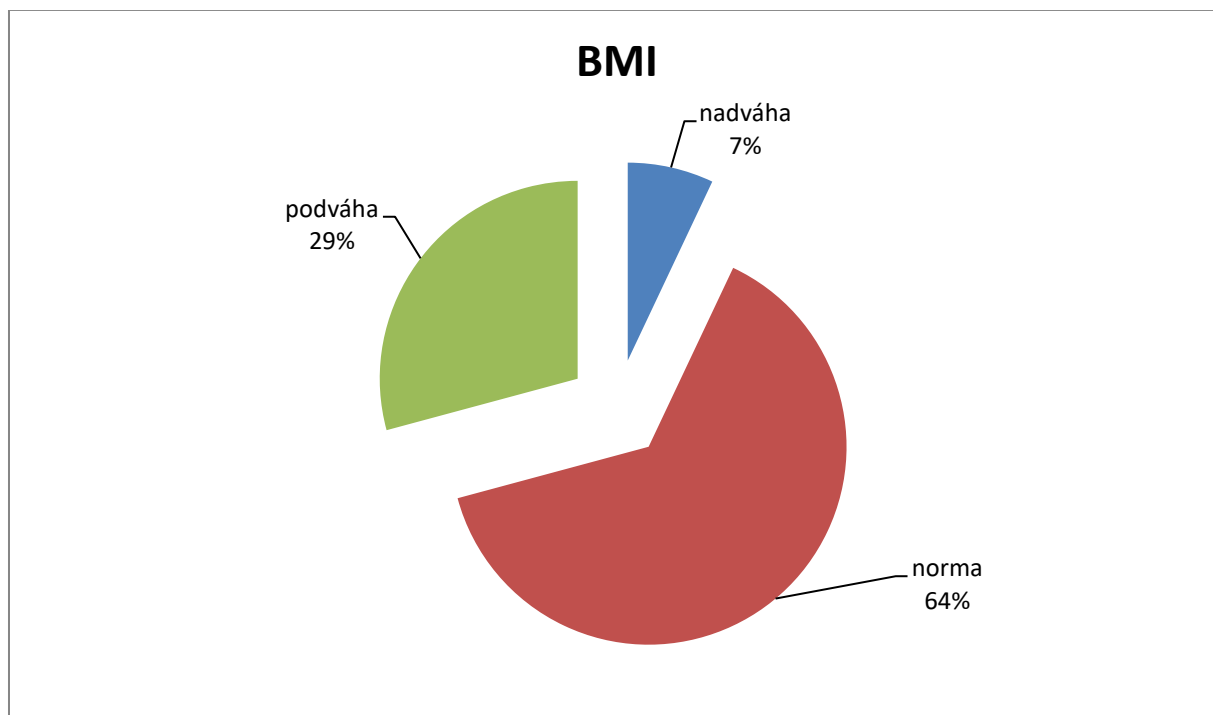
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Podle výpočtu BMI mají však pan Novák i pan Svoboda BMI 30,9, čili oba trpí obezitou 1. stupně. A to je problém BMI indexu – nezohledňuje, zda hmotnost člověka pochází ze svalů nebo z tuku. Přesto můžeme BMI považovat za dobrý screening

Do jaké kategorie BMI patříte Vy?

BMI	Kategorie	Zdravotní rizika
méně než 18,5	podváha	vysoká
18,5 - 24,9	norma	minimální
25,0 - 29,9	nadváha	nízká až lehce vyšší
30,0 - 34,9	obezita 1. stupně	zvýšená
35,0 - 39,9	obezita 2. stupně (závažná)	vysoká
40,0 a více	obezita 3. stupně (těžká)	velmi vysoká

Kategorie BMI jsou zjednodušeným modelem. Body Mass Index udává méně přesné údaje zejména u dětí, starších lidí a aktivních sportovců. Přesnější posouzení tělesné váhy než kalkulačka BMI provede lékař, který zahrne i další parametry: např. pohlaví, věk, objem svalů a typ postavy.

Rozložení BMI ve skupině bylo 12,84 -28,34. Průměrné BMI 20,16.

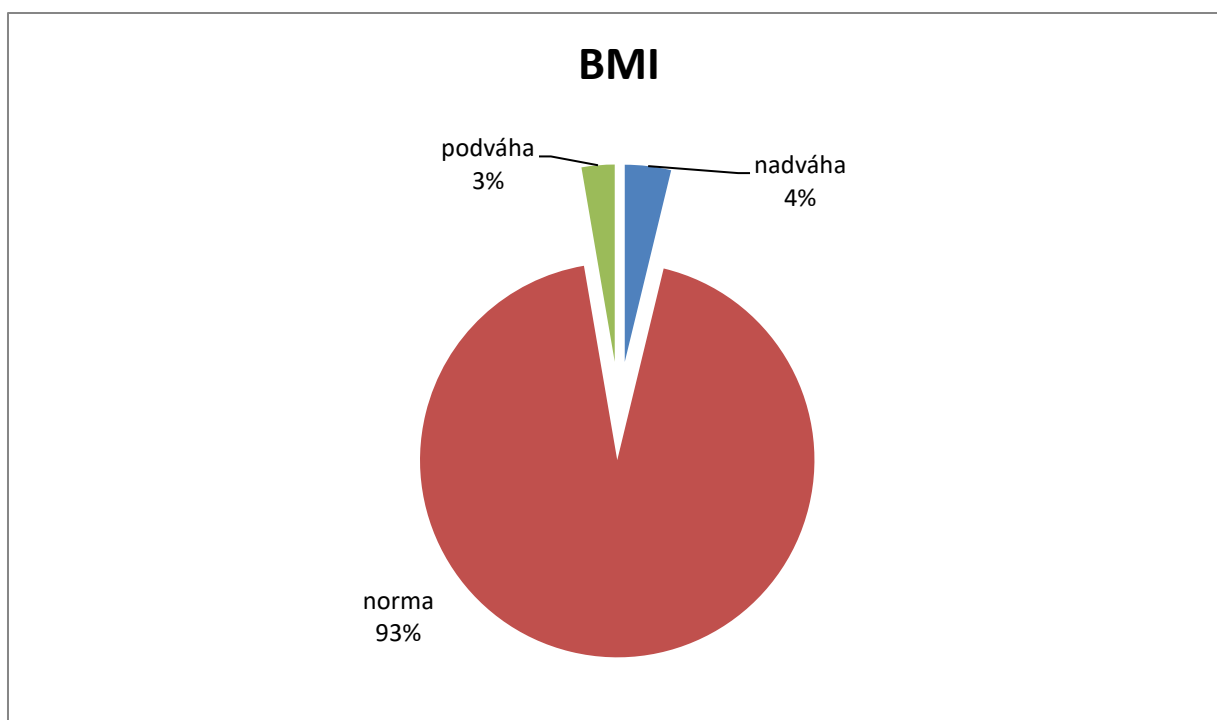
Nadváha se týkala 4 dívek a 8 chlapců a nebyla nijak výrazná. V normě se pohybuje 118 dotazovaných, což odpovídá našemu předpokladu zdravého a naplněného života u nadaných dětí a studentů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Čemu by bylo dobré věnovat pozornost je skupina 54 žáků, které v hrubé normě BMI dosáhli méně než 18,5. Vzhledem k vývoji a v porovnání s percentilovým rozložením se podvýživa týká pouze 2 dívek a 3 chlapců s hodnotami BMI:

12,84
13,70
14,08
14,22
14,98

Ostatní můžeme ještě zařadit do normy, ale je vhodné zkontrolovat, zda aktuální kvalita a množství stravy odpovídá výdeji a růstu. Pokud tedy zohledníme, že se jedná o BMI pro děti (porovnání s percentilovým rozložením v populaci), pak dostaneme tento výsledek:

Nelze samozřejmě říci, že to platí i opačně a že zdravé, štíhlé dítě je zároveň i nadané, ale s určitostí můžeme říci, že žáci a studenti kempů prokázali svoje nadání na olympiádách a jiných soutěžích, a že jejich BMI odpovídá z 93 % normě a jedná se tedy o výraznou charakteristiku vzorku.

Nyní již k samotnému dotazníku.

Tento rok jsme žákům a studentům účastnících se kempů pro nadané děti předložily zcela nový dotazník. Dotazník jsme vypracovaly za účelem zmapování následujících nosných témat, u nichž jsme měly pocit, že mohou významným způsobem obohatit profil nadaného dítěte.

V následujících řádcích vám předkládáme otázky z dotazníku, grafické znázornění statistické zpracování odpovědí, a naše komentáře k výsledným grafům.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rady bychom zdůraznily, že do statistického zpracování jsme zařadily pouze ty odpovědi, které byly validní.

Otázka č. 1:

V následujících odpovědích zatrhněte vždy jen JEDNU možnost.

Jak spokojeně se cítíš ve škole:

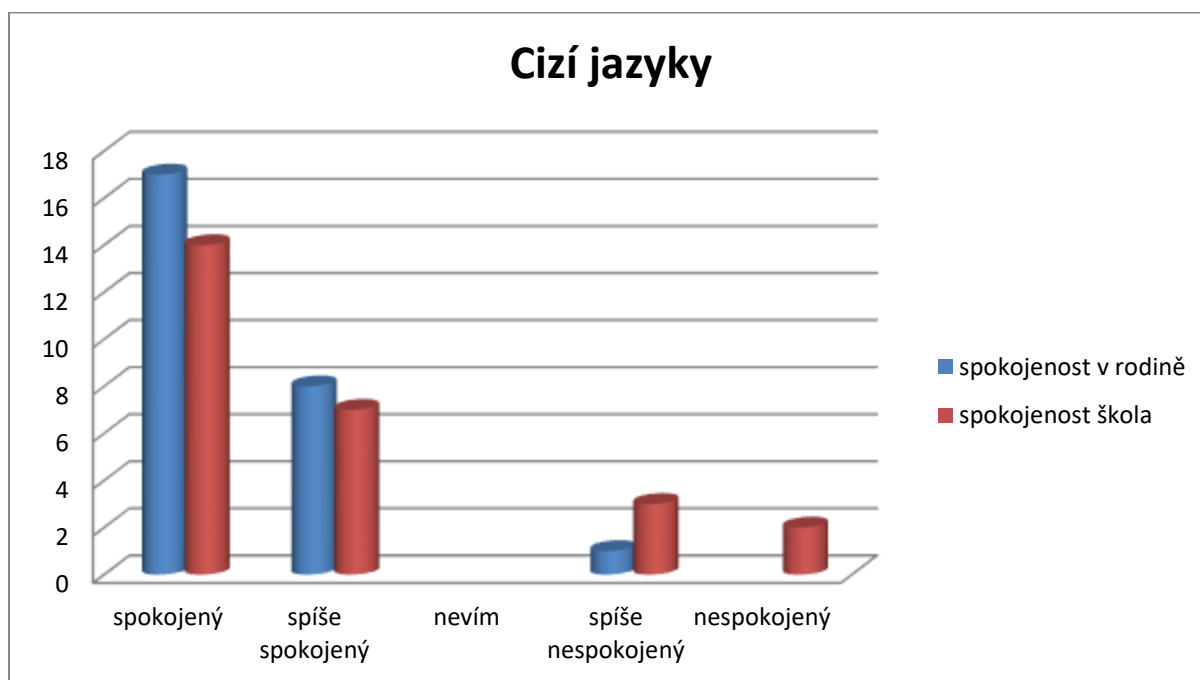
-
- 1 spokojený
 - 2 spíše spokojený
 - 3 nevím
 - 4 spíše nespokojený
 - 5 nespokojený

Otázka č. 2:

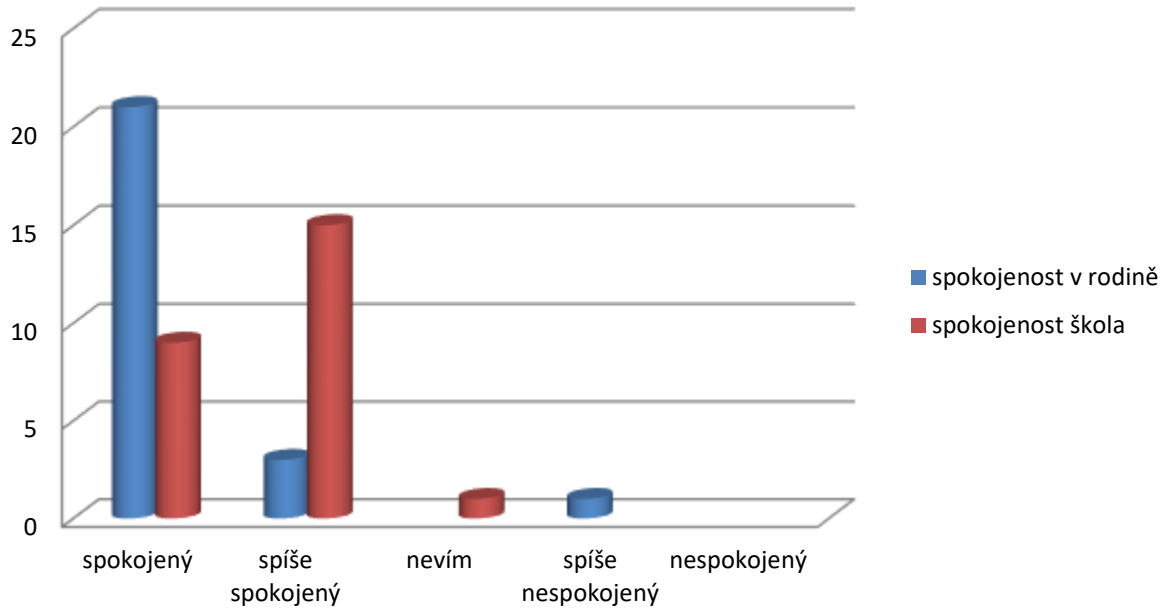
Jak spokojeně se cítíš ve své rodině:

-
- 1 spokojený
 - 2 spíše spokojený
 - 3 nevím
 - 4 spíše nespokojený
 - 5 nespokojený

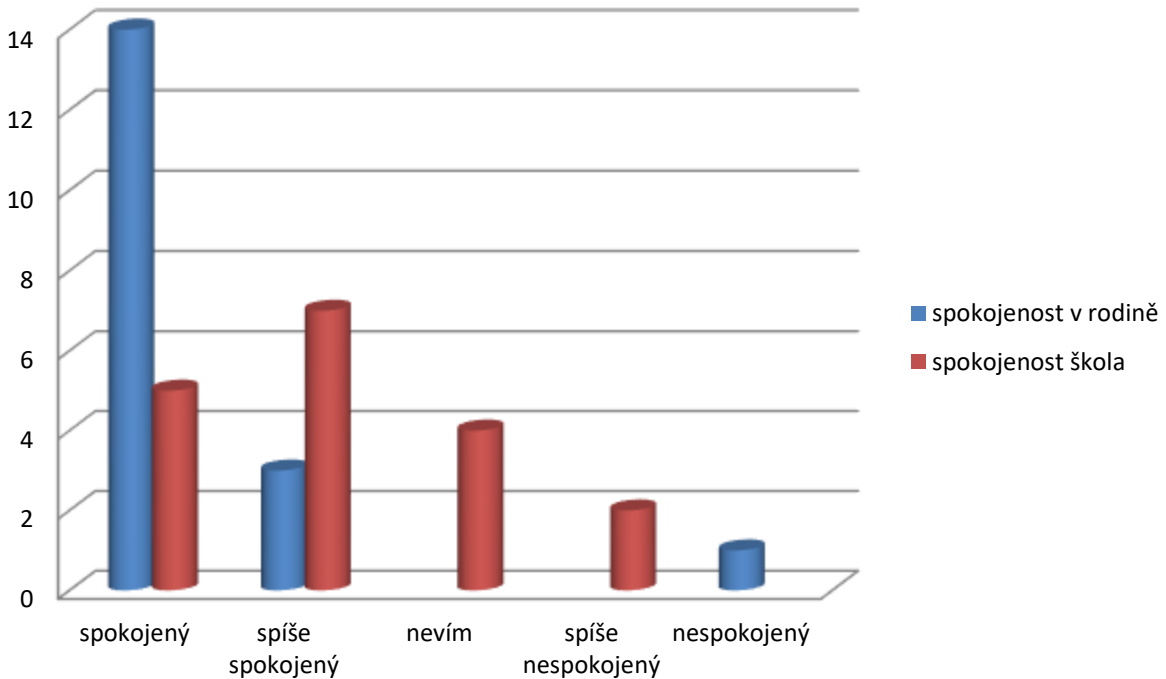
Následujících 7 grafů znázorňuje spokojenost ve škole a v rodině, tak jak jsme ji na 5 bodové škále zaznamenaly u žáků a studentů v kempu pro nadané, v rámci jejich rozdělení do skupin dle oboru zájmu. Tyto údaje již dále nezpracováváme, nepřijde nám relevantní komentovat spokojenost v návaznosti k oboru zájmu, spíše je předkládáme čtenáři k nahlédnutí a to zejména pro případ, kdy se k některé skupině vztahuje.

Chemie, biologie

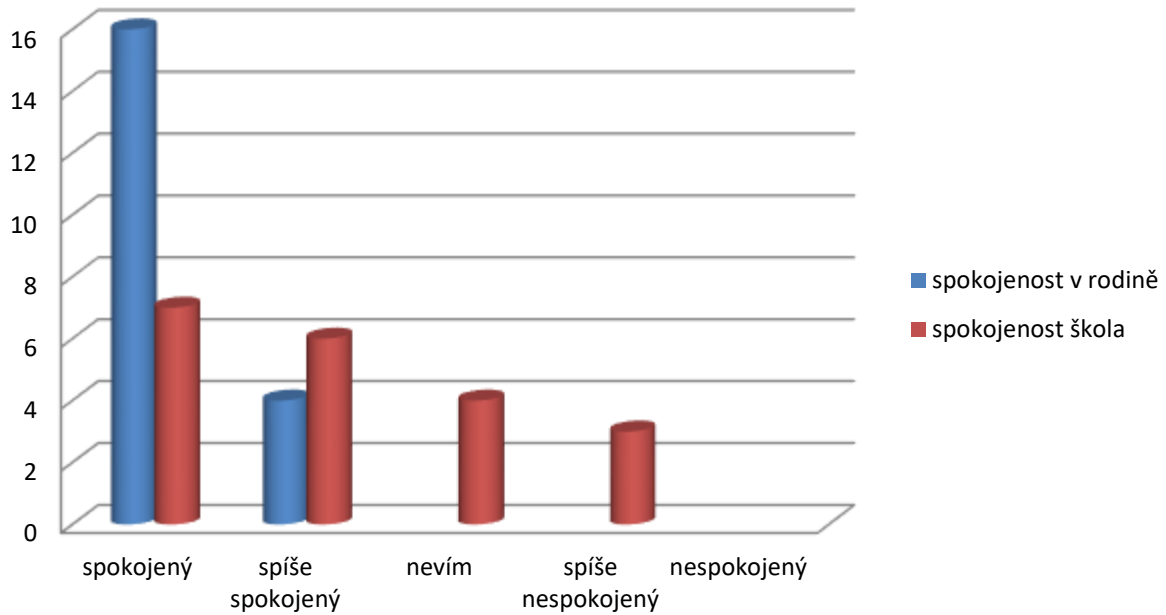

EKN, housle

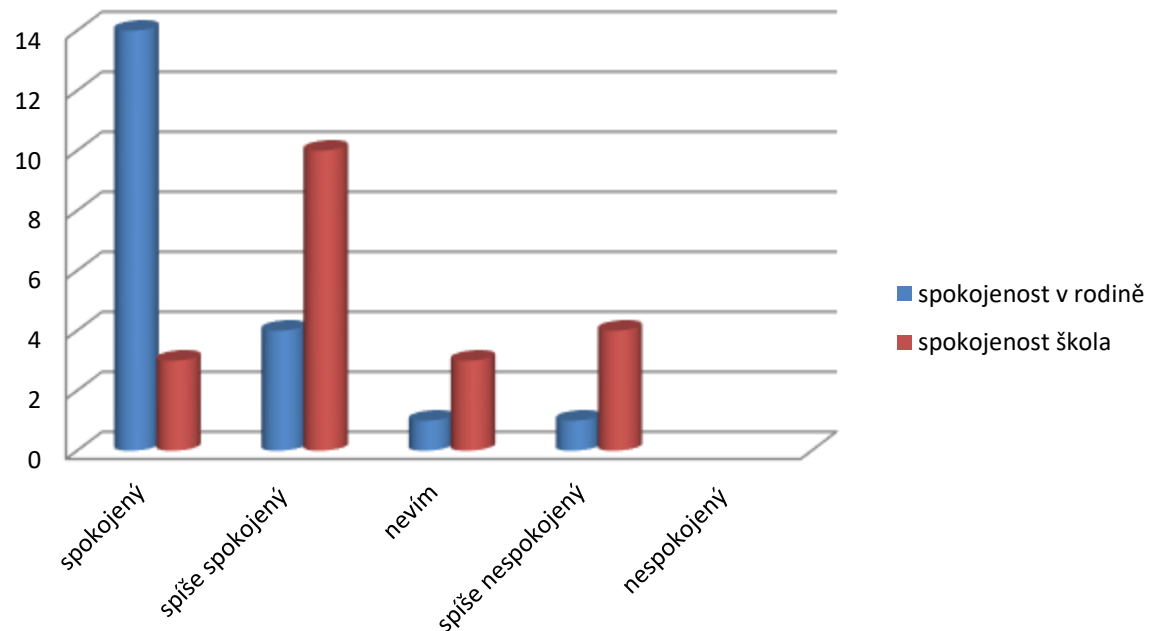

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Trubka, akordeon, klarinet

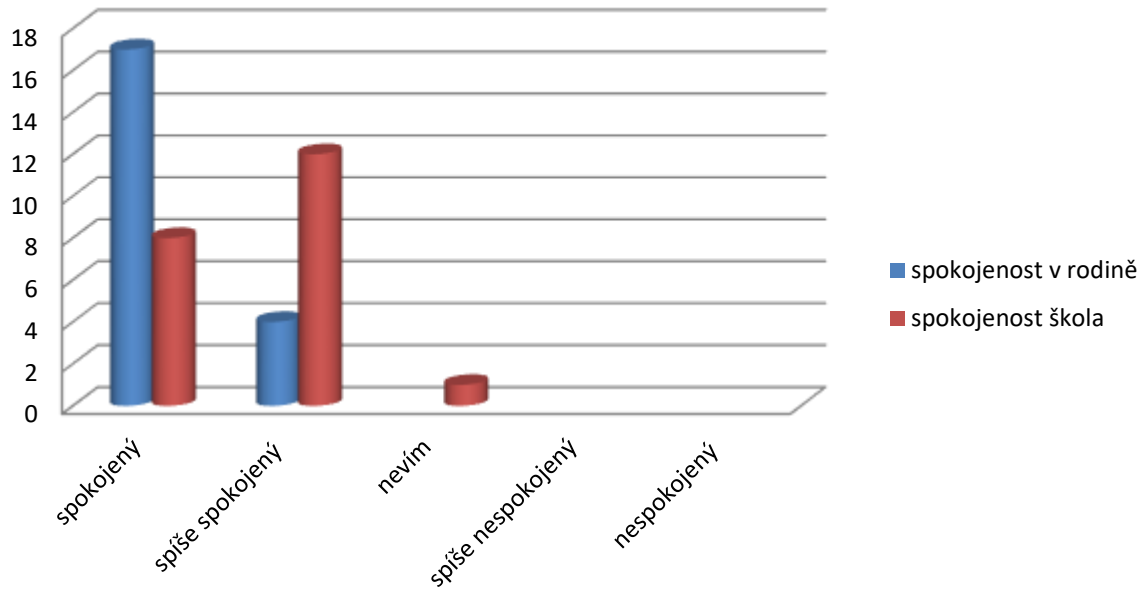

Flétny

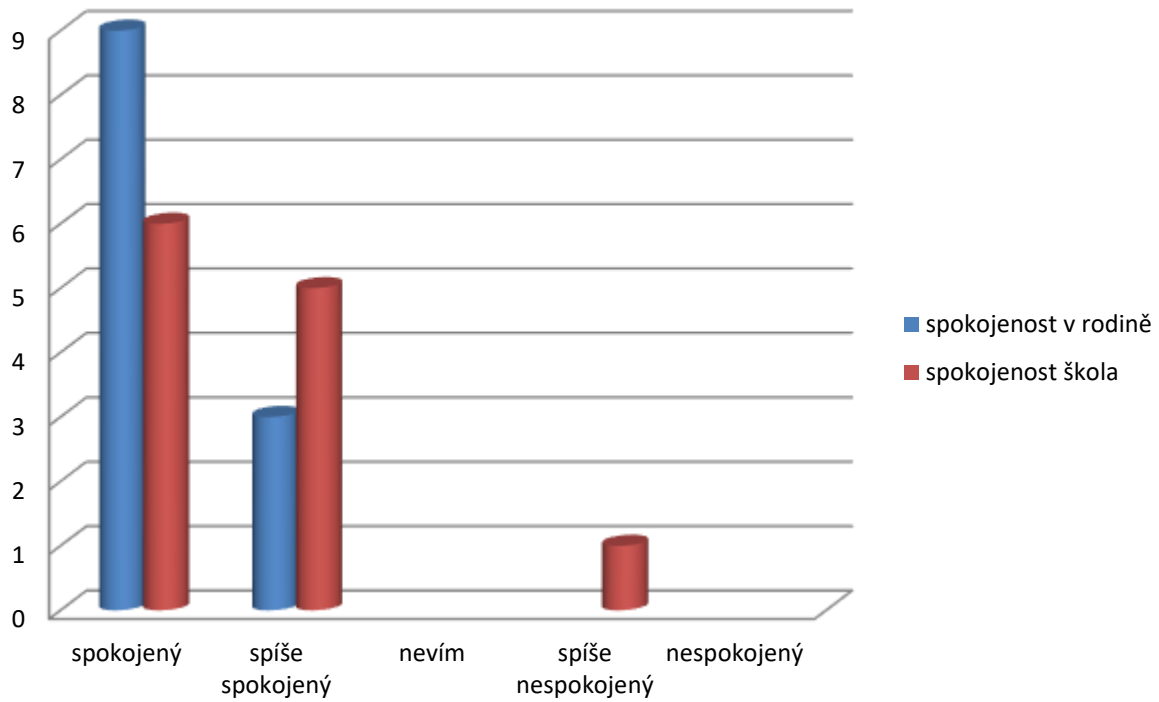

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dějepis, zeměpis

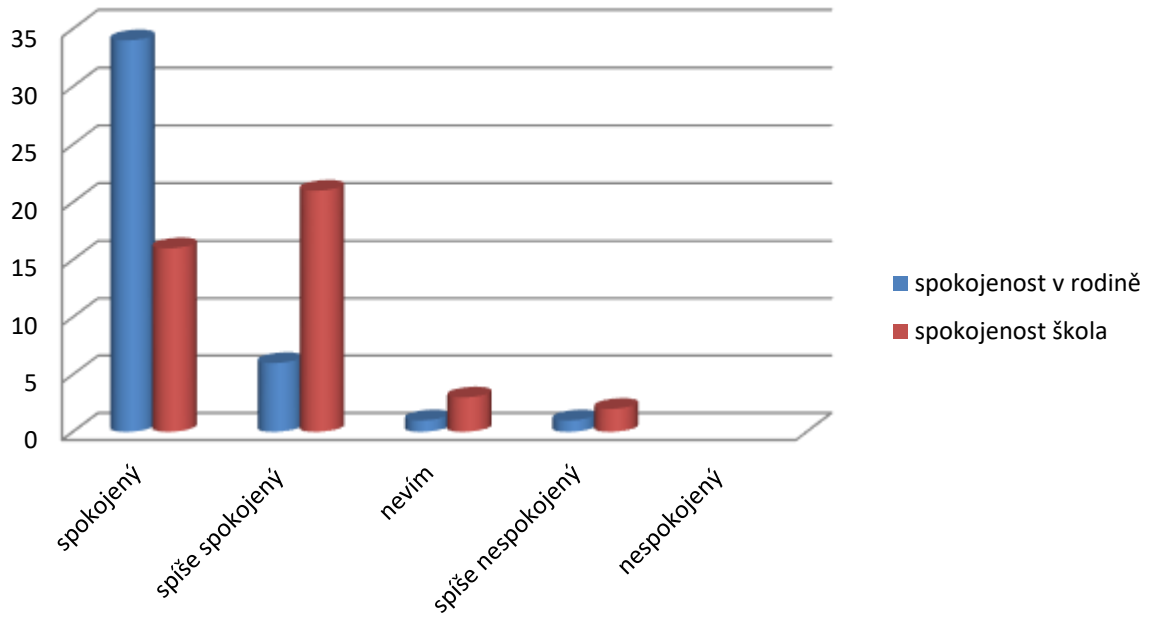

Matematika

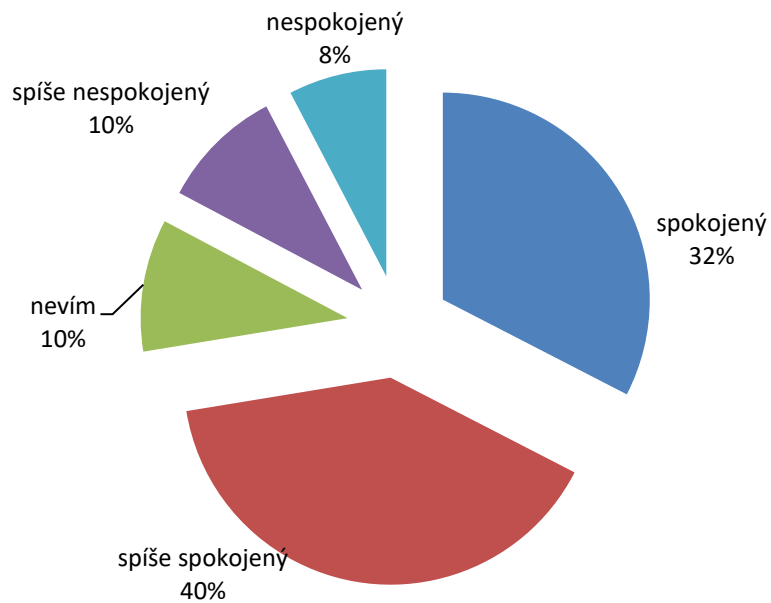

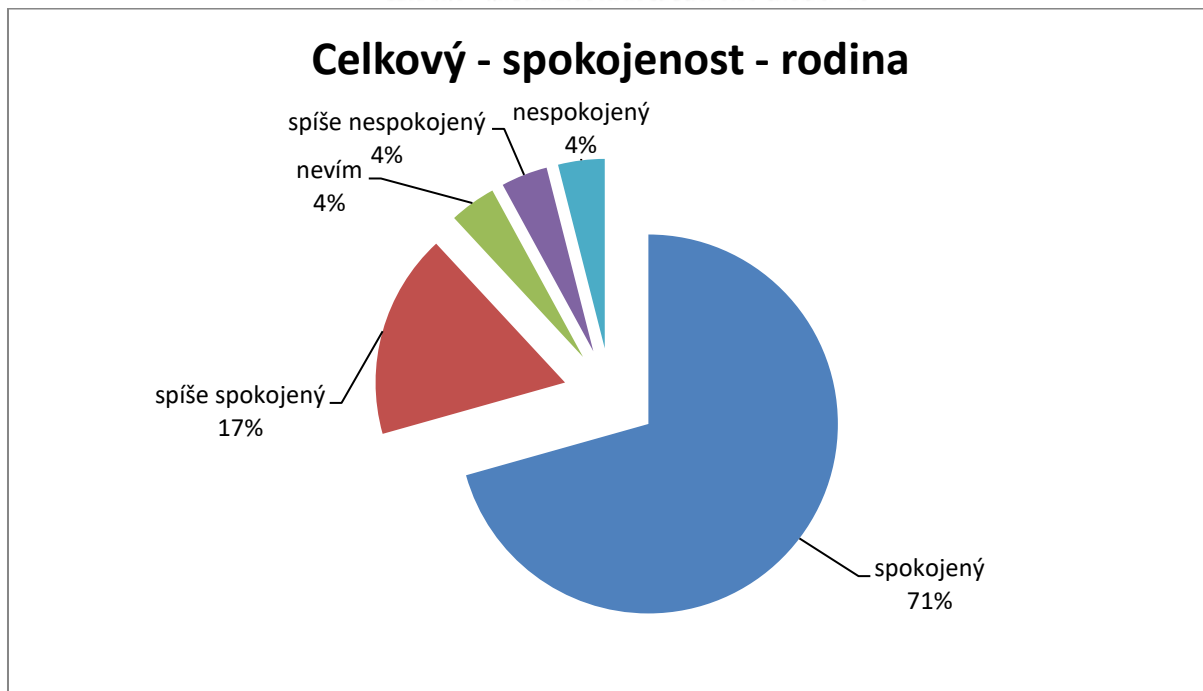
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Fyzika

Celkový - spokojenost - škola

V posledních dvou grafech můžeme vidět, jak na škále spokojenost – nespokojenost vnímají žáci a studenti své pocity doma a ve škole. Pro nás jako psycholožky je velmi potěšující poslední graf, kde u 71 % žáků a studentů jsme zaznamenaly, že se v rodině cítí spokojeni, 17 % se cítí velmi spokojeno a pouze 4% nevěděla, 4 % byla spíše nespokojena a 4 % nespokojena. Vezmeme-li v úvahu, že většina respondentů je v pubertálním věku, pak jejich spokojenost v rodině je velmi nadstandardní. V běžné populaci spokojenost v rodině v období puberty pociťuje zhruba jen 50 % dětí, v kempu pro nadané se v rodině spokojeně a spíše spokojeně cítí 88 %. Lze předpokládat, že od rodiny cítí zřejmě dostatek lásky a podpory.

Standardům běžné populace se vymyká i předposlední graf, který znázorňuje spokojenost ve škole. Nemáme sice objektivní informace, kolik procent pubertální mládeže se cítí ve škole spokojeno, ale upřímně pochybujeme, že je to 72 % (spokojen + spíše spokojen), tak jako u našeho vzorku testovaných žáků a studentů z kempů pro nadané.

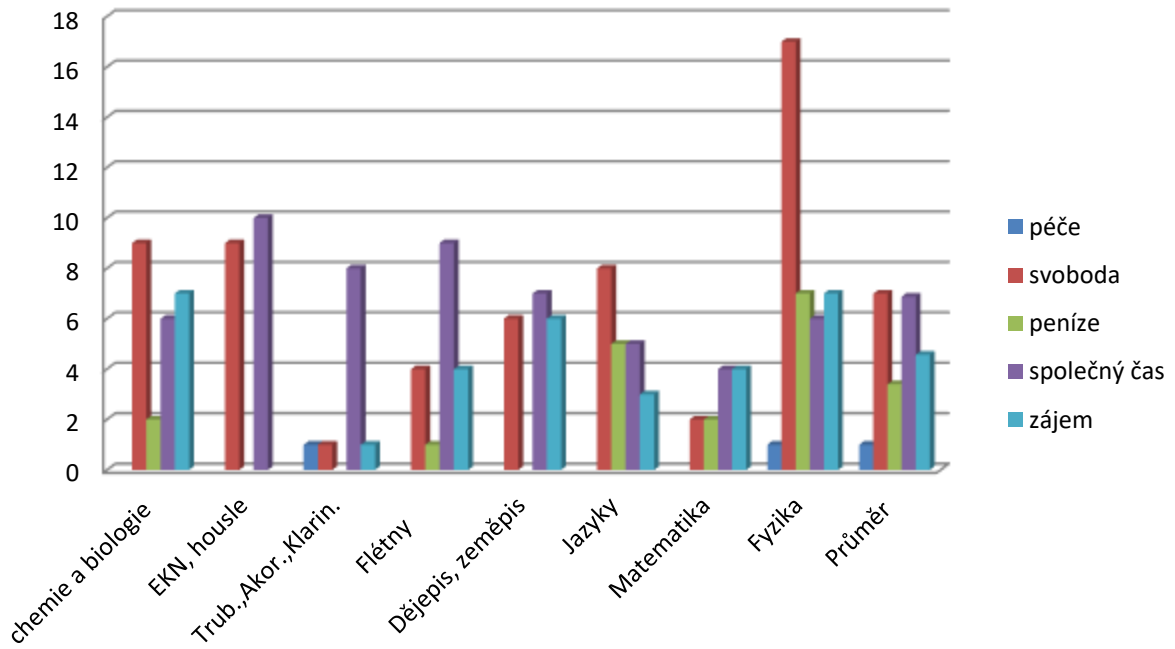
Otázka č. 3:

Od své rodiny by si rád dostával více:

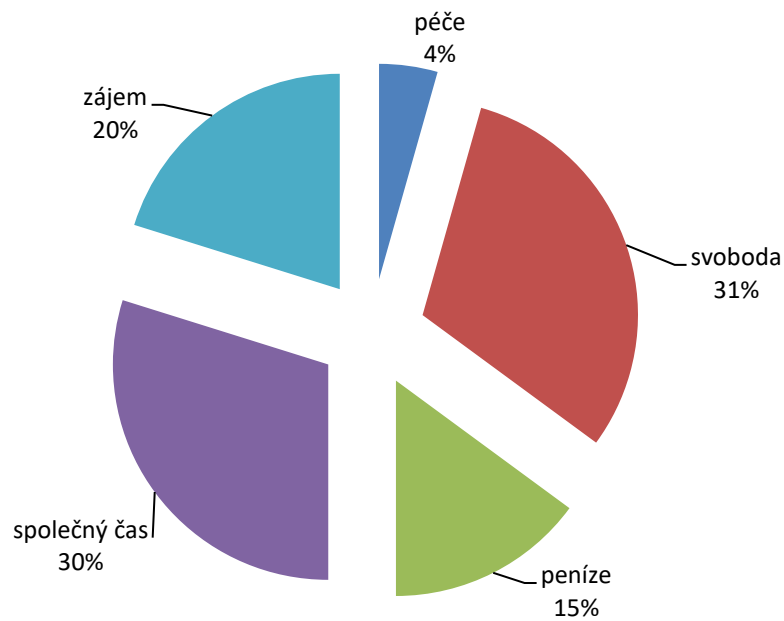
-
- 1 péče
 - 2 svobody
 - 3 peněz
 - 4 společně stráveného času
 - 5 zájmu o to, čemu se věnuješ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Více od rodiny

Celkový - více od rodiny

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na otázku, co by žáci a studenti z kempů pro nadané dostávali rádi více od rodiny, jsme v jejich věku očekávaly jednoznačnou odpověď – svobodu ! Ale ta zvítězila o pouhé 1 % nad společně stráveným časem, což má dle našeho názoru souvislost s dobrou mírou spokojenosti v rodině.

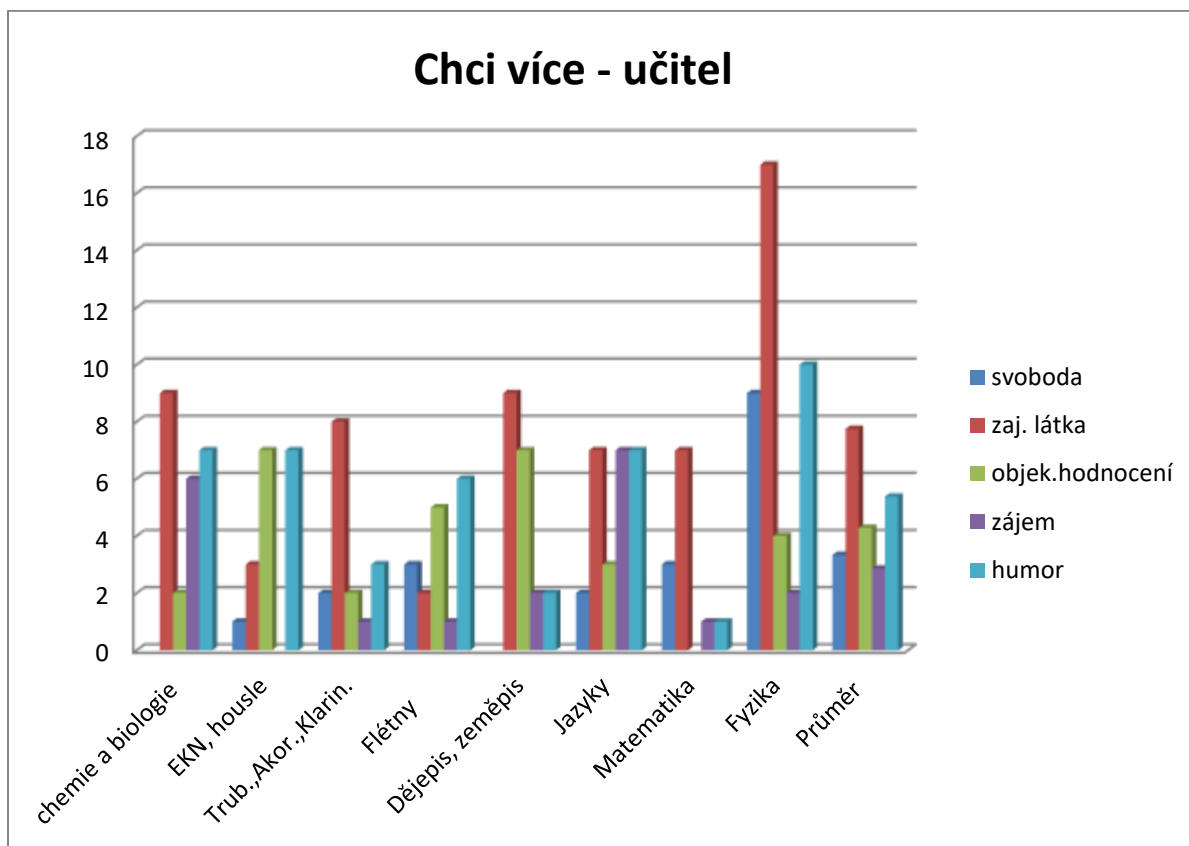
20 % žáků a studentů by uvítalo více zájmu o to čemu se věnují; 15 % by rádo dostávalo více financí a pouze 4 % více péče. Budeme rády, když tyto informace budou nosné pro rodiče našich testovaných dětí.

Podíváme-li se nad předposlední graf, kde je vše zaznamenáno v rámci oborových skupin, pak za povšimnutí stojí, že o svobodu by velmi stáli fyzikáři. Všichni hudebníci by zase rádi více společně stráveného času se svou rodinou.

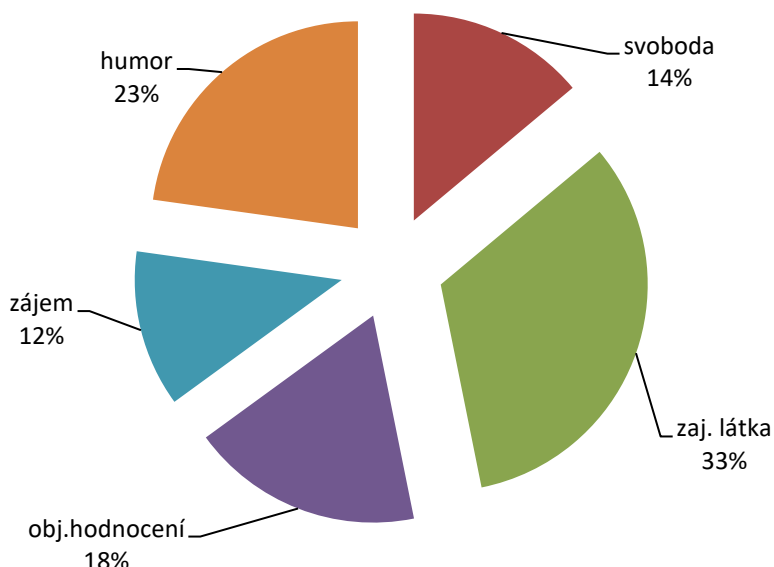
Otázka č. 4:

Od svých učitelů by si očekával více:

-
- 1 svobody
 - 2 zajímavé učební látky
 - 3 objektivního hodnocení
 - 4 zájmu a pozornosti
 - 5 humoru

Celkový - učitel - chci více

Předpokládáme, že statistické zpracování této otázky by mohlo zajímat především učitele.

Co tedy žáci a studenti od svých učitelů očekávají? 33 % žáků a studentů očekává více zajímavé učební látky; 23 % více humoru; 18 % by rádo objektivnější hodnocení; 14 % by rádo více svobody; 12 % žáků a studentů stojí o více zájmu a pozornosti. Přičemž zajímavější učební látku požadují zejména fyzici, chemici, biologové, dějepisáři a zeměpisáři.

Statistické zpracování této otázky se pro učitele jeví jako stimulačně nosné a dovolíme si zde konstatovat, že klade velké nároky především na osobnost učitele.

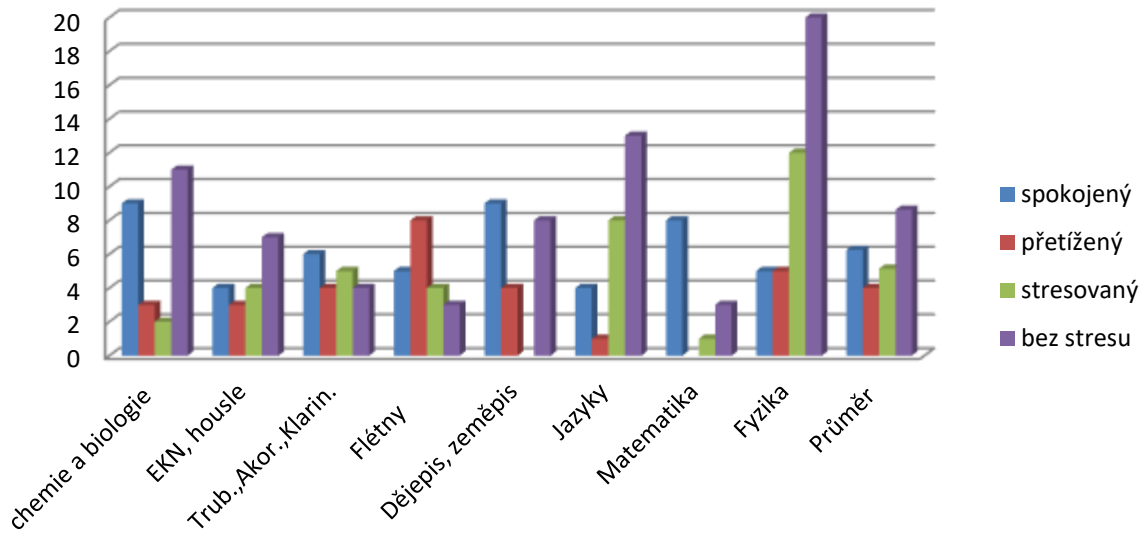
Otázka č. 5:

Během školního roku se často cítíš:

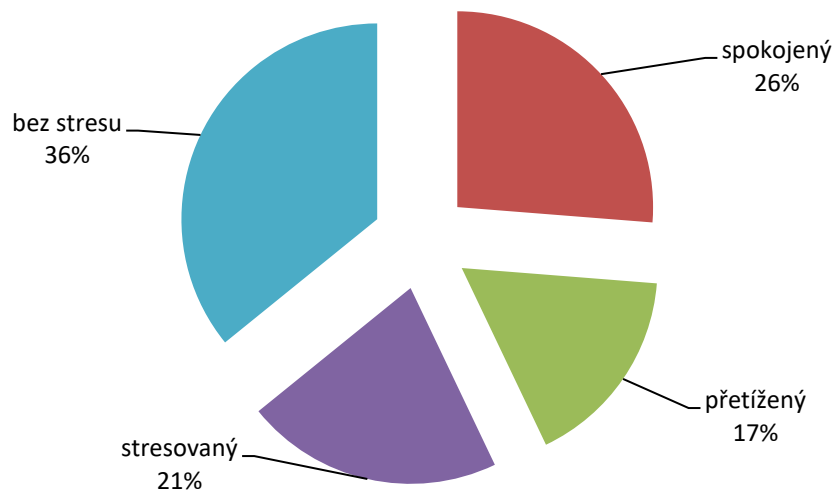
- 1 spokojený s množstvím učiva a množstvím času pro své zájmy
- 2 přetížen a unaven množstvím učiva
- 3 stresovaný množstvím požadavků a úkolů
- 4 spokojený – stres z učení na tebe příliš nedoléhá

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pocity - škola

Celkový - pocity - škola

Z celkového grafu je zjevné, že nejvíce (36 %) žáků a studentů z kempů pro nadané se během školního roku cítí spokojeno a stres z učení na ně příliš nedoléhá; 26 % je spokojeno s množstvím učiva a s množstvím času na své zájmy; 21 % žáků a studentů se během školního roku cítí stresováno množstvím požadavků a úkolů, 17 % žáků a studentů se během školního roku cítí unaveno a přetíženo množstvím studia. To, jak se jednotliví žáci a studenti během školního roku cítí spokojeni, unaveni či

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

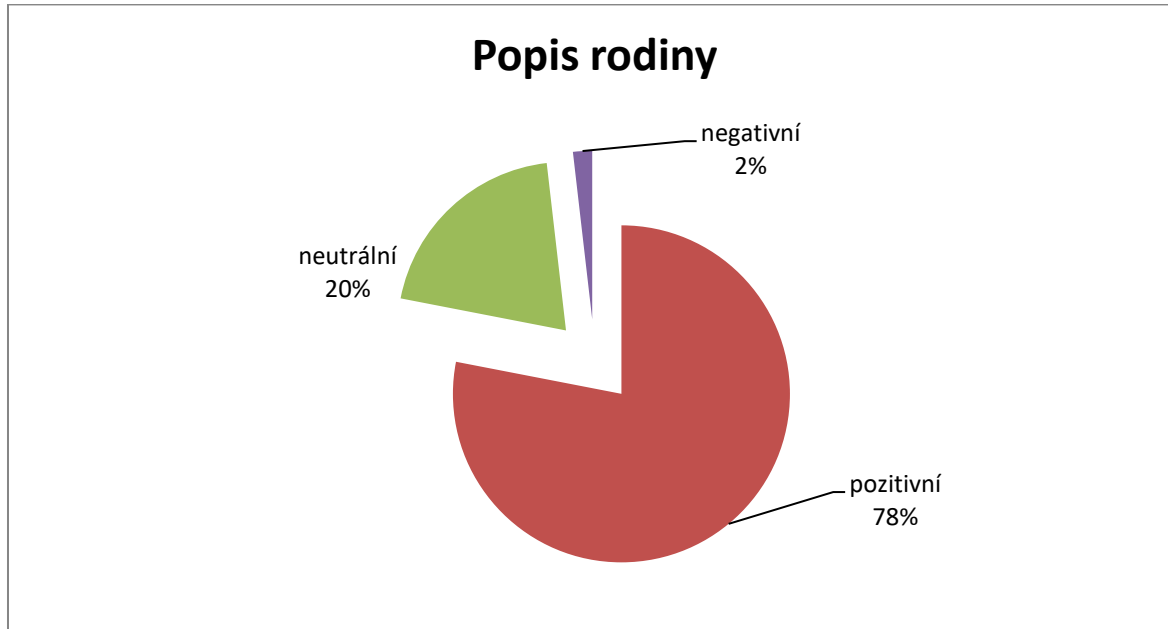
přetížení záleží samozřejmě na mnoha faktorech, například na druhu školy, náročnosti učitele, vlastních předpokladech pro studium, učební návycích, na nárocích rodiny na úspěch, na výši frustrační tolerance atd. I přes výše jmenované faktory, informaci, že celkem 38 % žáků a studentů se během školního roku cítí stresováno nebo unaveno a přetíženo množstvím učiva nelze brát na lehkou váhu, zejména když zvážíme, že je to informace od žáků a studentů, kteří se ze 72 % cítí ve škole spokojeni. Snad ještě malý pohled na to, z jakých oborových skupin se žáci a studenti cítí nejvíce stresováni a přetěžováni.

Nad hranicí normy celého vzorku se stresováni cítí fyzici a jazykáři, přetížení pak flétníci a opět fyzici. Zajímavé je, že nikdo z matematiků (kteří se nám jeví jako v mnoha směrech příbuzná skupina s fyziky) se stresován ani přetížen necítí. Jak již jsme v předcházejícím odstavci načrtly, faktorů které se na těchto subjektivních pocitech podílí je mnoho a nemá proto smysl hledat jednostranná vysvětlení tohoto zachyceného jevu.

Otázka č. 6:

Rodina (jak bys popsal rodinu, ve které žiješ?):

.....
.....
.....

Žáci a studenti měli na několika řádcích, minimálně alespoň jednou větou, popsat rodinu, ve které žijí. Nutno zdůraznit, že již v průběhu testu byl tento náš požadavek zdrojem jejich nesouhlasu a zdaleka ne všichni žáci a studenti svůj názor na rodinu zaznamenali. Řada zaznamenaných dojmů pak měla povrchní ráz typu: „Rodina, ve které žiji, je normální“. Což je například výrok, který jsme zařadily do skupiny neutrálních. Ať už své výroky žáci a studenti zpracovávali jakoli neochotně a povrchně, rády

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

bychom předpokládaly, že není náhoda, že skupina testovaných žáků a studentů, která se ze 71 % cítí v rodině spokojena, pak v 78 % zaznamenala o rodině výrok hodnocen jako pozitivní.

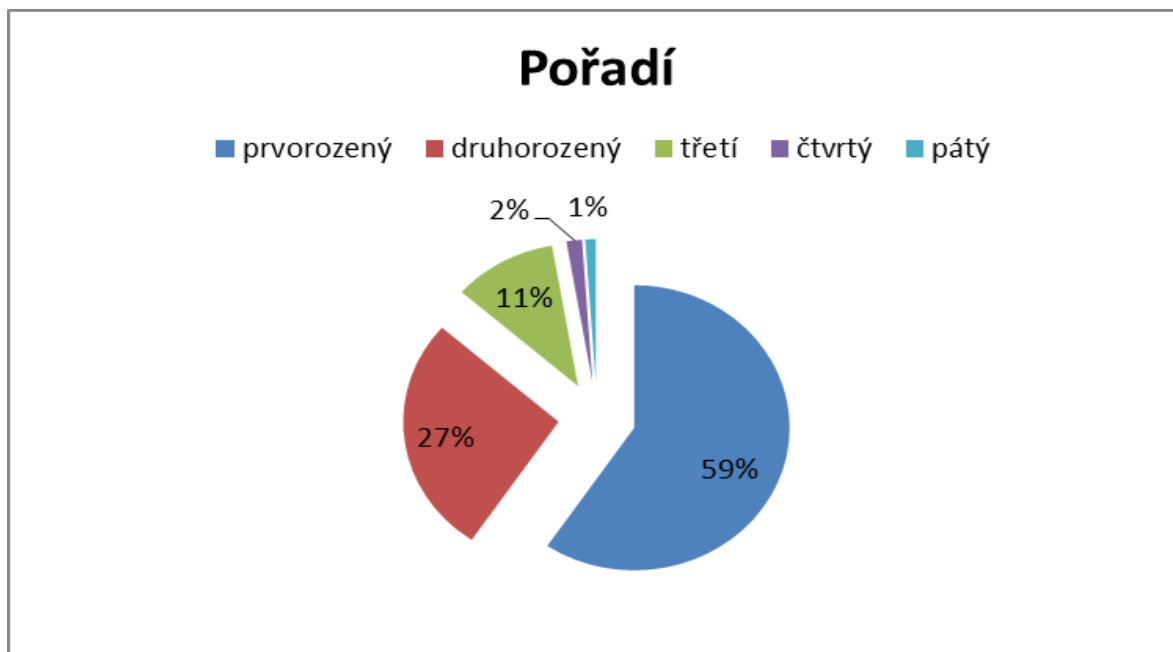
Otázka č. 7 a 8:

Počet sourozenců:.....

Pořadí narození:.....

Po analýze dat se potvrdilo, že nadaní, kteří se „projevívají“, jsou většinou „prvorození“ (celkem 110, tj. 59 %, v roce 2012 62 %), ale jedináčeků je z toho pouze (23 tj. 20 %, v roce 2012 18 %), prosadila se i skupina „druhých v pořadí“ (celkem 50, tj. 27 %). Potvrzuje se trend z minulých let, že pro úspěch nadaných poskytuje výhodnější podmínky narodit se jako první nebo druhý a popř. poslední v rodině a že je výhodnější mít sourozence.

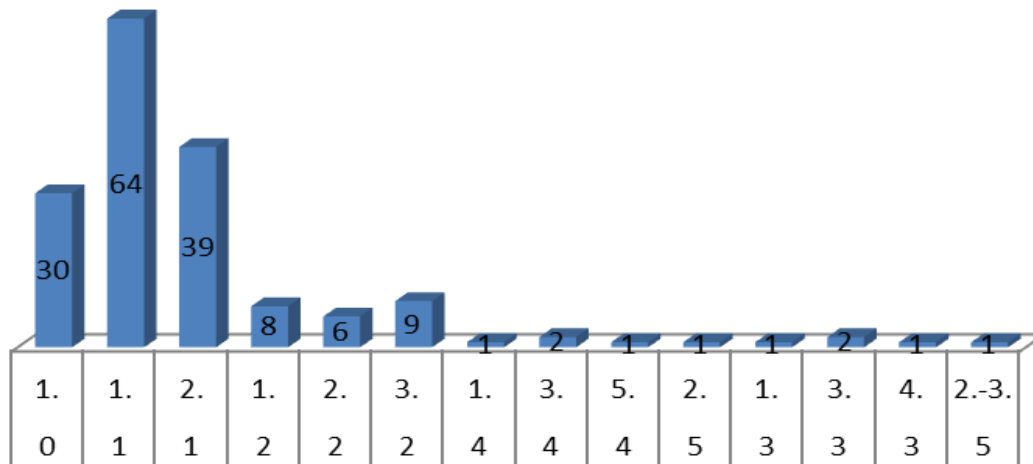
Pořadí	Počet
prvorozený	110
druhorozený	50
třetí	20
čtvrtý	3
pátý	2

Rok 2012

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

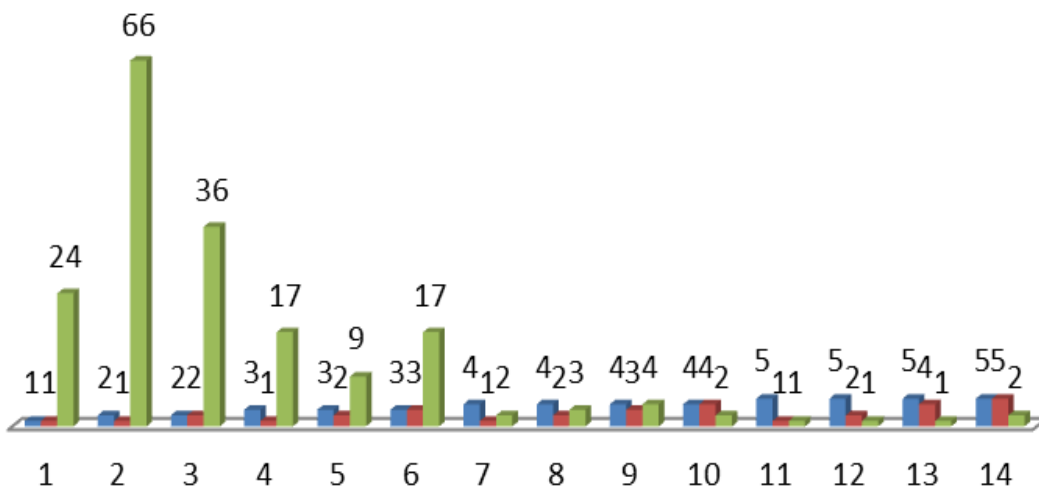
Celkem

Rok 2013

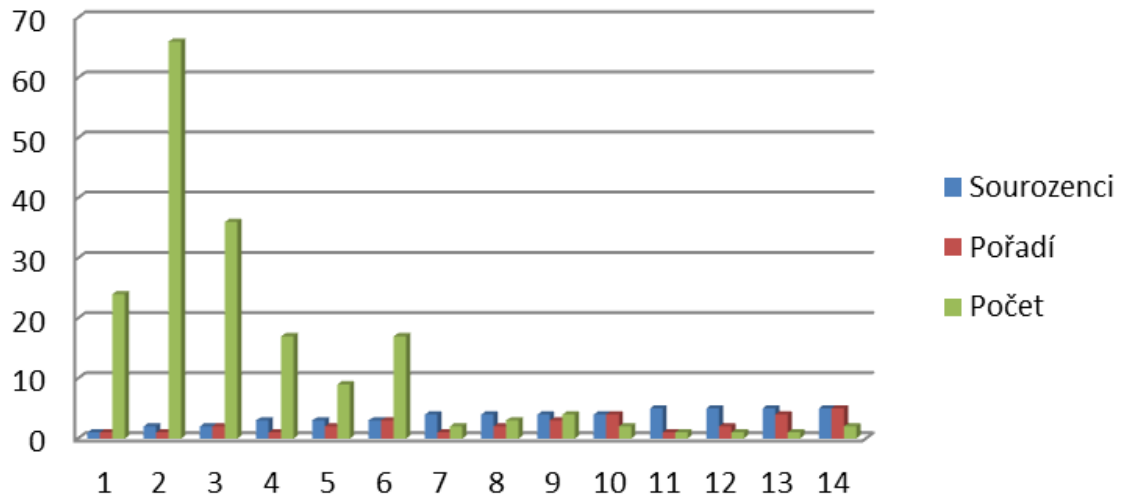
Sourozenci pořadí, frekvence

■ Sourozenci ■ Pořadí ■ Počet

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

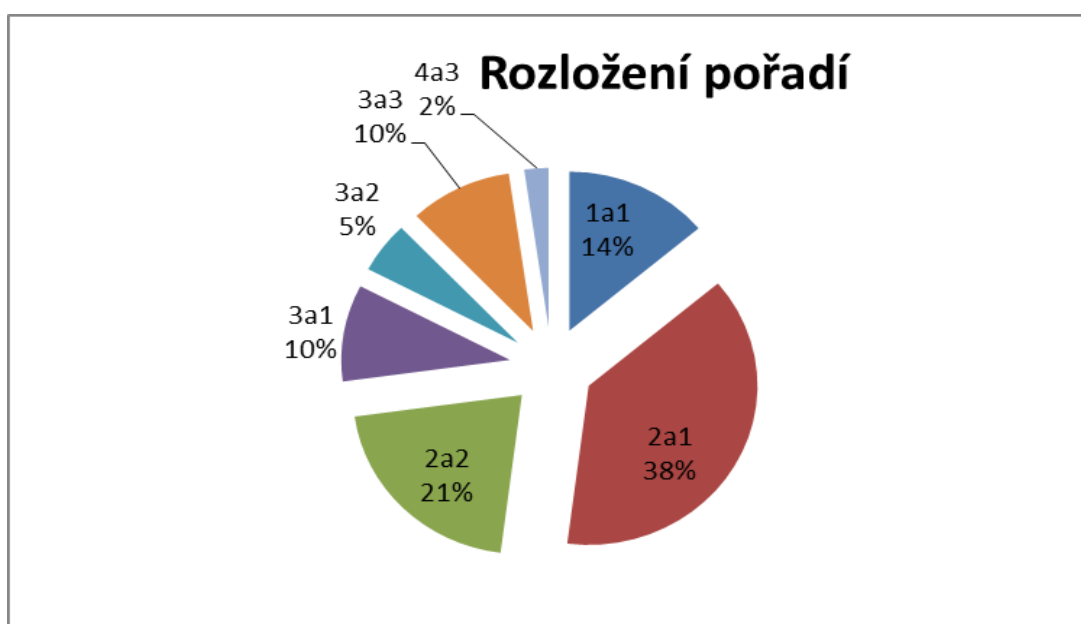
Sourozenci, pořadí, frekvence

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rozložení vybraných variant:

Varianta	Počet
1a1	24
2a1	66
2a2	36
3a1	17
3a2	9
3a3	17
4a3	4

Pro pouhou dlouhodobou obnovu populace, kdy lidí celkově nepřibývá ani neubývá, je potřeba dosáhnout průměru přibližně 2,1 dítěte na jednu ženu. Jelikož Česká republika v těchto nelichotivých statistikách zaujala čtvrté místo na světě s průměrem 1,45¹ dítěte na jednu ženu, znamená to, že proces vymírání Čechů se tím značně urychlí.

Pozitivní informací je, že počet dětí v rodinách, kde vyrůstali účastníci kempu 2012, byl v průměru 2,067, což odpovídá přirozené obnově populace. V roce 2013 byl průměrný počet dětí v rodině u účastníků kempu 2,3, což je vrůstající pozitivní trend zajišťující přirozenou obnovu populace. Průměrné pořadí narození 1,57, což odpovídá trendu být prvorozený nebo druhorozený. Existují však i teorie sociokulturního kapitálu a další, které by potvrzovaly naše zjištění o prvorozených s dalším sourozencem.

¹ V roce 2012 byla úhrnná plodnost 1,45 dítěte (více ČSÚ).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Otázka č. 9:

Kolik hodin týdně věnuješ následujícím činnostem:

Zájmu

Sportu

Kamarádům

TV

Internetu

PC – hry

PC – mimo her

Mobilnímu telefonu

Sociálním sítím

Čtení

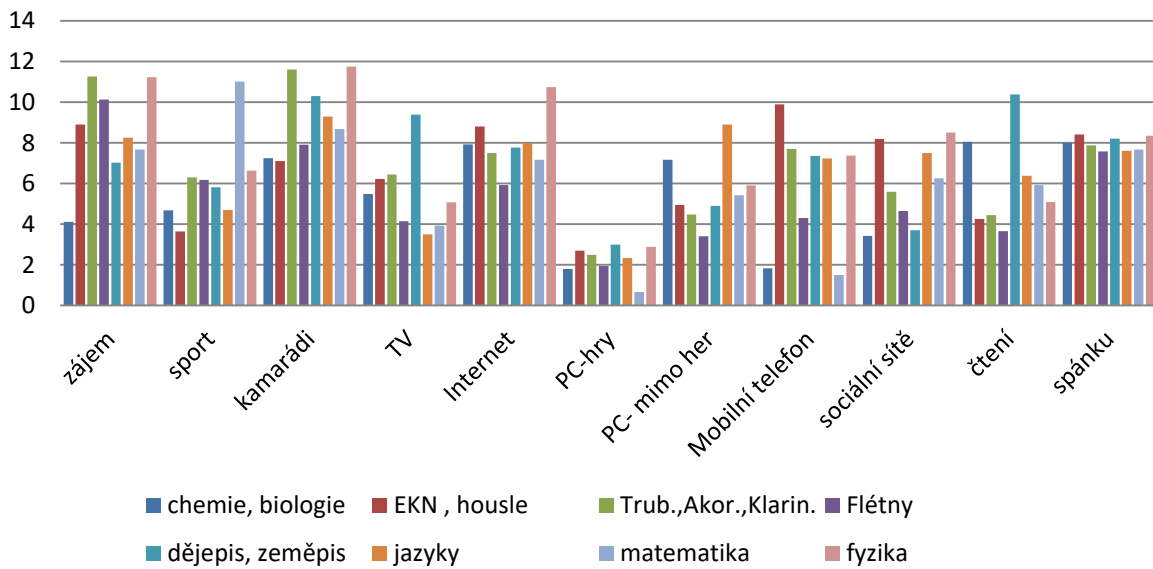
Spánku (zde uveďte denní průměr).

Odpovědi na tuto otázku jsme se v následujících grafech snažily statisticky zpracovat. Nejprve se nám jevilo důležité rozčlenit trávený čas na aktivní a pasivní. Z následujícího grafu vyplývá, že žáci a studenti z kempů pro nadané, jakožto skupina, svůj čas celkem rovnoměrně rozdělili mezi aktivní a pasivní formy.

Aktivní a pasivní trávení času

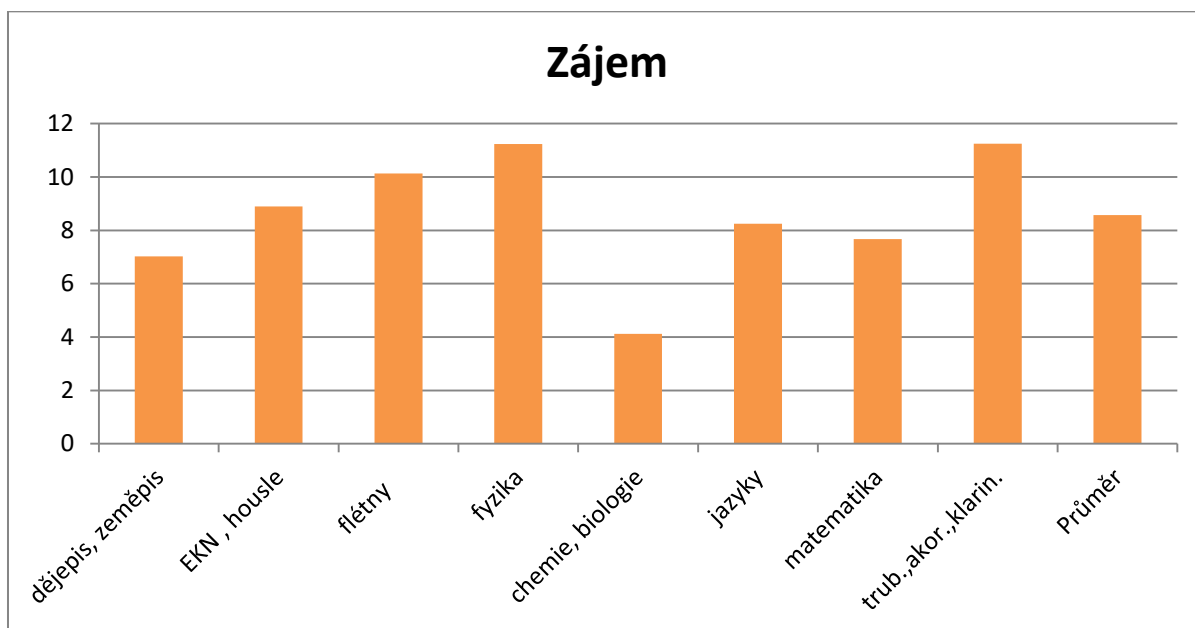

Aktivity (hod/týden)

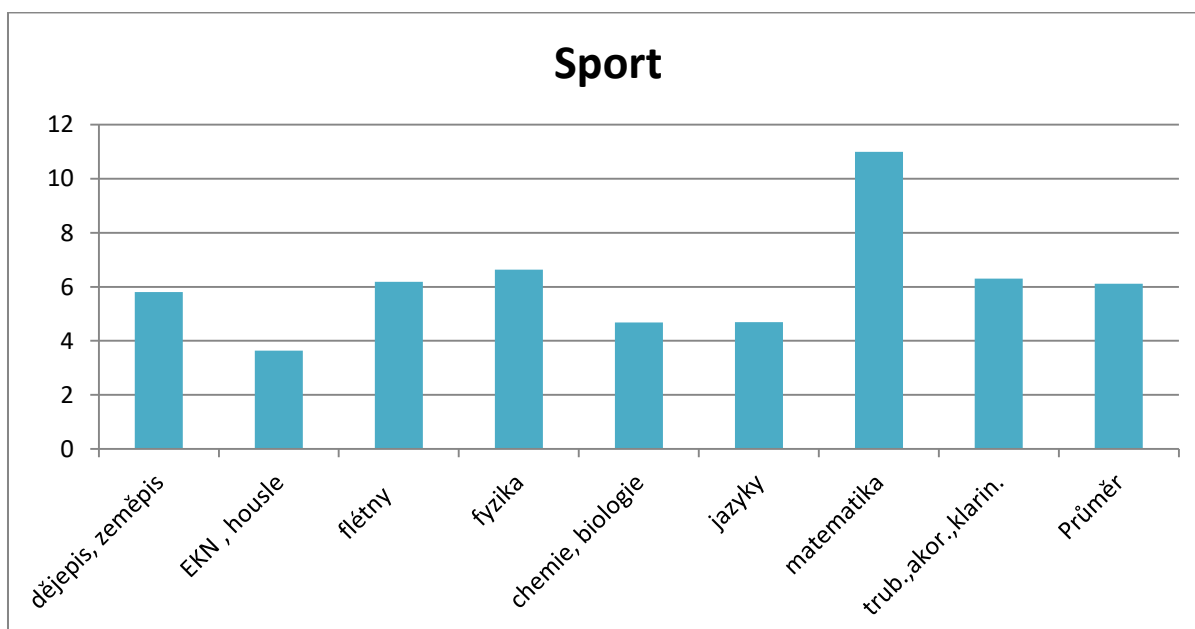

V předchozím grafu jsme se snažily znázornit všechny získané informace k otázce č. 9, ale vzhledem k četnosti odpovědí a skupin, bude přehlednější, když si tyto odpovědi rozdělíme do grafů, kdy každý bude znázorňovat vždy jen jednu oborovou skupinu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

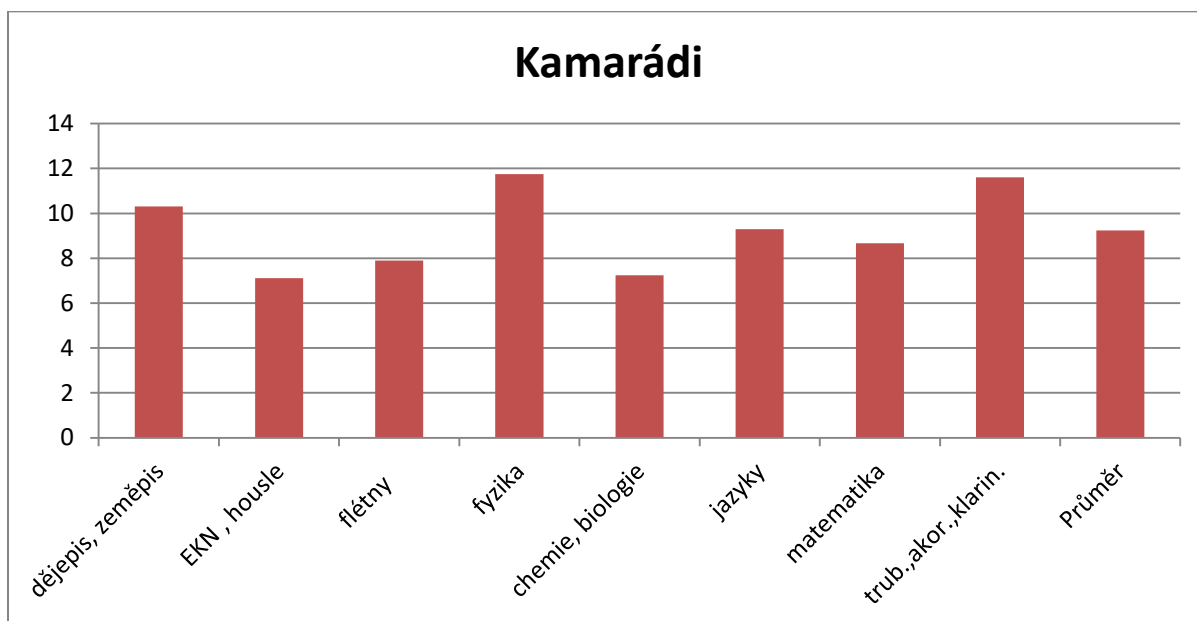

Svým zájmům věnují nejvíce času fyzici a hráči na trubku, akordeon a klarinet, nad hranici skupinové normy pak dále vyčnívají flétnisté a hráči na EKN a housle. Předpokládejme, že většina hudebníků má svou hru na nástroj jako koníčka, a pak se jeví smysluplné, že právě oni mu věnují (kromě fyziků) nejvíce času.

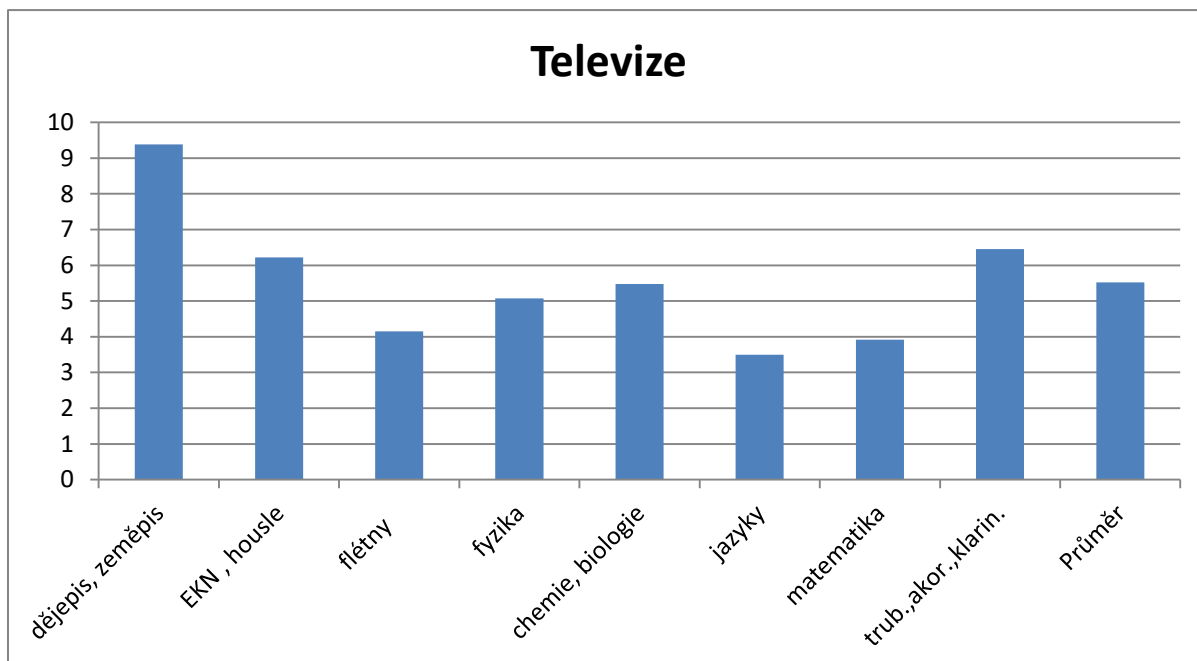

Zaznamenané údaje v tomto grafu nás překvapily. Žáci a studenti se věnují sportu v průměru 6 hodin týdně (jeví se nám to vzhledem k věku málo). Nad hranicí normy jsou pouze matematici, kteří sportem tráví zhruba 11 hodin týdně.

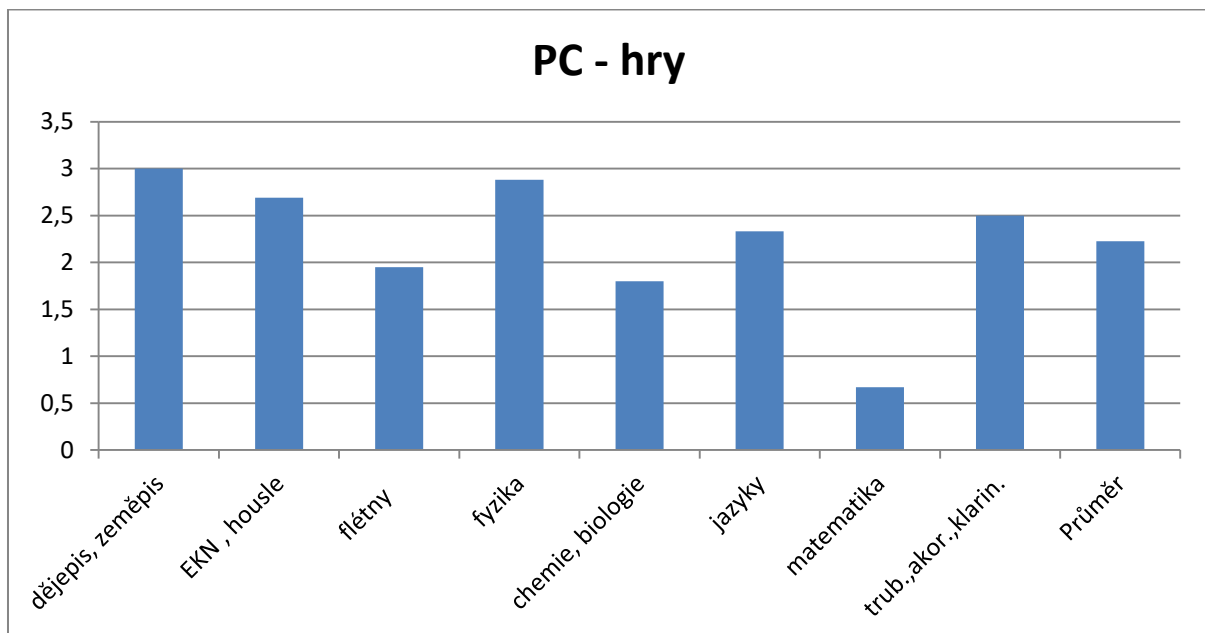
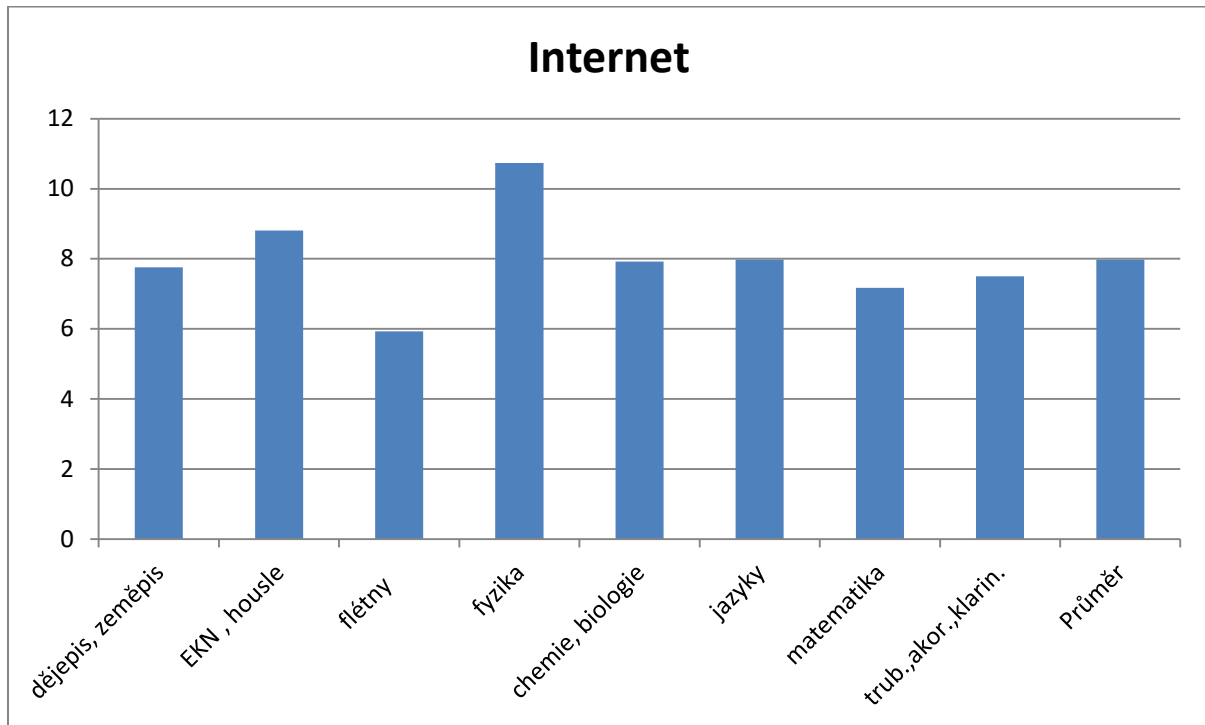
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nejvíce času, v průměru 9 hodin, tráví žáci a studenti se svými kamarády, což považujeme za zdravé sociální chování a věkově přiměřené. V období, kdy vývojově hledají svou identitu, je nutné, aby jí hledali především v rámci vztahů se svými vrstevníky. Jak je z grafu patrné – v rámci jednotlivých skupin jsou zde jen nepatrné odchylky od skupinového průměru a lze tedy konstatovat, že potřeba kamarádství je silná, bez ohledu na to, jaký kdo má obor zájmu nebo čemu se věnuje.

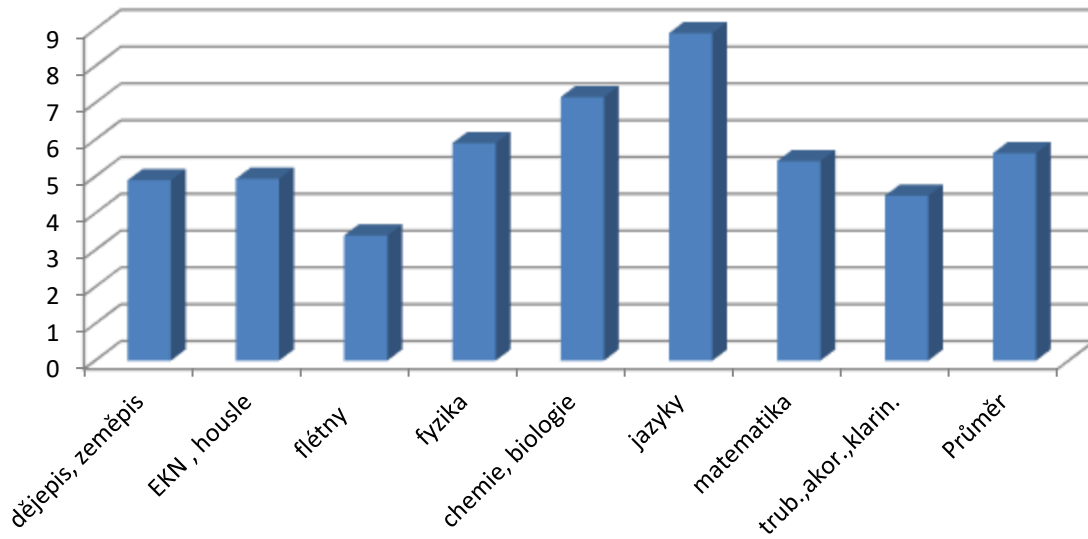

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

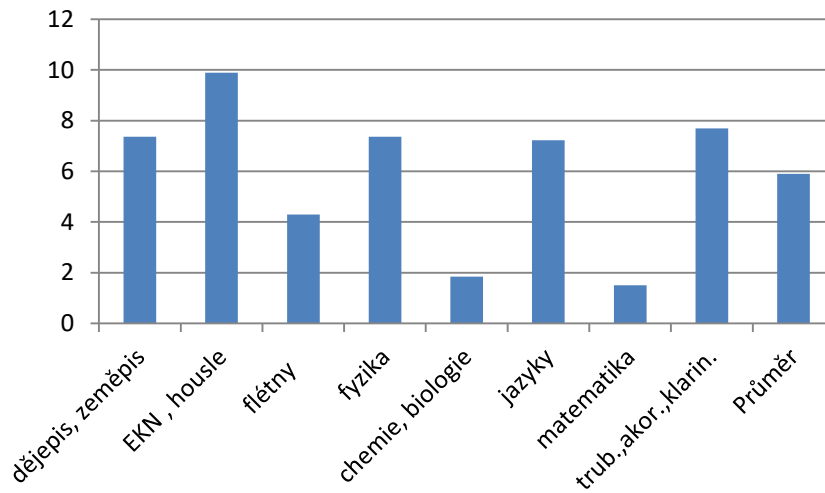

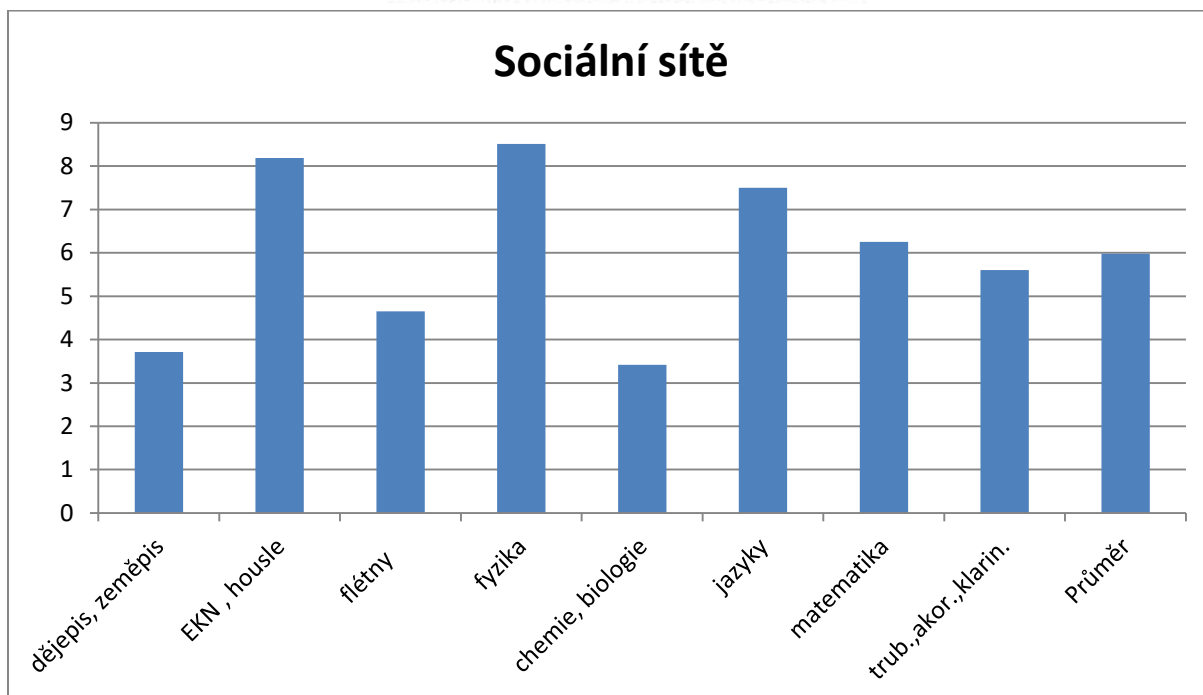
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PC - mimo her

Mobilní telefon

Komentář k posledním 6 grafům si dovoluujeme shrnout v jednu stať.

Sledováním televize tráví žáci a studenti z kempů pro nadané průměrně 5 a 1/2 hodin týdně, vysoko nad hranicí skupinové normy mají největší zájem o televizi dějepisaři a zeměpisáři. Můžeme se domnívat, že podstatnou část z jejich sledovacího času tvoří dokumenty věnované oboru zájmu.

Surfováním na internetu se jeví jako druhá nejoblíbenější činnost (po trávení času s kamarády), s tímto nekonečným médiem tráví žáci a studenti v průměru 8 hodin času týdně. Nad skupinovou normu vyčnívají výrazně fyzici, kteří na internetu brouzdají více než 10 hodin týdně.

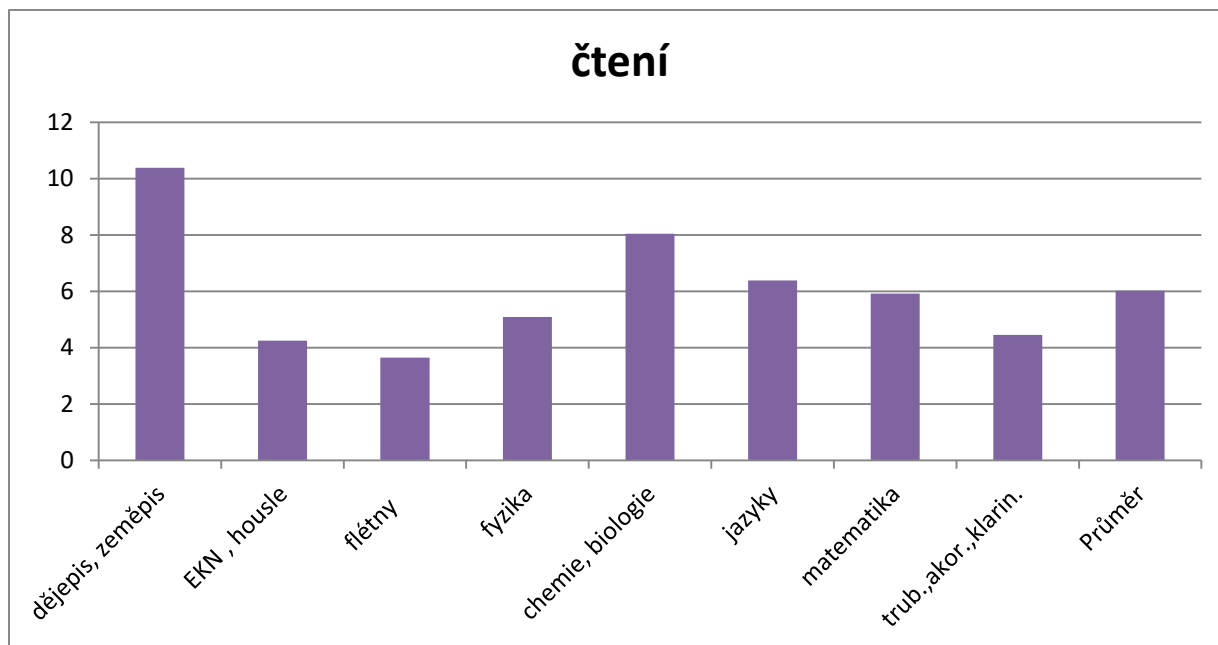
Počítačovým hrám se žáci a studenti věnují v průměru něco málo přes dvě hodiny týdně, nebo to alespoň přiznávají. Výkyvy na obě strany od skupinové normy jsou v rámci zhruba hodina týdně a jsou tedy nevýznamné. Tento průměrný údaj se nám jeví jako velmi nízký, minimálně jako velmi odlišný od normy běžné teenagerovské populace, a je-li alespoň přibližně reálný, pak nás těší, že nadané děti nemají vysokou potřebu trávit planě čas nad počítačovými hrami.

Počítač mimo her (a internetu) používají žáci a studenti v průměru zhruba 5 hodin týdně – vzhledem tomu, že bez internetového připojení nezůstává počítač lákadlem lze předpokládat, že tento čas využívají k psaní domácích úloh do školy ??? Počítač tímto způsobem pak nejvíce využívají žáci a studenti věnující se cizím jazykům.

Rozpačité jsme z grafu, který znázorňuje množství času, který žáci a studenti věnují manipulaci s mobilním telefonem – v průměru 6 hodin týdně. Vzhledem k běžné teenagerovské normě je to zřejmě ještě málo, ale nám se přesto ta skoro hodina denně strávená s mobilním telefonem jeví jako varovná (doufáme, že tu hodinu žáci a studenti nezapočítali do času stráveného s kamarády). Jak se která skupina dle oboru zájmu v tomto aspektu liší od skupinové normy shlédněte v případě zájmu, prosím, sami. Nám se to zde nejeví relevantní.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Podobně rozpačité jsme ze stejné sumy času stráveném na sociálních sítích (např. Facebook) a zde opět doufáme, že tato činnost zcela nenahrazuje reálný čas strávený s vrstevníky.

Poslední graf nám zprostředkovává informaci o sumě času, který žáci a studenti stráví nad četbou – v průměru se jedná o 6 hodin týdně. Kdy nad normou jsou výrazně dějepisaři a zeměpisáři (něco málo přes 10 hodin týdně). U nich lze předpokládat, že čtené tituly mají ve vysokém procentu souvislost s oborem jejich zájmu.

6 hodin četby za týden v dnešním médií přestimulovaném světě nás potěšilo.

3. Interpretace výsledků testů

3. 1. Test verbální fluence

Testy verbální fluence (Verbal Fluency Tests)

Verbální fluenci můžeme definovat jako schopnost vybavit si, co nejvíce slov dle určitého kritéria během časového úseku (obvykle jedna minuta). Jako původní zdroj testu je citována práce Thursona z roku 1962. V roce 1967 zařadil A. L. Benton fluenci hlásek F, A, a S do Neurosensory Center Examination for Aphasia. Později zařadil zkoušku verbální fluence hlásek C, F, L a P, R, W pod názvem Controlled Oral Word Association Examination do baterie vyšetření afázií. Tento test je velmi citlivým nástrojem neuropsychologického vyšetření. Pro české poměry byla zvolena písmena N, K a P, která byla standardizována na českou populaci Preiss et al.

Každý rok obměňujeme testovou baterii jedním testem. Vzhledem k slabším výsledkům v jazykovém testu Doplnění vět v předchozích ročnících jsme se rozhodly zjistit úroveň verbální fluence. Testy byly validizovány a standardizovány na českou populaci včetně dětí, konkrétně od 9 do 14 let a od 16

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

let do 95 let. Pro patnáctileté jsme se držely norem pro 14 let věku. Pro testování byl sestaven speciální záznamový arch.

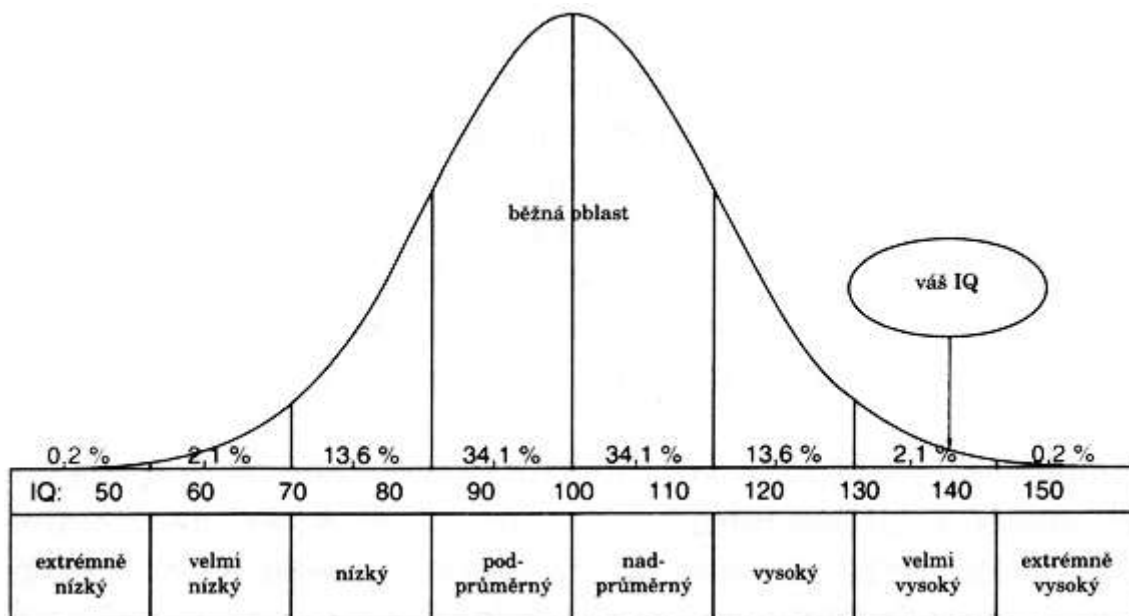
Test verbální fluence měří rychlost, plynulost a snadnost/flexibilitu verbální produkce. Pro jeho úspěšné absolvování je zapotřebí nenarušených řečových, intelektových, ale i paměťových schopností. Vedle řečových a paměťových charakteristik ukazuje test především na způsob, jakým člověk organizuje svoje myšlení. Úspěch v testu závisí na schopnosti organizovat výstupy do smysluplně souvisejících klusterů. Jinými slovy měříme testem také tzv. verbální exekutivu, při slabém výkonu můžeme usuzovat na sníženou flexibilitu a potíže s organizací nejen verbálního projevu, ale i myšlení. Slova vybavená na začátku ukazují dostupnost slov ze sémantické paměti, kdežto slova vybavená v druhé části testu ukazují na schopnost vytvořit strategie úspěšného vyhledávání. Zmenšená verbální pružnost a také narušená inhibice nebo sebekontrola se vedle nízkého celkového skóru zrcadlí také v perseveracích a konfabulacích. Konfabulace mohou také souviset s potížemi při vybavování slov z paměti, problémem v kontrole vlastního výkonu (impulzivita) nebo při tvorbě pojmů (problém rozpoznat, že slovo do kategorie nepatří).

Vzhledem k nadprůměrnému složení testovaných skupin můžeme říci, že byly dodrženy všechny instrukce (pouze v 1 protokolu se objevil název města – Plzeň, Praha), neobjevilo se opakování ani konfabulace.

Zdroje pro normy testu verbální fluence (TVF)

Rozdělení inteligence, stejně jako jiných lidských vlastností, v celkové populaci lze znázornit pomocí Gaussovy křivky normálního rozdělení. Z grafu vyplývá, že inteligence většiny obyvatelstva (68,2 %) se pohybuje kolem průměru v pásmu podprůměrné a nadprůměrné inteligence. Méně lidí v oblasti nízké a vysoké inteligence (33,2 %), ještě méně v oblasti velmi nízké a velmi vysoké inteligence (4,2 %) a pouze zlomek lidí se nachází v pásmech extrémně nízké a vysoké inteligence (0,4 %). Obyvatel s nízkou a velmi nízkou inteligencí je oproti předpokladu Gaussovy křivky poněkud více, protože inteligence části z nich byla snížena v důsledku onemocnění nebo nehody.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obr.: Rozložení inteligence v populaci podle Gaussovy křivky

Extrémně nízká a extrémně vysoká inteligence - 0,2 %, velmi nízká a velmi vysoká inteligence - 2,1 %, nízká a vysoká inteligence - 16,6 %, podprůměrná a nadprůměrná inteligence - 34,1 %.

Pro přehlednost uvádíme percentilová pásma, slovní hodnocení a odpovídající IQ.

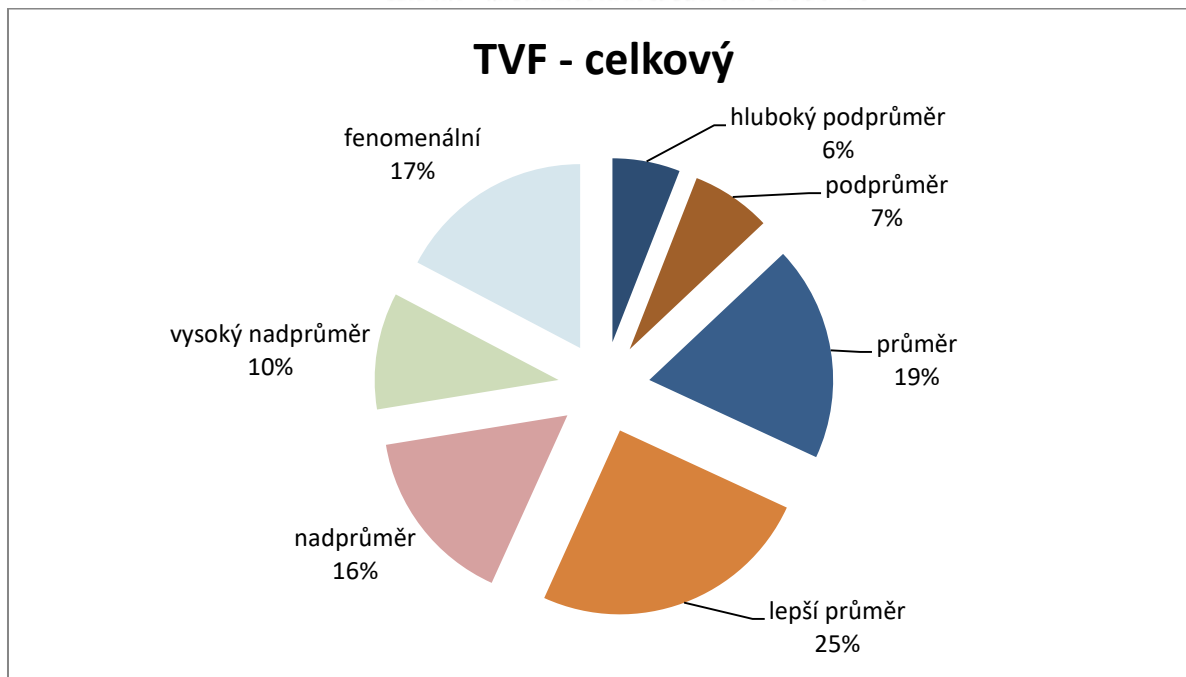
Intelektové pásmo	Percentil	IQ
Vynikající intelekt	99 – 100	130 a více
Výrazný nadprůměr	91 – 98	121 - 129
Mírný nadprůměr	76 – 90	111 - 120
Průměr	26 – 75	90 - 110
Podprůměr	25 a méně	89 a méně

Obdobně jsme využily percentilové normy a slovní hodnocení. Pro přehlednost uvádíme běžné rozlišení v posledním sloupci tabulky, to však nerozlišuje mezi některými výkony a proto jsme si dovolily navrhnout jemnější normu TVF pro účely našeho testování.

Normy TVF	Percentil	Běžné rozlišení
Fenomenální	99 – 100	Vynikající
Vysoký nadprůměr	91 – 98	Výrazný nadprůměr
Nadprůměr	76 – 90	Mírný nadprůměr
Lepší průměr	75 - 60	Průměr
Průměr	26 – 59	Průměr
Podprůměr	25 -15	Podprůměr
Hluboký podprůměr	14 a méně	Podprůměr

Výsledky testování testem verbální fluence

Nejprve předkládáme celkový graf výsledků všech žáků a studentů, kterým jsme test verbální fluence zadaly.

Vzhledem ke zkušenostem z minulých let, s opakovaně aplikovaným verbálním testem Doplnování vět, nás výsledky v tomto testu verbální fluence velmi zajímaly.

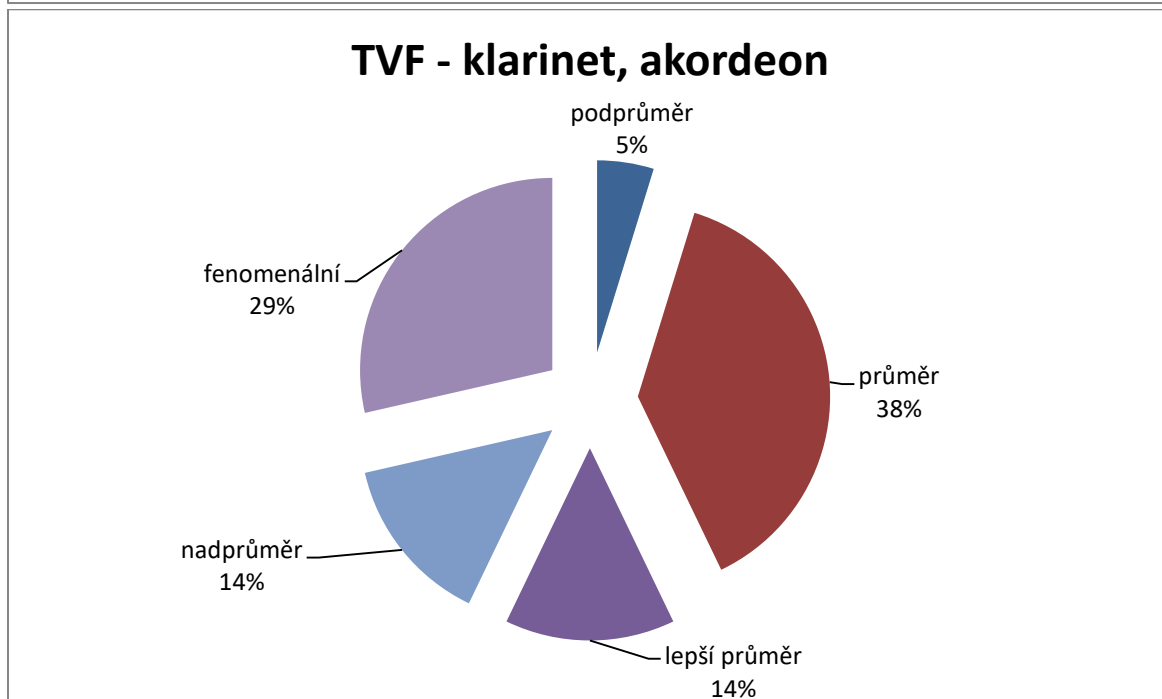
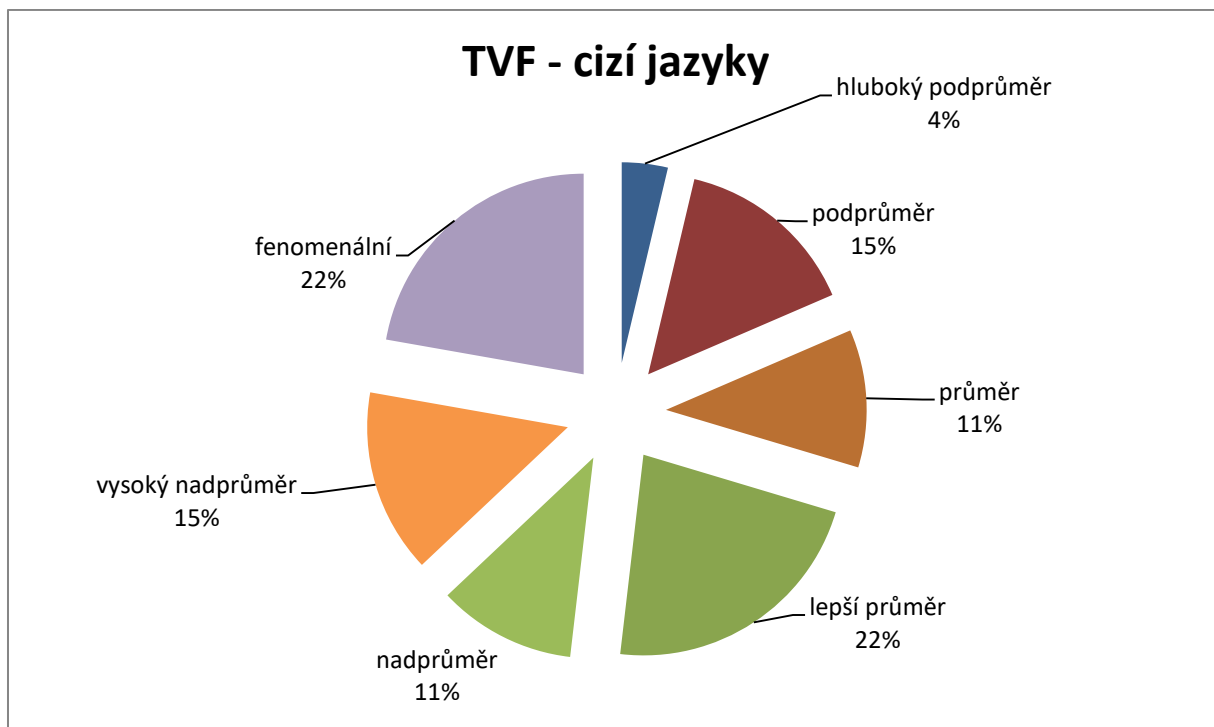
Fenomenální výkon má v testu verbální fluence 17 % žáků a studentů z kempu pro nadané, v testu Doplnování vět dosáhlo srovnatelného výkonu pouze 7 % žáků a studentů (pásmo vysokého nadprůměru adekvátní výkonu nad IQ 130). Dále jsme zaznamenaly 10 % vysoce nadprůměrných výkonů a 16 % nadprůměrných, dohromady tedy 26 % nadprůměrných výkonů, což je srovnatelné s nadprůměrnými výkony v testu doplňování vět, kterých bylo 39 %. Podrobnou analýzou zjistíme, že v nadprůměrných pásmech (všechny výkony, které leží nad průměrem) jsou výkony v obou testech velmi srovnatelné: v testu verbální fluence se nad průměrem umístilo 43 % žáků a studentů a v testu doplňování vět 46 %, což je jen minimální rozdíl.

Sloučíme-li průměrná pásma lepší průměr, průměr a podprůměr, která percentilově odpovídají průměru (vnímaného ve dvou směrodatných odchylkách od hodnoty 100, v IQ pásmech), pak konstatujeme, že 51 % žáků a studentů podalo průměrný výkon v testu verbální fluence, a v testu Doplnování vět pak průměrně skórovalo 53 %. Výkon pod průměrem, zde hluboký podprůměr a v testu Doplnování vět pásmo podprůměru je procentuelně také srovnatelný údaj – 6 % a 1 %.

Srovnatelné výkony v obou testech potvrzují nejen validitu obou testů, ale i předpoklad, že případné verbální nadání se projeví v rámci odlišných verbálních stimulů obdobně. Zde se pak máme potřebu vrátit k výjimce potvrzující pravidlo, kde největší diskrepence mezi výkony v obou srovnávaných testech je v pásmech superiorních. 17 % superiorní výkon v testu verbální fluence ku 7 % superiornímu výkonu v testu doplňování vět, svědčí, dle našeho názoru, pro kultivaci přirozeného nadání. Kdy test verbální fluence spíše zachytí slovní zásobu a test doplňování vět pak schopnost jedince aplikovat svou slovní zásobu do smysluplných větných celků.

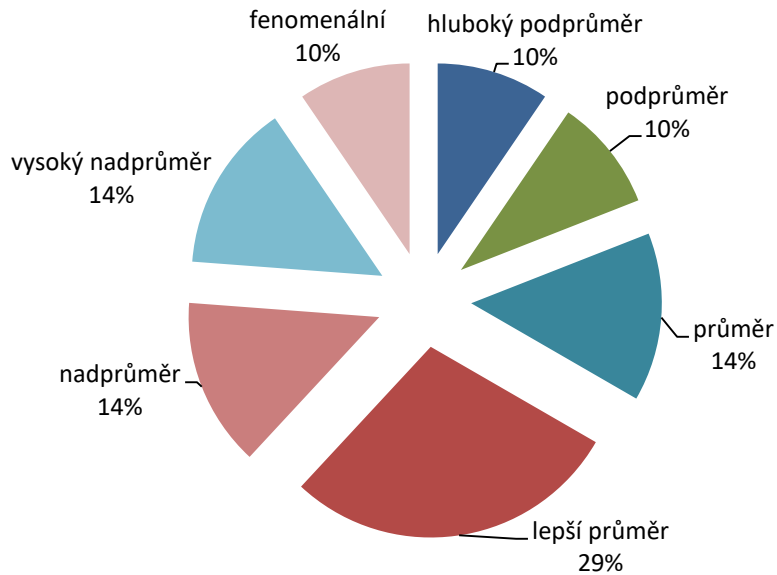
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V následujících grafech jsme zaznamenaly výkon žáků a studentů v testu verbální fluence v rámci oborových skupin.

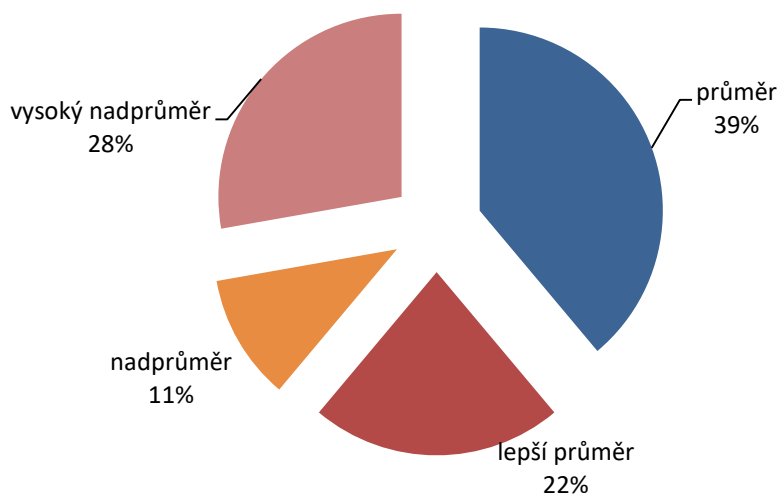

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TVF - dějepis, zeměpis

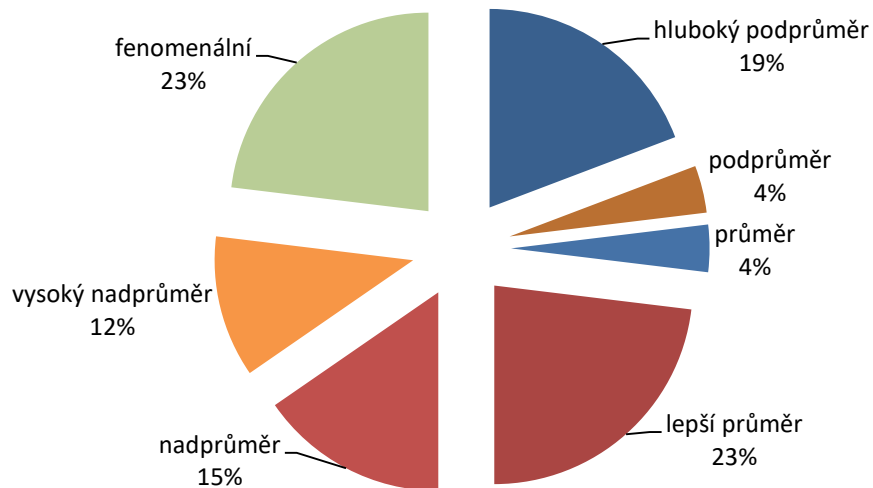

TVF - EKN, housle

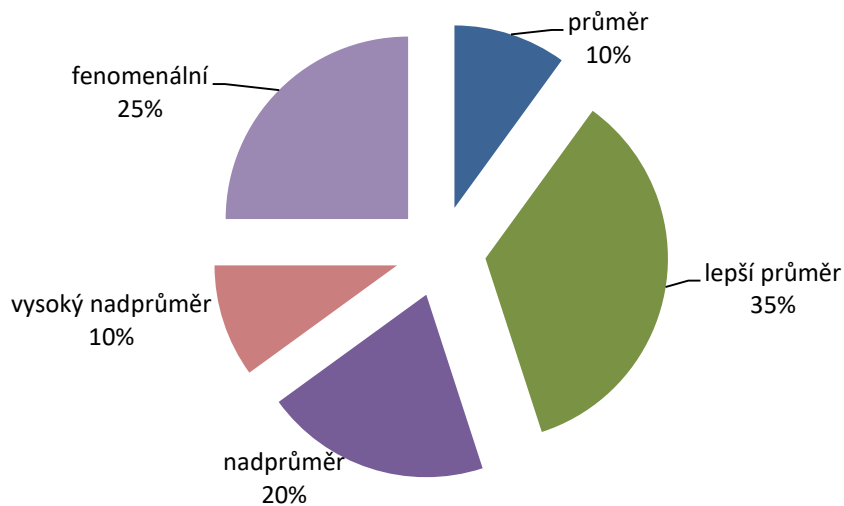

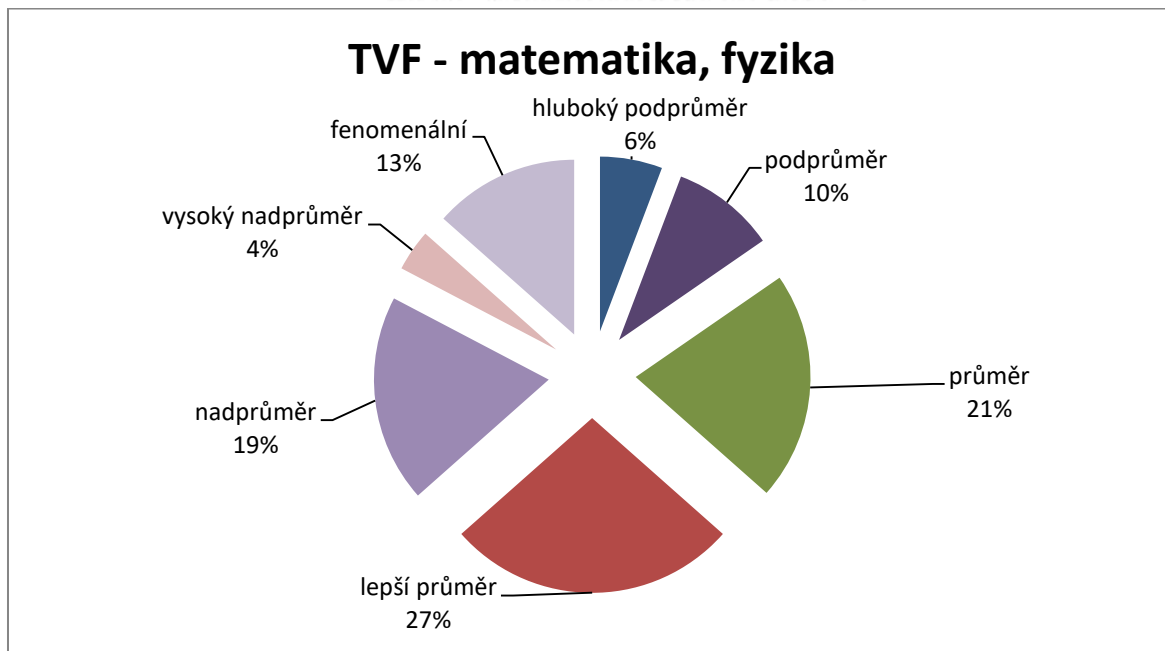
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TVF - chemie, biologie

TVF - flétny

Interskupinová variabilita výkonu v testu verbální fluence zaznamenaná v grafech je mohutná. Je zde mnoho proměných a podrobná srovnávací analýza TVF s testem Doplnování vět je nad naše možnosti. Povšimněme si pouze nejvýznamnějších trendů. Superiorní výkony (fenomenální) v TVF podali žáci studenti, kteří se věnují hře na klarinet a akordeon – 29 % z nich má fenomenální výkon a na druhém místě jsou hráči na flétny – 25 % z nich má fenomenální výkon. Dále je pořadí následující: na pomyslném 3. místě jsou chemici a biologové a až na 4. místě jazykáři; na 5. místě matematici a fyzici; překvapivě až na 6. místě se umístili žáci a studenti humanitních oborů, kdy pouze 10 % z nich podalo fenomenální výkon. Houslisté a hráči na EKN v superiorním pásmu neskórovali vůbec. Výše popsané pořadí umístění v superiorních pásmech je překvapivé. Napadá nás otázka, jak souvisí verbální fluence s hrou na hudební nástroje? Vzhledem k tomu, že k dobrému výkonu v TVF je třeba nenarušených řečových, intelektových, ale i paměťových schopností. Vedle řečových a paměťových charakteristik ukazuje test především na způsob, jakým člověk organizuje svoje myšlení. Úspěch v testu závisí na schopnosti organizovat výstupy do smysluplně souvisejících klusterů – napadá nás, není výše popsané přesně ten proces, kterým hráči organizují své myšlení při hře na hudební nástroj? Jestliže ano, proč tedy hráči na EKN a housle nebyli v TVF tak úspěšní jako flétnisté, klarinetisté a akordeonisté – snad nějaký hudebník by nám byl schopen tento jev osvětlit.

3. 2. TIP

TIP je nonverbální inteligenční test. Měří tzv. čistou – fluidní inteligenci, tedy vrozený intelekt bez ohledu na vzdělání. Měří obecný intelektový faktor „G“ (Spearmanova teorie - general inteligency), který se projevuje především jako schopnost vyvozovat vztahy. Tento test je podobný známému Ravenovu testu progresivních matic, který jsme, ale právě pro jeho nadměrnou rozšířenost a oblíbenost při testování z různých důvodů, nezvolily. Úlohy TIPu jsou založeny na nalézání pravidel v abstraktních vztazích. Autoři TIPu šli v rozmanitosti a tím i obtížnosti úkolu tak daleko, že v tvorbě úkolů použili

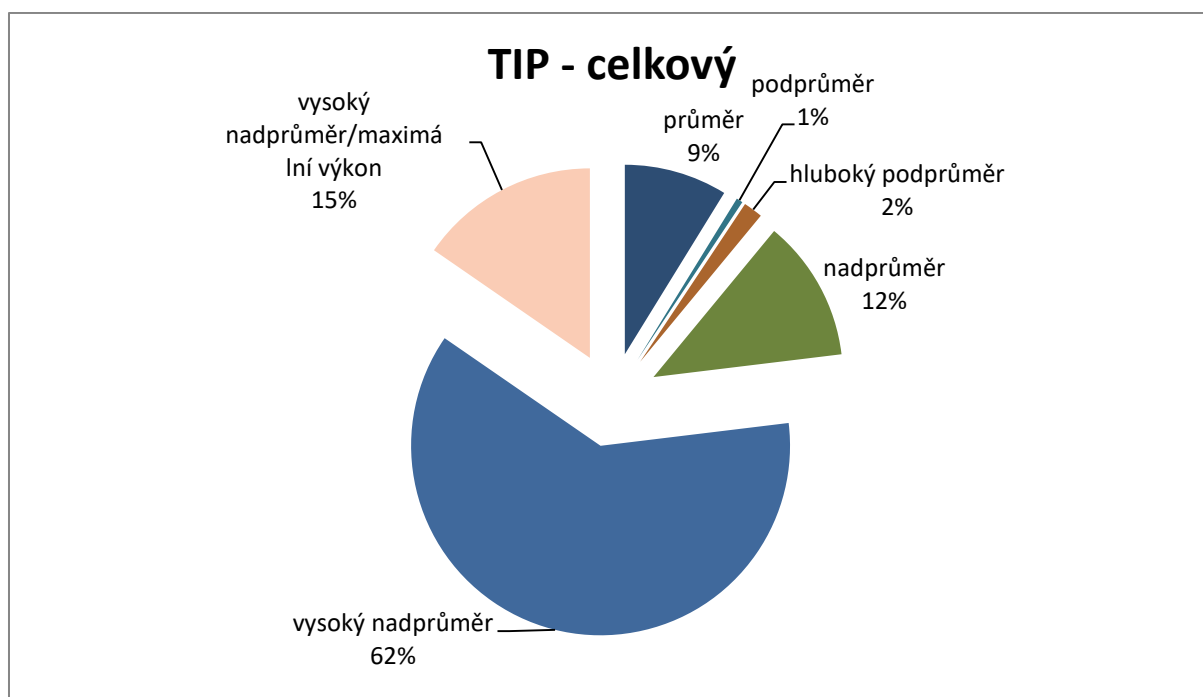
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

promiskue relace ($a : b = c : ?$) a principu řady ($a : b = b : c = c : ?$). Stupeň obtížnosti testu se nám jevil jako adekvátní pro nadané žáky.

Po korekci testů jsme výsledná hrubá skóre převedly, dle tabulek v testové příručce, na steny a steny pak dle McCallovy plošné normalizace na IQ skóry a IQ pásma.

Výsledky testování TIPem

Nejprve opět nahlédneme do prvního grafu, který nám podává celkové výsledky testování TIPem.

Tento rok jsme si dovolily popsat výkonová pásma v TIPu podrobněji, a to zejména proto aby samotní testování po obdržení výsledků svého testování mohli svůj výkon blížeji vztáhnout k příslušné IQ relaci.

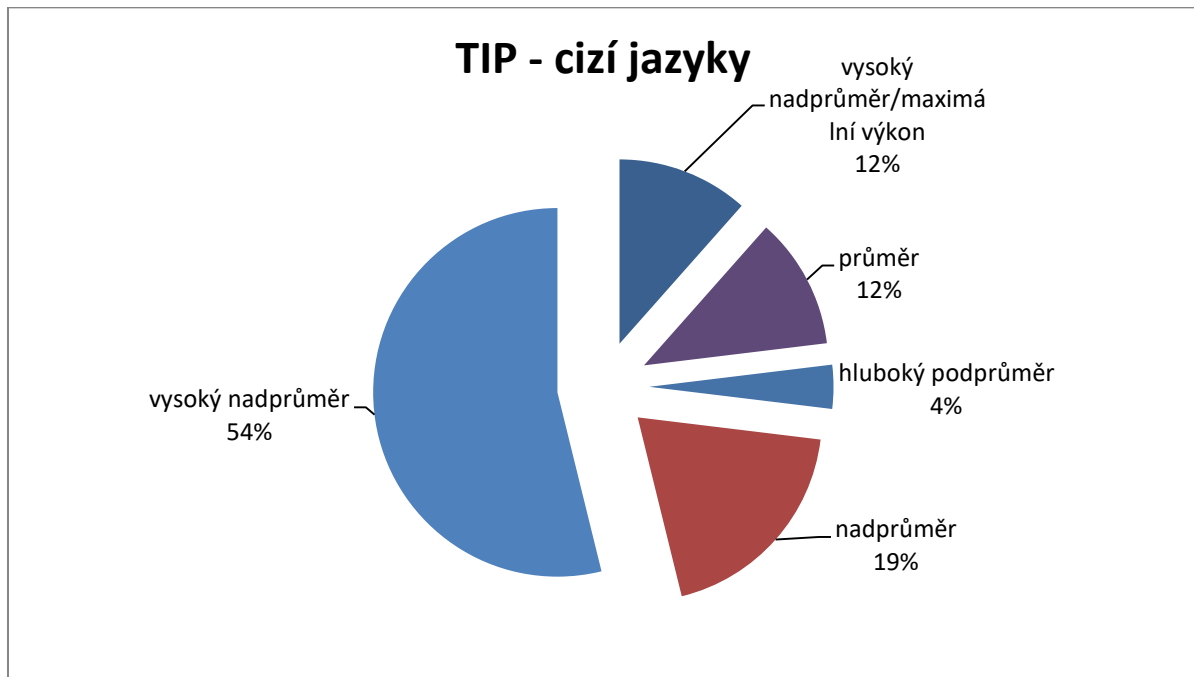
Celkové výsledky testování TIPem za rok 2013 jsou patrné z výše uvedeného grafu, kdy nejvíce žáků a studentů podalo vysoce nadprůměrný výkon; druhým nejčastějším skórem byl maximální vysoce nadprůměrný výkon, dále nadprůměr; průměr; hluboký podprůměr a podprůměr. Nosná informace z tohoto rozložení výkonu je ta, že 89 % žáků a studentů z kempu pro nadané skórovala nadprůměrně a výše – což lze interpretovat, že skoro u 90 % účastníků kempu pro nadané můžeme očekávat minimálně nadprůměrný vrozený intelektový potenciál. Potenciál, který lze dále stimulovat, profilovat a zaměřovat do zvolené oblasti zájmu.

Během vyhodnocování jsme se zaměřily na žáky a studenty, kteří měli potřebu odevzdat před termínem a většina z nich podala velmi dobrý výkon, přesto se potýkali se stejným typem chyby: tj. chyba na posledním či předposledním úkolu v dolní části stránky. Tento typ chyby se objevoval i u žáků a studentů, kteří odevzdávali po skončení časového limitu a naše obecné doporučení je: věnujte, prosím,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

před odevzdáním krátkou chvílí kontrole zejména posledních úkolů, věříme, že je zvládnete vyřešit správně.

Dále se poďme podívat, jaký výkon podali žáci a studenti v rámci jednotlivých skupin:

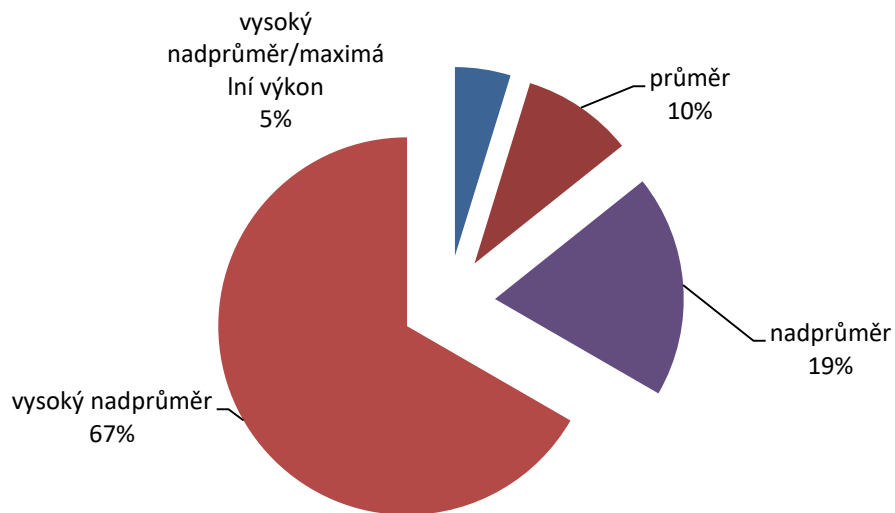

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TIP- chemie, biologie

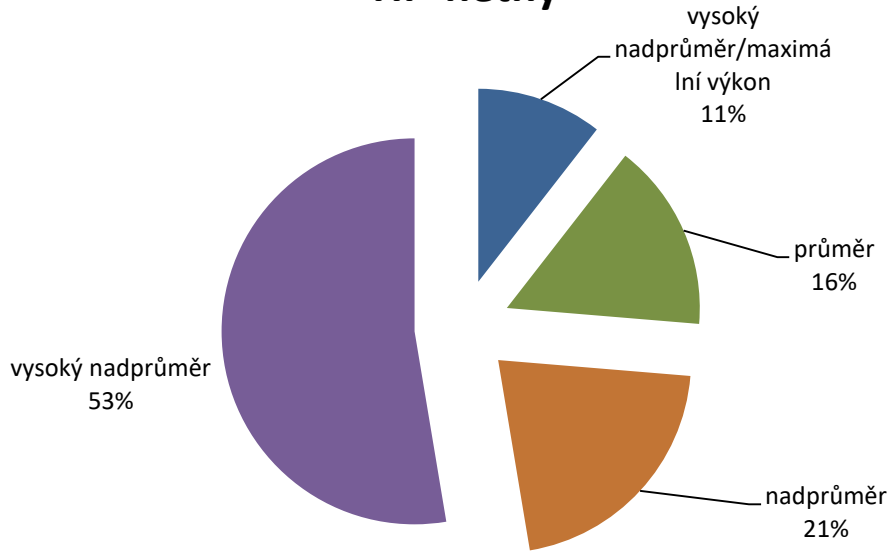

TIP- dějepis, zeměpis

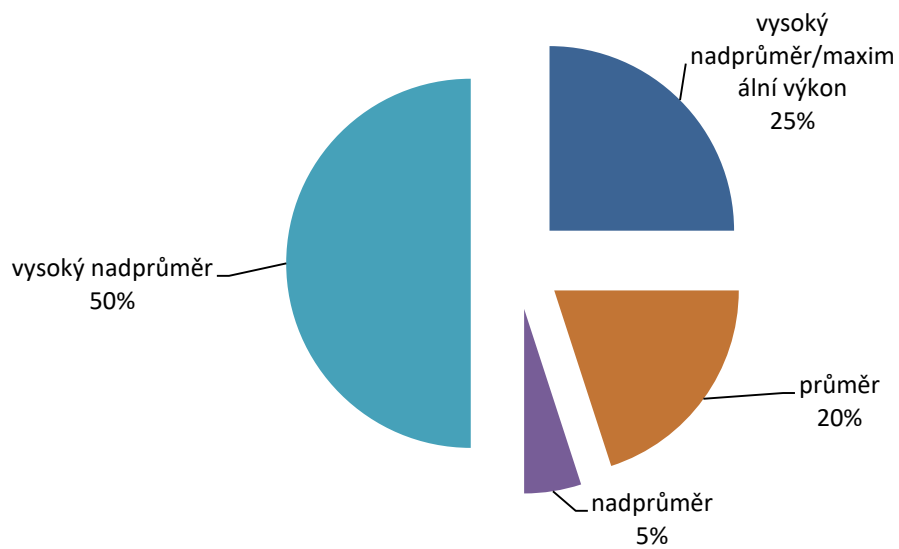

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

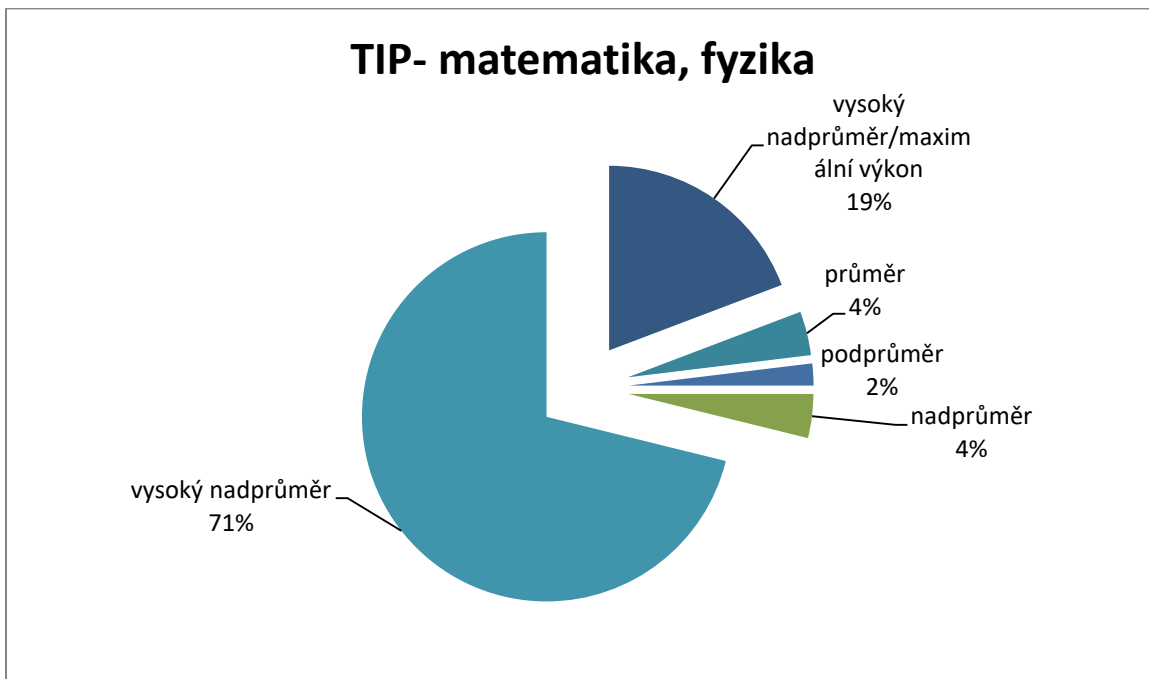
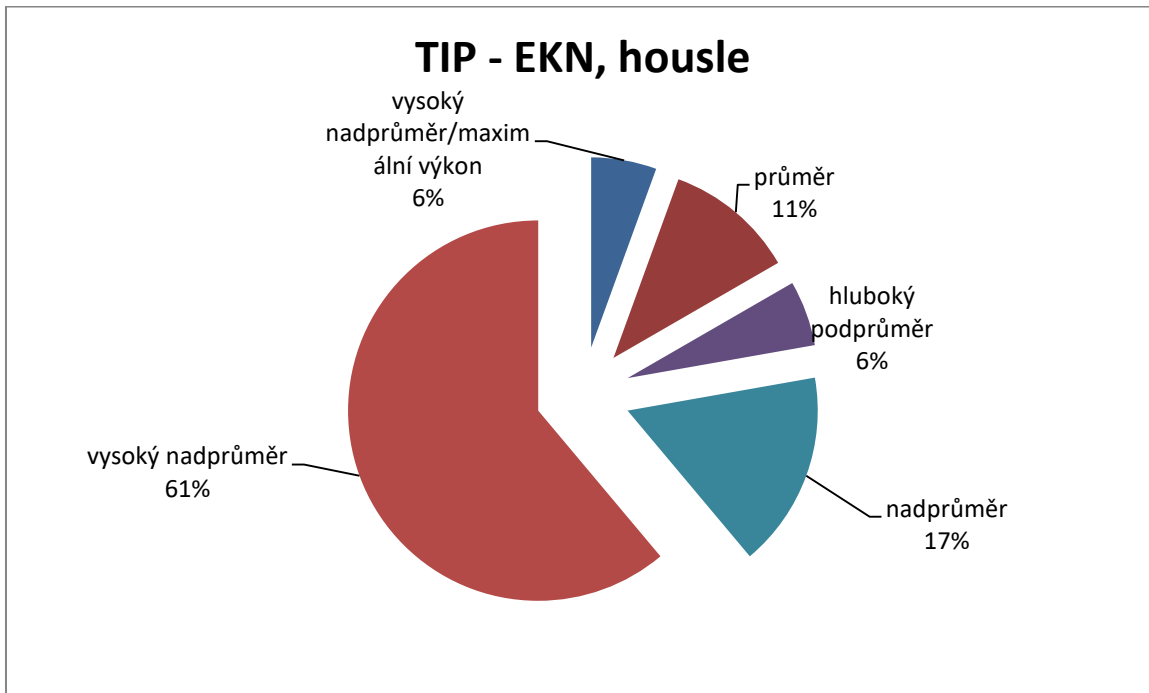
TIP-flétny

TIP - klarinet, akordeon

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci oborových skupin skórovali především v pásmu maximálního výkonu hráči na klarinet a akordeon; dále pak chemici a biologové na „třetím“ místě jsou matematici a fyzici. Rádi bychom zde podotkli, že hráči na klarinet a akordeon se jeví jako zajímavá skupina. Tito žáci a studenti dosáhli jako skupina nejvyšších výkonů ve dvou testech ze třech (TIP a TVF).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sestavíme-li pořadí dle četnosti nad průměrných (všechny výkony, které jsou nad průměrem) výkonů, pořadí skupin se bude značně lišit: 100 % nadprůměrných výkonů v rámci své skupiny mají chemici a biologové; 94 % nadprůměrných výkonů matematici a fyzici; 91 % pak dějepisáři a zeměpisáři. Ostatní 4 skupiny mají procentuální rozptyl úspěšnosti mezi 80-85 %. Lze možná nastínit hypotézu, že bez minimálně nadprůměrného intelektového potenciálu nelze být úspěšný ve studiu chemie a biologie.

3.3. Doplnování vět

Tento rok jsme ponechaly v testové baterii test vět zcela záměrně. Netrpělivě jsme očekávaly srovnání výsledků mezi tímto „neoblíbeným“ testem s nízkým procentem superiorní úspěšnosti a nově zařazeným testem verbální fluence.

Doplnování vět je verbální test, ve kterém se vyžaduje doplnění chybějících slov v neúplných větách tak, aby věta po jejich doplnění měla logický smysl. Jednotlivé úlohy testu mají stupňující se obtížnost. Správné řešení jednotlivých úloh testu vyžaduje především pochopení smyslu celé věty – celku z jejich jednotlivých prezentovaných i chybějících částí, což předpokládá nejenom dostatečnou slovní zásobu a přesné chápání významu používaných slov, ale i schopnost komplexně a plasticky nakládat s těmito slovy i s větnými celky. (Miglierini 1980, s 8)

Ve statích o validitě testu předkládají autoři důkazy o tom, že tato verbální schopnost projevující se v pružném řešení problémů prostřednictvím jazyka výrazně ovlivňuje školní výkon žáků nejen v humanitních, ale i v přírodovědných předmětech a že výkony v tomto testu velmi úzce souvisí s výkony nejen ve verbálních a neverbálních inteligenčních testech a testových bateriích, ale i v některých testech speciálních schopností. (Miglierini 1980, s. 8)

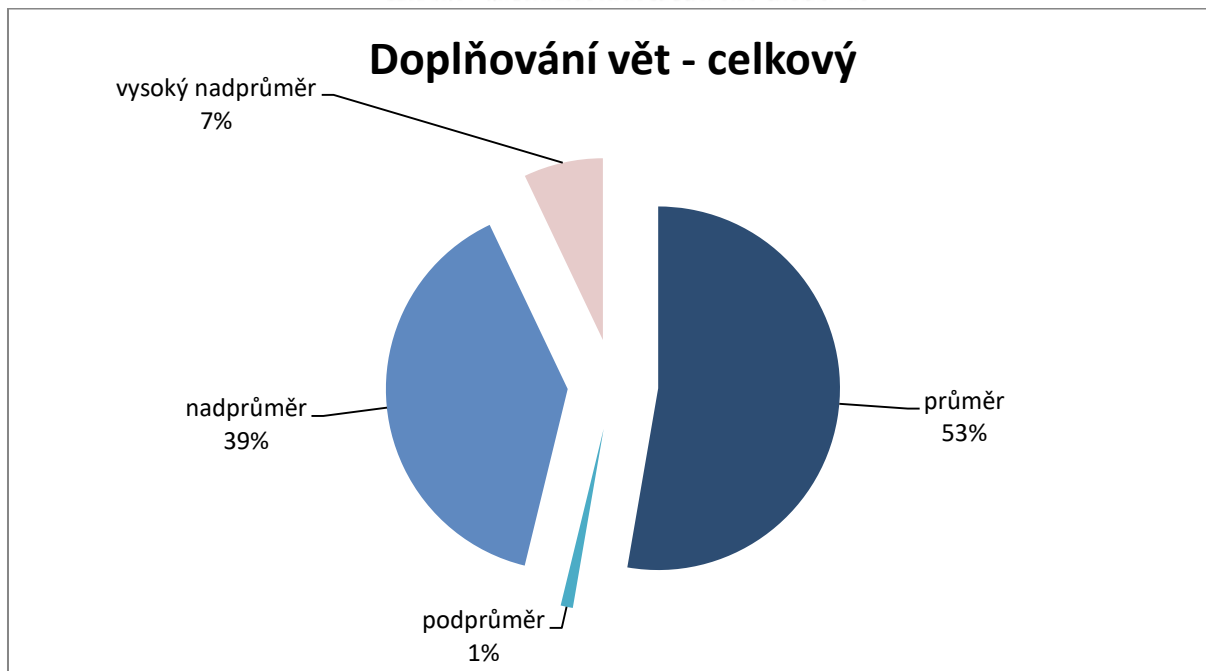
Autoři dále uvádějí, že velmi dobré výkony jsou nejen předpokladem, ale i důsledkem dobrého studia a soustavného zdokonalování se a ovládnutí jazyka. Nízké výkony v tomto testu mohou být zapříčiněny nejen nízkou úrovní rozumových schopností, ale i nedostatečným předcházejícím rozvíjením verbálních schopností, nedostatečnou prací s knihou, s učebním textem, nedostatečným rozvíjením psané i hovorové řeči. (Miglierini 1980, s. 9-10)

Po vyhodnocení testu jsme hrubé skóre převedly dle tabulek v příručce na vážené skóre, v tomto případě skóre odpovídající inteligenčnímu kvocientu jsme rozdělily do platných IQ pásem: podprůměrný, průměrný, nadprůměrný a vysoce nadprůměrný.

Výsledky v testu Doplnování vět

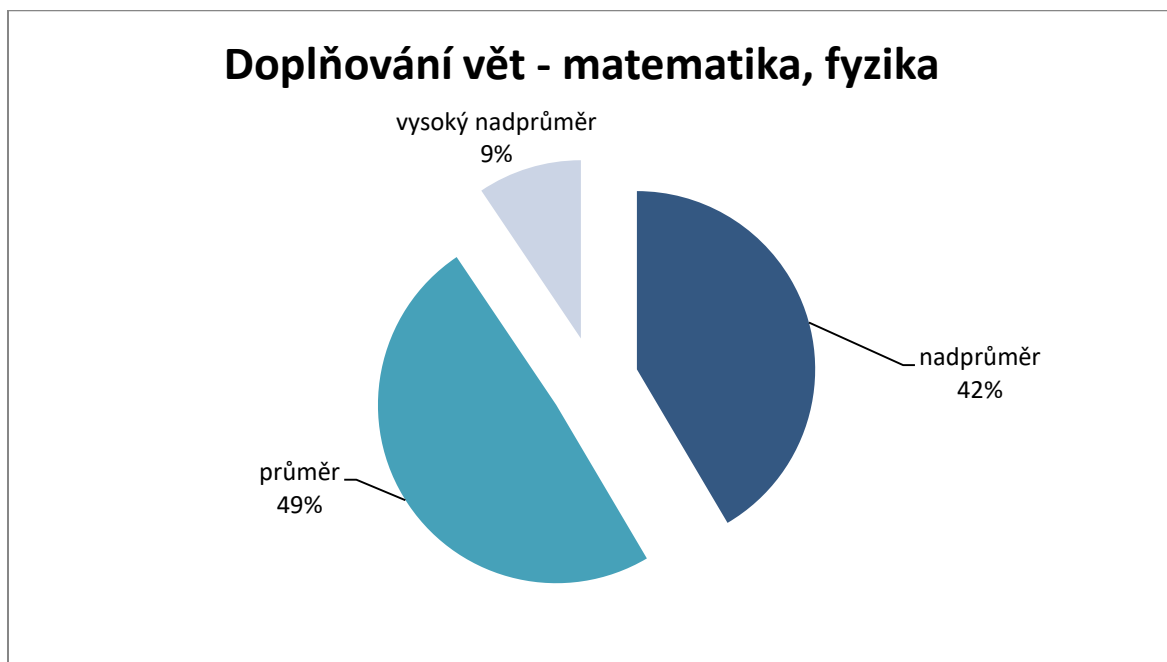
I v rámci testování testem Doplnování vět, podáváme ponejprv prostřednictvím grafu celkové výsledky:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

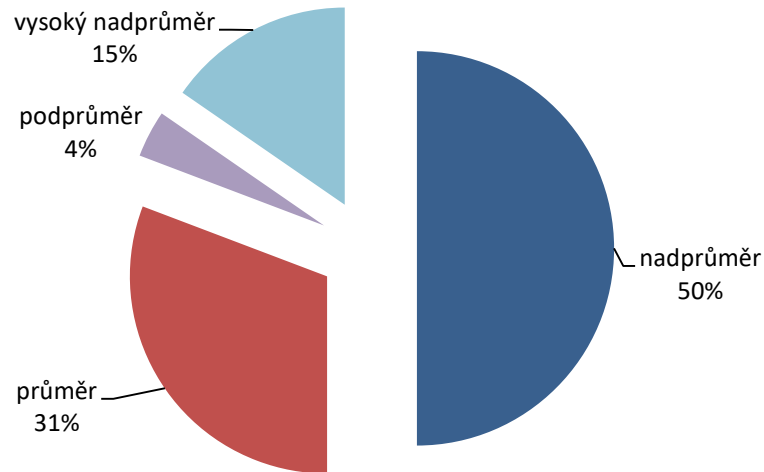
Z grafu je patrná opět (podobně jako v minulých letech) nízká úspěšnost v tomto testu – výjimečný, tedy vysoce nadprůměrný výkon (odpovídající IQ nad 130) má pouze 7 % žáků a studentů z kempu pro nadané děti. Nejvíce žáků a studentů (53 %) podalo pouze průměrný výkon.

Pojďme si nyní povšimnout pohledem do následujících 7 grafů, kteří žáci a studenti v rámci svých oborových skupin byli neúspěšnější a kteří naopak nejméně úspěšní.

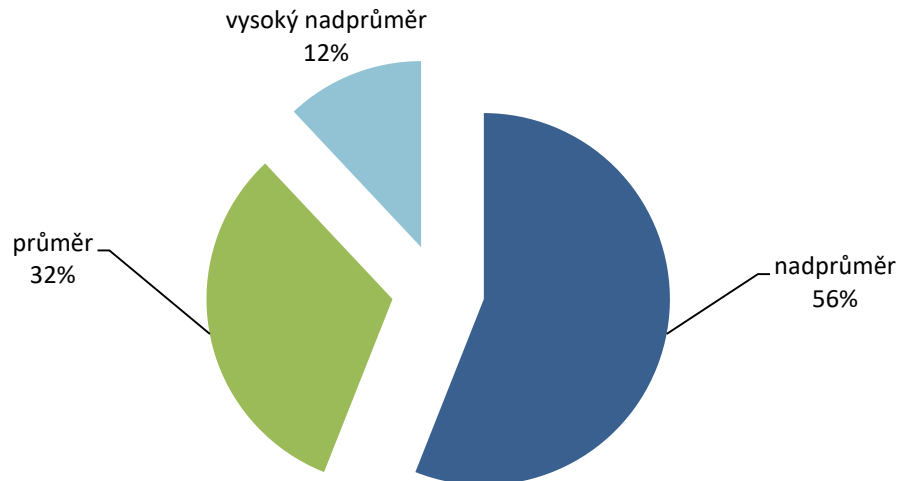

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

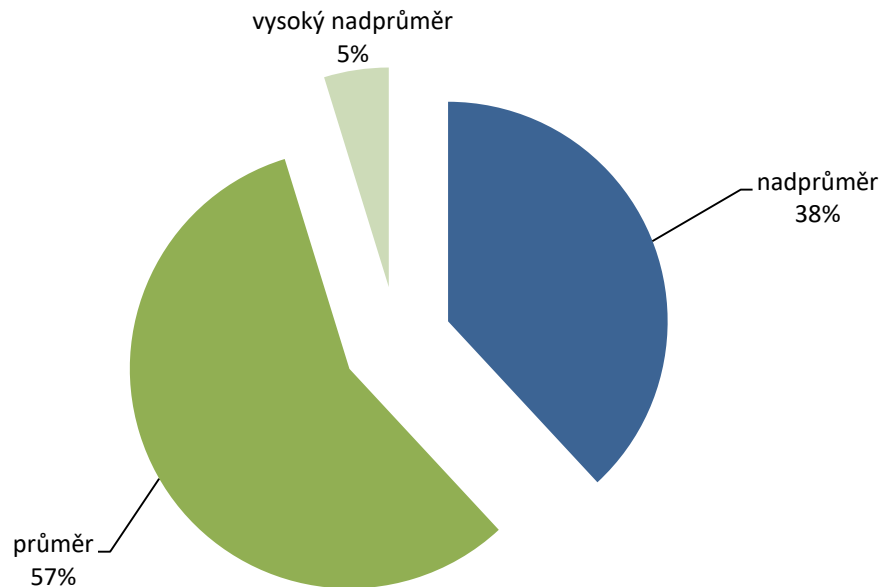
Doplňování vět - jazyky

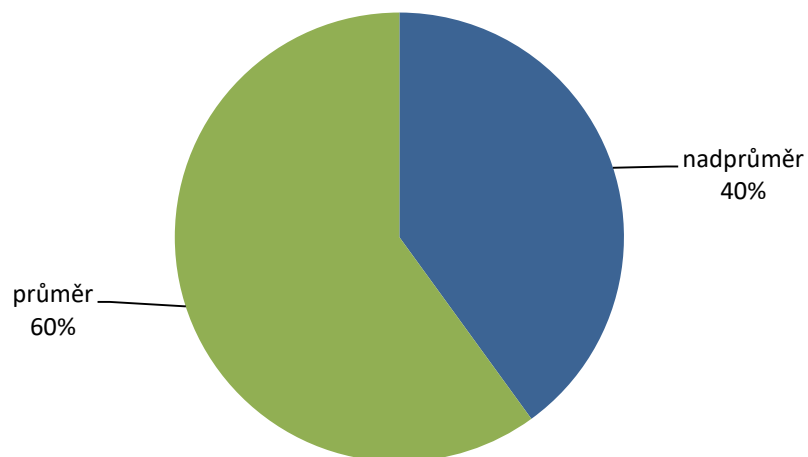
Doplňování vět - chemie, biologie

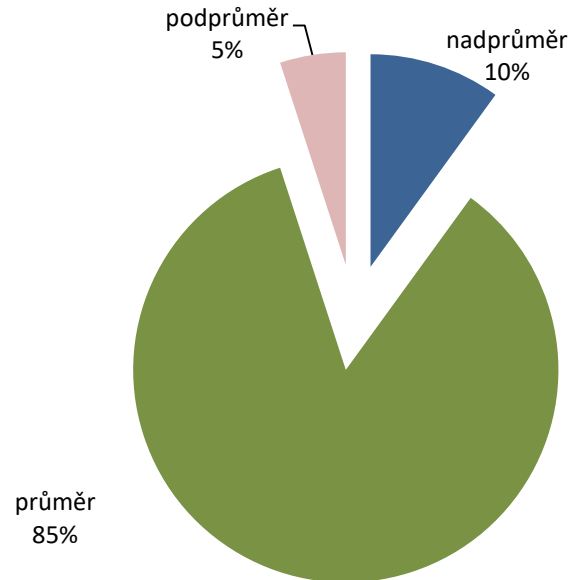
Doplňování vět - dějepis, zeměpis

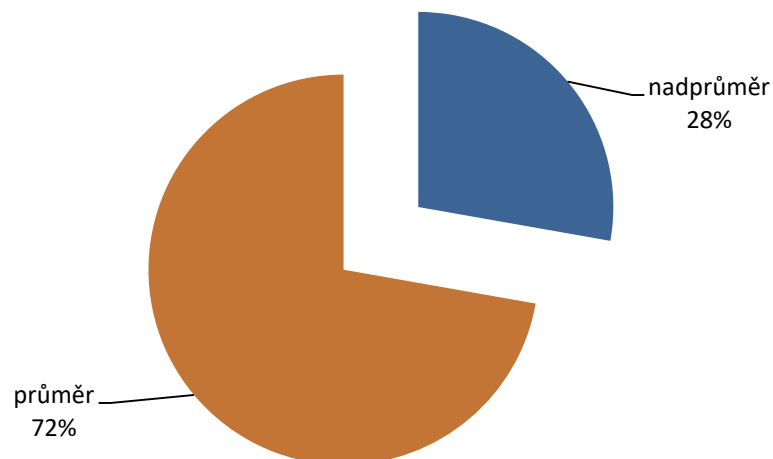
Doplňování vět - flétny

Doplňování vět - klarinet, akordeon

Doplňování vět - EKN, housle

V sedmi skupinách žáků a studentů jsem zaznamenaly následující výkonové trendy. Vysoce nadprůměrný výkon v tomto testu Doplnování vět podalo 15 % žáků a studentů studujících cizí jazyky, což je nejvyšší procentuální zastoupení v rámci daných skupin, že se jedná právě o jedince studující cizí

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

jazyky se nám jeví jako adekvátní. Nicméně v této jazykové skupině nás překvapilo, že 4 % žáků a studentů zde podala podprůměrný výkon. Pomyslné druhé místo pak zaujímají žáci a studenti studující chemii a biologii – 12 % z nich podalo nadprůměrný výkon; za nimi jsou s 9 % zastoupení matematici a fyzici a dále s pouhým 5 procentuelním zastoupením dějepisáři a zeměpisáři – což nás překvapuje – od žáků a studentů posledně zmíněných humanitních oborů by jsme očekávaly vyšší výkon v testu verbální inteligence. Z hudebníků nikdo nedosáhl vysoce nadprůměrného výkonu, což potvrzuje domněnku, že jejich nadání je ve zcela jiné než verbální oblasti. Výkony hudebníků jsou ve vysoce procentuelním zastoupení především průměrné; a to zejména u hráčů na akordeon a klarinet, kde 85 % z nich má průměrný výkon v testu Doplňování vět. V této části diskuze nemůžeme opomenout srovnání s testem verbální fluence, kdy superiorní výkony podali právě hráči na akordeon, klarinet a flétny – krom naší úvahy na straně, opět zdůrazňujeme, že pakliže nadání, ať už verbální či jiné, není stimulováno a kultivováno, pak může přijít v niveč – zde tedy máme přímý důkaz o smysluplnosti pořádání kempů pro nadané žáky a studenty.

3.4. Urbanův figurální test tvořivého myšlení

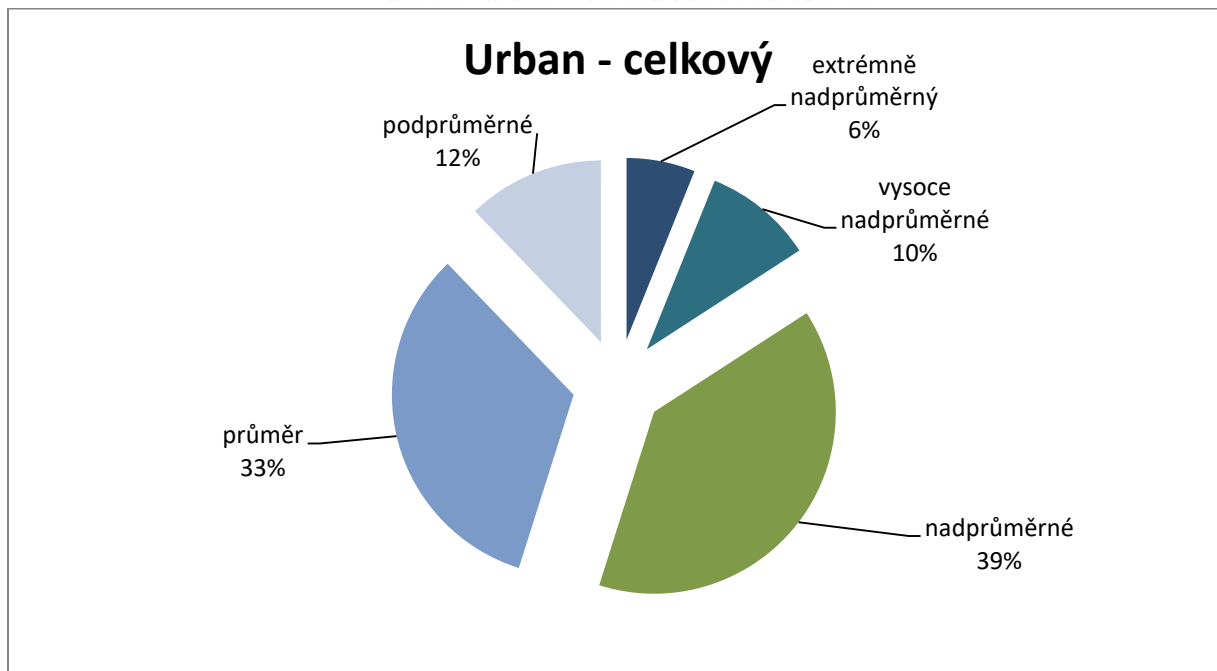
Tento test může dle autorů sloužit jako prostředek identifikace mimořádně vysokých tvořivých schopností, ale i k odhalení jednotlivců s podprůměrně rozvinutými schopnostmi tvořivosti, které se však dají rozvíjet. Probandům jsou na testovém archu předloženy figurální fragmenty, které je třeba dokreslit podle libovůle probanda. Výsledný produkt kreslení se hodnotí na základě 14 kritérií. Na rozdíl od tradičních testů tvořivosti, které jsou zaměřeny na kvantitu (produkci), resp. na některý z faktorů divergentního myšlení, např. fluenci, zohledňuje tento test i kvalitativní znaky tvořivých výkonů. (Urban, Jellen 2003, s. 5). Test je citlivý i na specifické osobnostní aspekty, jakými jsou ochota riskovat, ochota překročit hranice, ale i smysl pro humor, resp. afektivně-emoční momenty (Urban, Jellen 2003, s. 8).

Výsledek nezhodnotí kvalitu kresebné, resp. umělecké produkce, poskytuje však pohled na ochotu se svobodně a flexibilně zabývat předloženým úkolem, tvořivé postoje, otevřenost k neobvyklým, originálním významovým obsahům a způsobům řešení (Urban, Jellen 2003 s. 11).

Po vyhodnocení testu jsme výsledný hrubý skóre převedly do tabulek v testové příručce na percentily a ty pak zařadily do autory testu předloženému schématu klasifikace, které je rozděleno na sedm výkonnostních skupin viz tabulky.

Výsledky testování testem tvořivosti

Jako první Vám opět předkládáme celkový výkonnostní graf, který jsme získaly zpracováním výsledků všech žáků a studentů v testu tvořivosti:

Komentář ke grafu: tento rok nikdo nedosáhl fenomenálního výkonu; 6 % žáků a studentů dosáhlo extrémně nadprůměrného výkonu; 10 % vysoce nadprůměrného; 39 % nadprůměrného výkonu; 33 % průměrného výkonu a 12 % podprůměrného výkonu. U nikoho jsme nezaznamenaly hluboce podprůměrný výkon.

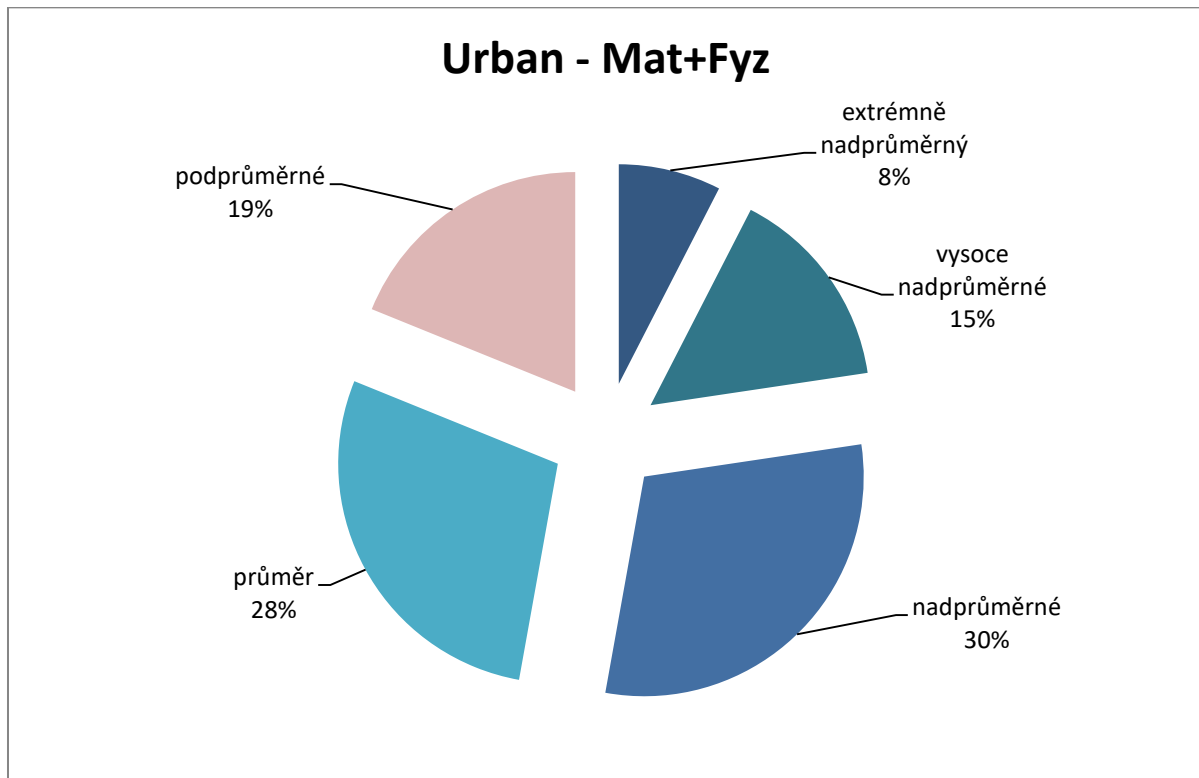
Pojďme učinit srovnání s předešlými testovacími lety:

- Minulý rok nejvíce účastníků kempu, a to celých 42 % (44 % v minulých letech) mělo průměrně rozvinutou kreativitu. Letos jsme na 33 %.
- 23 % (29 % v minulých letech) mělo vloni nadprůměrně rozvinutou kreativitu – letos 39 %
- 19 % (14,5 % v minulých letech) mělo v loňském roce kreativní potenciál vysoce či extrémně nadprůměrný a nikdo neskóroval v kategorii fenomenální. – letos 16 %
- Vzhledem k tomu, že talent, nadání a kreativita jsou v úzkém sepětí, očekávaly jsme opět podstatně vyšší míru tvořivosti. Loňský rok nás překvapilo, že v kempu pro nadané žáky mělo 57 % z nich (taktéž 57 % v minulých letech) kreativní schopnosti rozvinuté pouze průměrně nebo níže – letos 45 %.
- Z uvedeného je patrné, že v letošním roce žáci a studenti z kempů pro nadané podali v testu kreativity vyšší výkony než letech minulých. A to významně v nadprůměrném pásmu.
- V minulém roce jsme považovaly za zajímavé se podívat blíže na pořadí jednotlivých oborových skupin. Měly jsme v úmyslu vytvořit pořadí skupin dle úspěšnosti v testu tvořivosti, kdy na prvním místě by byla skupina, v rámci níž je nejvyšší procento účastníků s nadprůměrným a vyšším výkonem v testu tvořivosti. Po analýze dat jsme ale zjistily, že ve skupině přírodní vědy a hudebníci je stejné procento tvořivých jedinců (těch, kteří v testu tvořivosti skórovali nadprůměrně a výše) – je jich plných 46 %. Oproti tomu ve skupině žáků

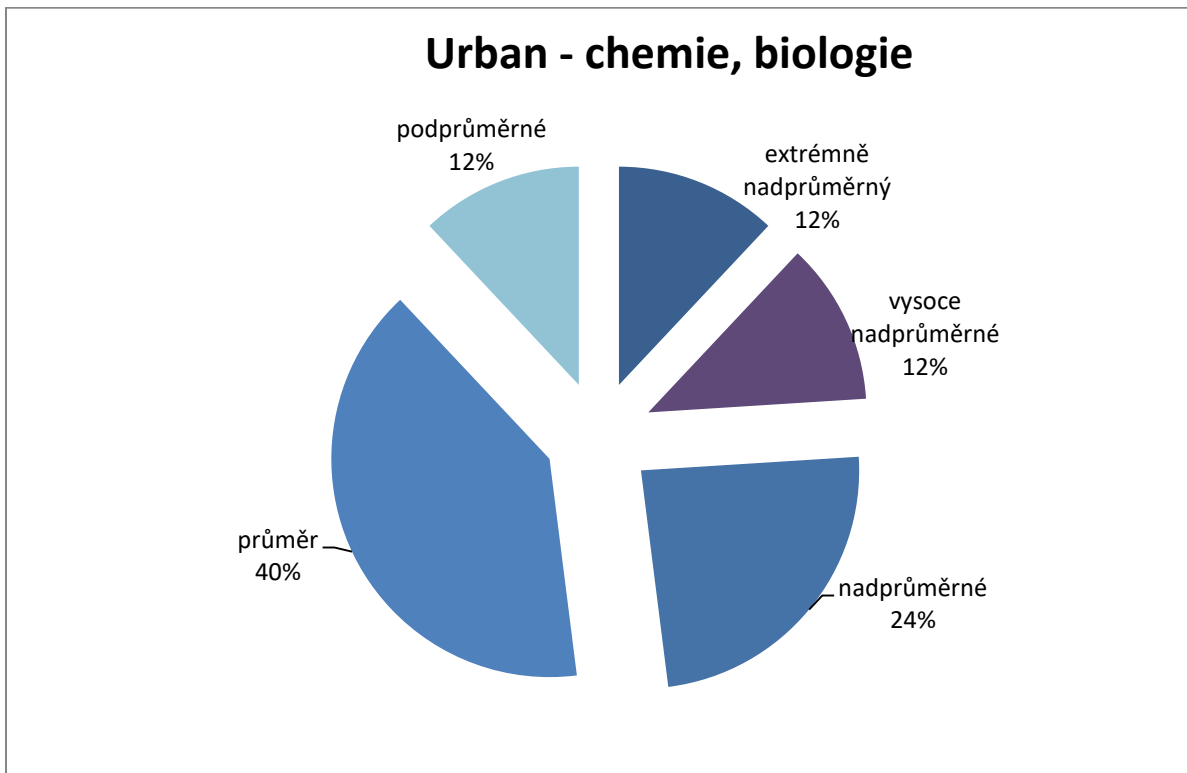
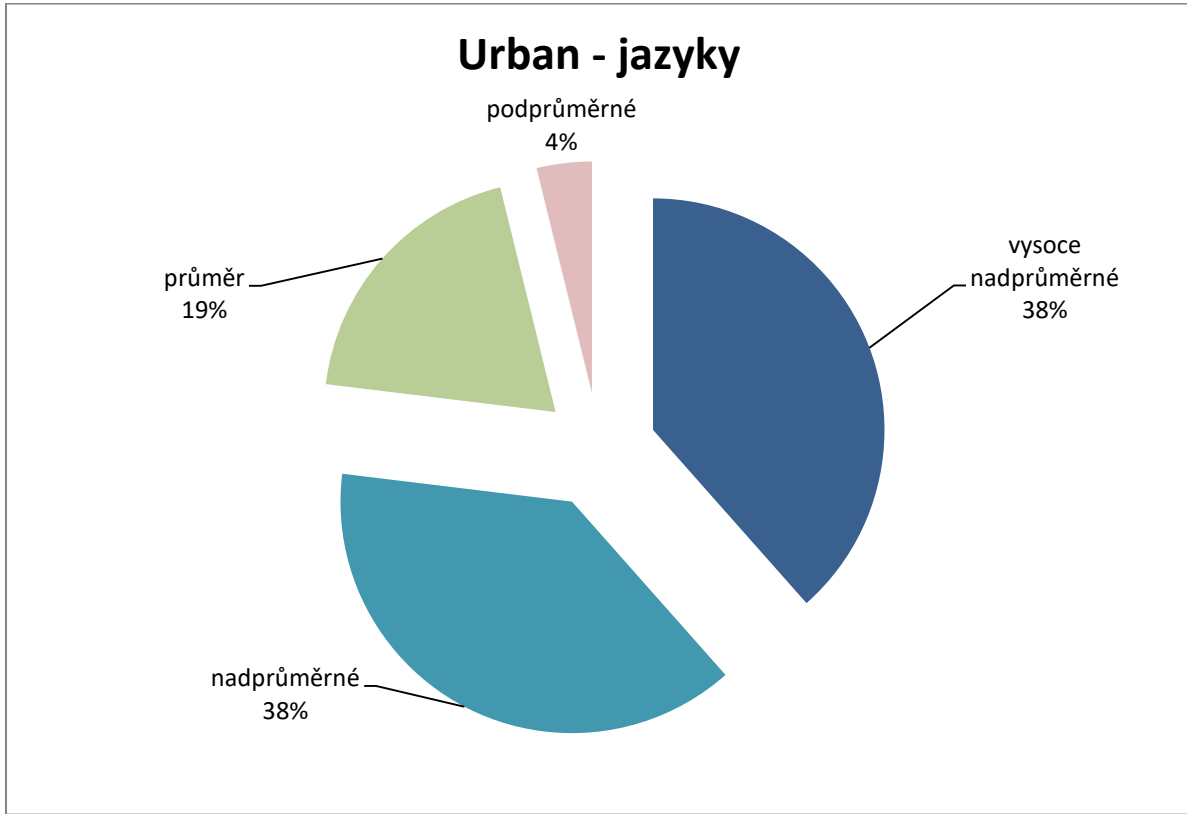
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

humanitních oborů je tvořivých pouze jedinců 32 %. Napadlo nás – při studiu humanitních oborů není tolik kreativity třeba anebo se zde neuplatní?

Pohledem do následujících 7 grafů zjistíme, jaké byly výkony v rámci jednotlivých oborových skupin rozloženy letos.

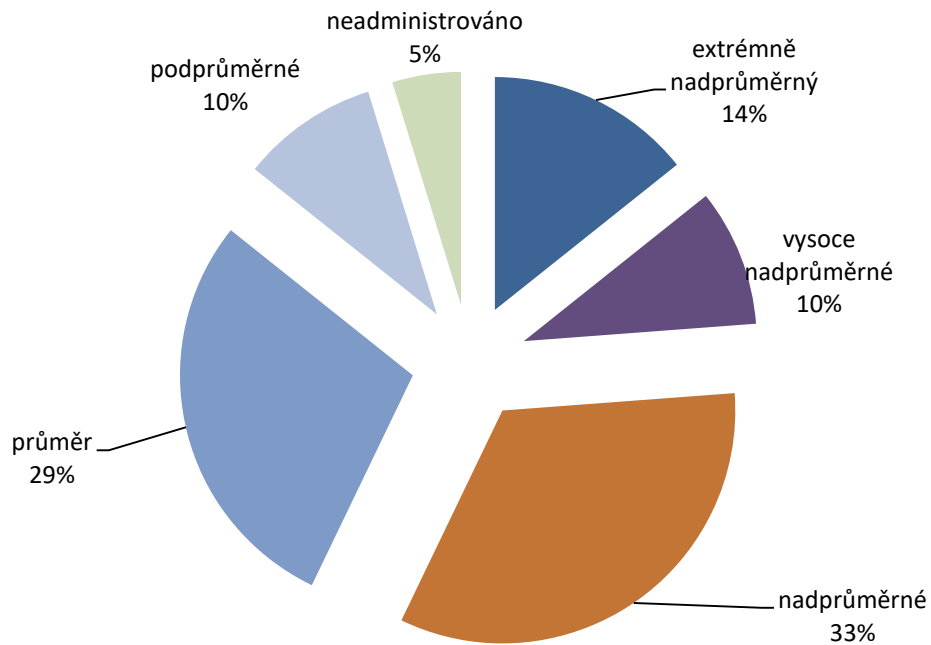

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

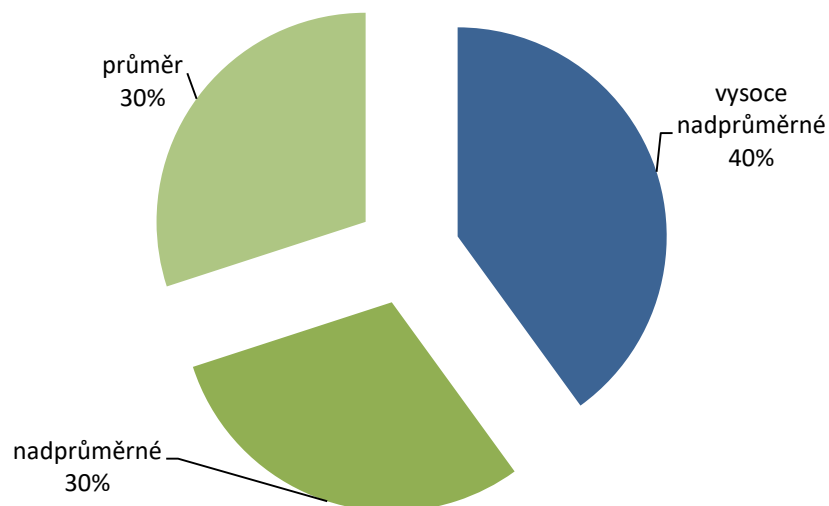

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Urban - dějepis, zeměpis

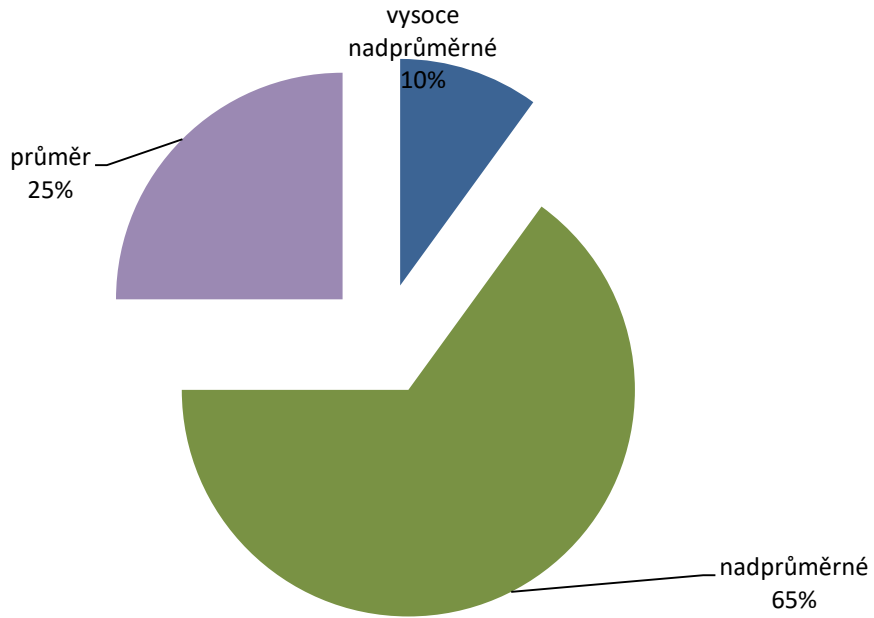

Urban - flétny

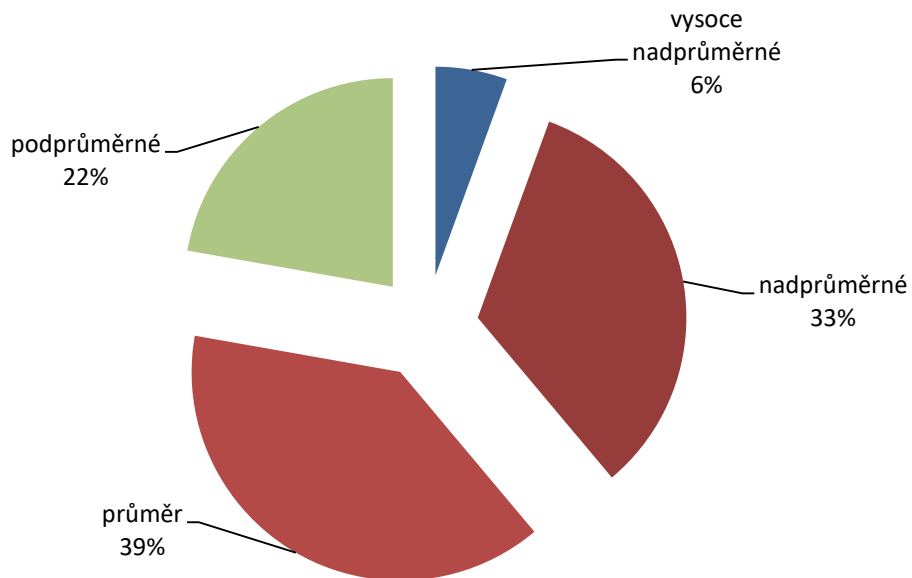

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Urban - klarinet, akordeon

Urban - EKN, housle

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pojďte si s námi povšimnout zajímavé dysproporce mezi rozdělením výkonu v testu tvořivosti v rámci jednotlivých skupin.

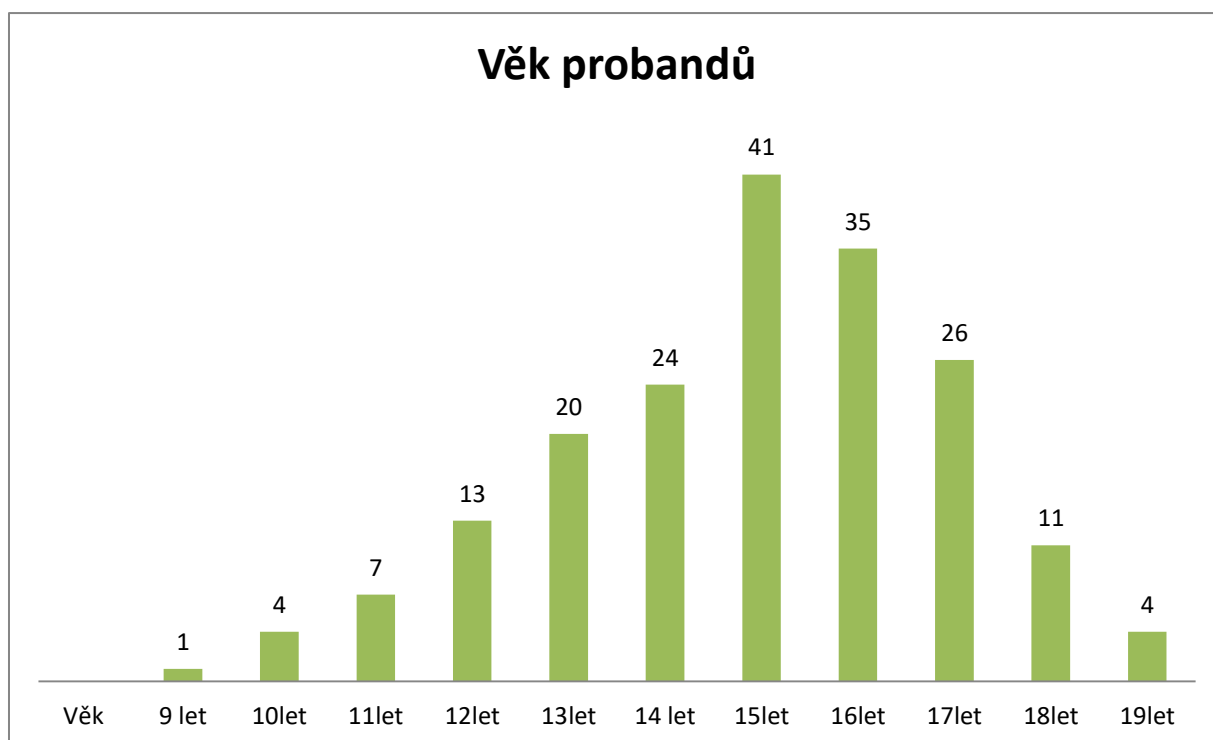
Extrémně nadprůměrného výkonu nedosáhl nikdo z početné skupiny hudebníků a nikdo ze skupiny jazykářů. Nejčastěji (ve 14 %) jsme extrémě nadprůměrný výkon zaznamenaly u dějepisářů a zeměpisářů. Ve stejném pásmu skórovalo 12 % chemiků a biologů a 8 % matematiků a fyziků.

Podíváme-li se, kolik % studentů a žáků skórovalo (v rámci jednotlivých skupin) v tomto testu kreativity nadprůměrně a výše (počítáme nadprůměr, vysoký nadprůměr a extrémní nadprůměr), pak na pomyslném prvním místě se se 76 % umístili jazykáři; ihned za nimi hráči na klarinet a akordeon (75 %); na 3. místo se se 70 % nadprůměrných (a vyšších) výkonů vyšplhali flétnisti; dále 57 % měli dějepisáři a zeměpisáři, dále 53 % skórovali matematici a fyzici; předposlední jsou chemici a biologové (48 %) a poslední jsou hráči na EKN a housle!!!

4. ZÁVĚR

V srpnu a září 2013 jsme v Kempu pro nadané žáky, ve Vyšší odborné škole a Střední průmyslové škole elektrotechnické v Plzni a na Pedagogické fakultě ZČU v Plzni, otestovaly a do vzorku jako validní zařadily 185 žáků, z toho 93 (50,3 %) chlapců a 92 (49,7 %) dívek. Procentuelní zastoupení chlapců a dívek se plně shoduje s minulými roky.

Věkové rozpětí účastníků kempu bylo od 9 do 19 let (věk platný pro den testování), věkový průměr byl 14,9 roku. Nejvíce testovaných bylo v věku 15-16 let. Rozložení ve jednotlivých věkových skupinách znázorňuje následující sloupcový graf.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Testovou baterii pro rok 2013 jsme sestavily následovně:

1. TIP (T-84)
2. TVF
3. Doplnování vět (T-162)
4. Urbanův figurální test tvořivého myšlení (T-253)
5. Dotazník zájmu o zvolený obor (sestavený přímo pro projekt Podpora talentů)

Nejprve vám předložíme data, která jsme získaly z odpovědí v již zmíněném dotazníku.

Tento rok jsme žákům a studentům účastnících se kempů pro nadané děti předložily zcela nově zkonstruovaný dotazník. Dotazník jsme vypracovaly za účelem zmapování následujících nosných témat, u nichž jsme měly pocit, že mohou významným způsobem obohatit profil nadaného dítěte.

V následujících řádkách vám předkládáme otázky z dotazníku, grafické znázornění statistické zpracování odpovědí, a naše komentáře k výsledným grafům.

Rady bychom zdůraznily, že do statistického zpracování jsme zařadily pouze ty odpovědi, které byly validní.

V první otázce jsme se žáků a studentů dotazovaly:

Jak spokojeně se cítíš ve škole? Odpověď měli možnost zaškrtnout na pětibodové škále:

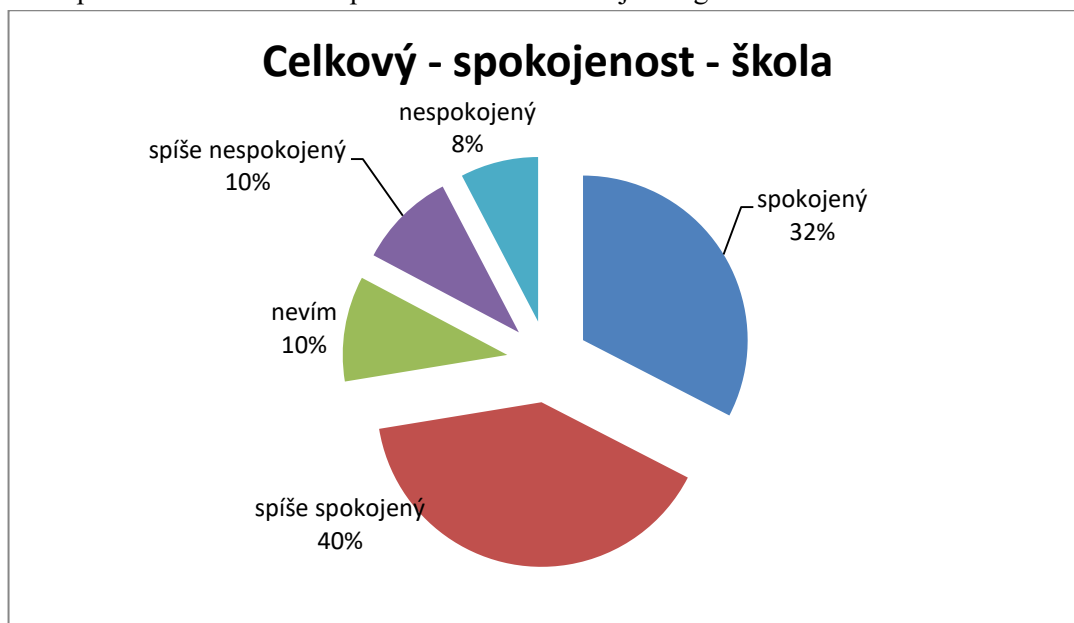
1 spokojený - 2 spíše spokojený - 3 nevím - 4 spíše nespokojený - 5 nespokojený

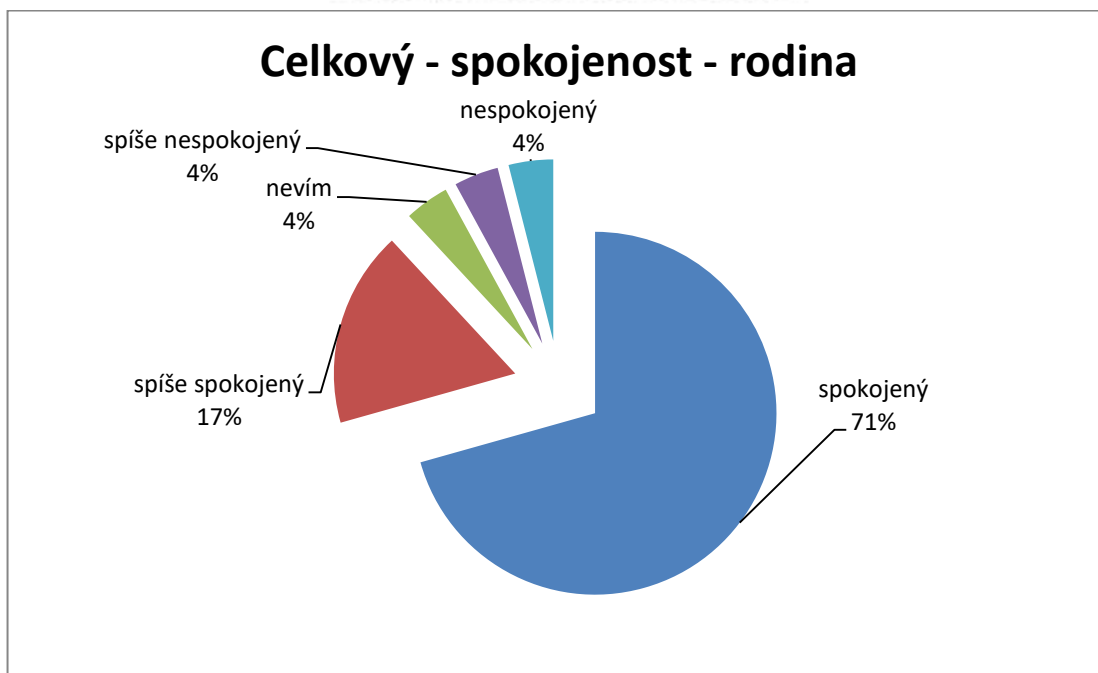
V druhé otázce jsme se žáků a studentů dotazovaly:

Jak spokojeně se cítíš ve své rodině? Odpověď měli možnost zaškrtnout opět na pětibodové škále:

1 spokojený - 2 spíše spokojený - 3 nevím - 4 spíše nespokojený - 5 nespokojený

Statistické zpracování obou otázek předkládáme v následujících grafech:

Můžeme zde vidět, jak na škále spokojenost – nespokojenost vnímají žáci a studenti své pocity doma a ve škole. Pro nás jako psychologky je velmi potěšující poslední graf, kde u 71 % žáků a studentů jsme zaznamenaly, že se v rodině cítí spokojení, 17 % se cítí velmi spokojeno a pouze 4 % nevěděla, byli spíše nespokojeni či nespokojeni. Vezmeme-li v úvahu, že většina respondentů je v pubertálním věku, pak jejich spokojenost v rodině je velmi nadstandardní. V běžné populaci spokojenost v rodině v období puberty pociťuje zhruba jen 50 % dětí, v kempu pro nadané se v rodině spokojeně a spíše spokojeně cítí 88 %. Lze předpokládat, že od rodiny cítí zřejmě dostatek lásky a podpory.

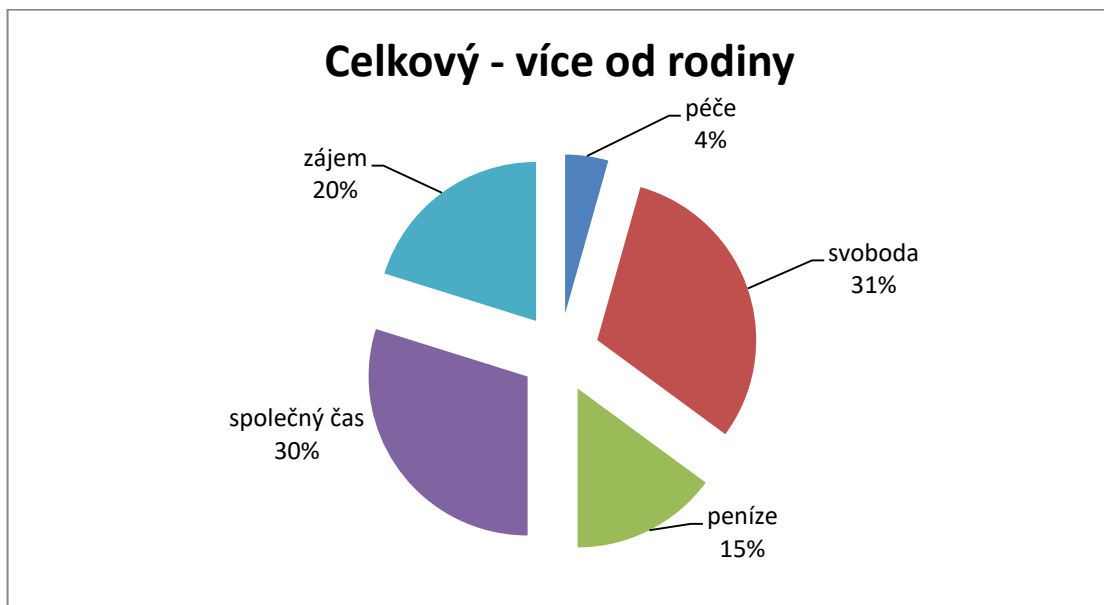
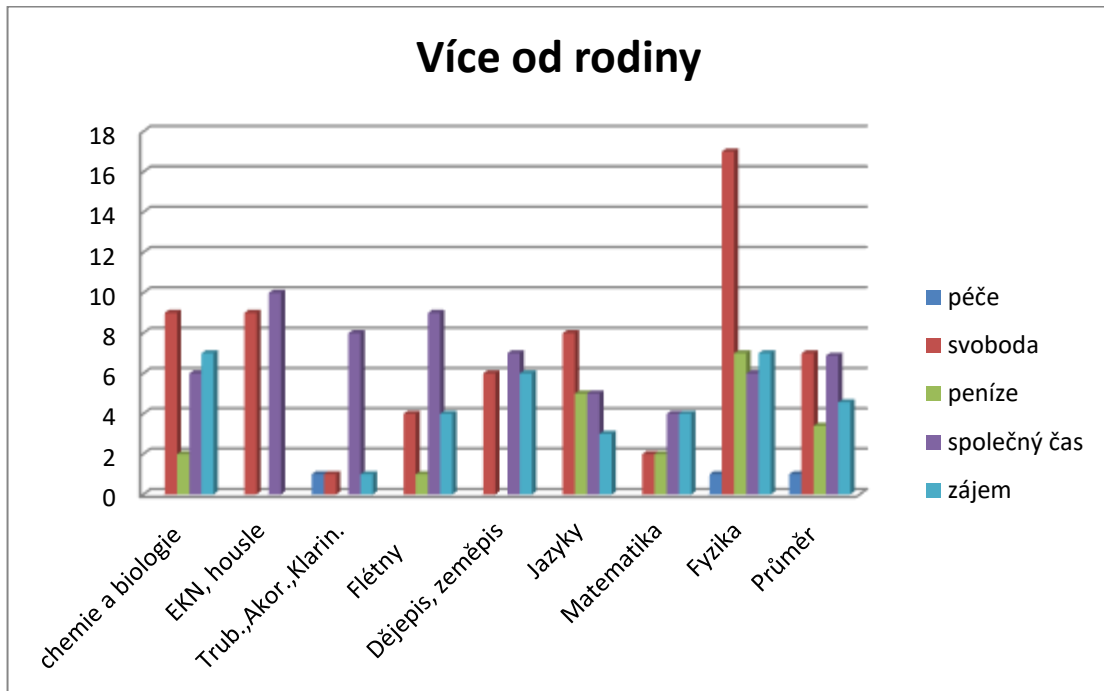
Standardům běžné populace se zřejmě vymyká i předposlední graf, který znázorňuje spokojenost ve škole. Nemáme sice objektivní informace, kolik procent pubertální mládeže se cítí ve škole spokojeno, ale upřímně pochybujeme, že se jedná o 72 % (spokojen + spíše spokojen), tak jako u našeho vzorku testovaných žáků a studentů z kempů pro nadané. Z této vysoké míry spokojenosti lze usuzovat na to, že nadané žáky škola baví, je pro ně důležitou a naplňující součástí života.

Otázka č. 3:

Od své rodiny by si rád dostával více:

-
- 1 péče
 - 2 svobody
 - 3 peněz
 - 4 společně stráveného času
 - 5 zájmu o to, čemu se věnuješ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na otázku, co by žáci a studenti z kempů pro nadané dostávali rádi více od rodiny, jsme v jejich věku očekávaly jednoznačnou odpověď – svobodu ! Ale ta zvítězila o pouhé 1 % nad společně stráveným časem, což má, dle našeho názoru, souvislost s dobrou mírou spokojenosti v rodině.

20 % žáků a studentů by uvítalo více zájmu o to, čemu se věnují; 15 % by rádo dostávalo více financí a pouze 4 % více péče. Budeme rádi, když tyto informace budou nosné pro rodiče našich testovaných dětí.

Podíváme-li se na předposlední graf, kde je vše zaznamenáno v rámci oborových skupin, pak za povšimnutí stojí, že o svobodu by velmi stáli fyzici, kteří, jestli se nemýlíme, tak jako skupina měla

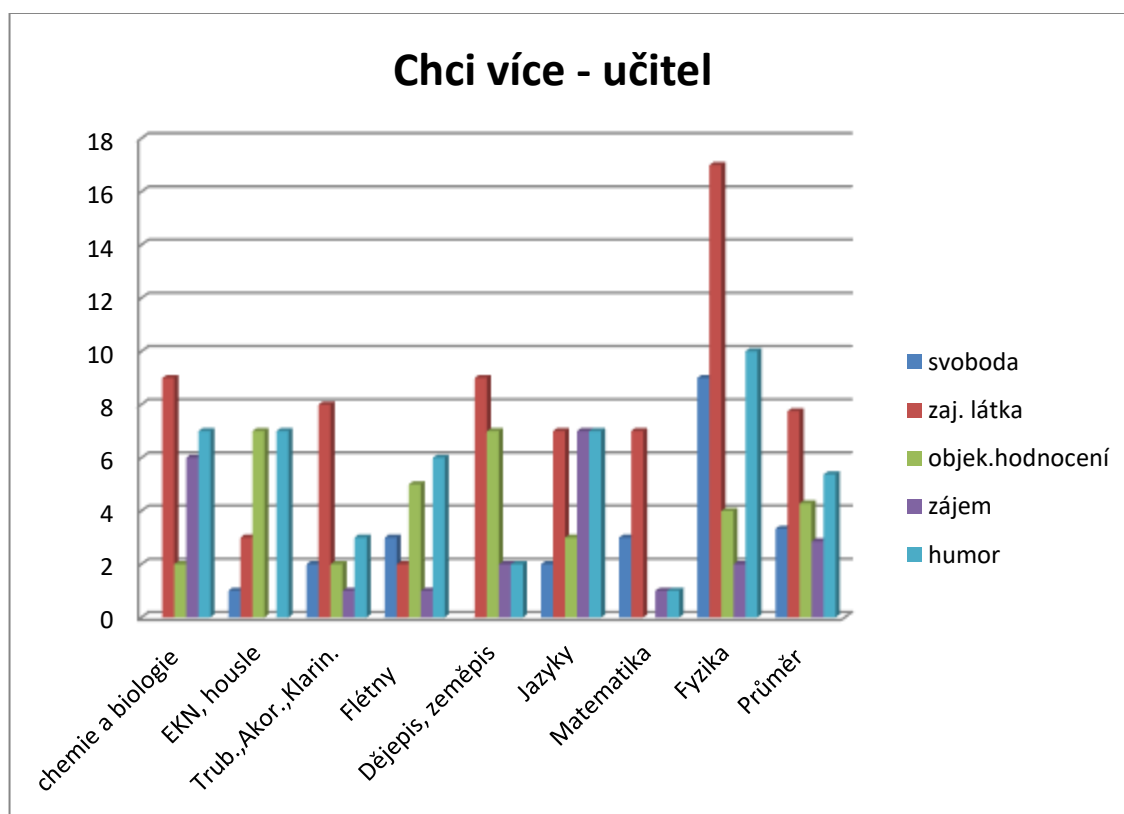
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

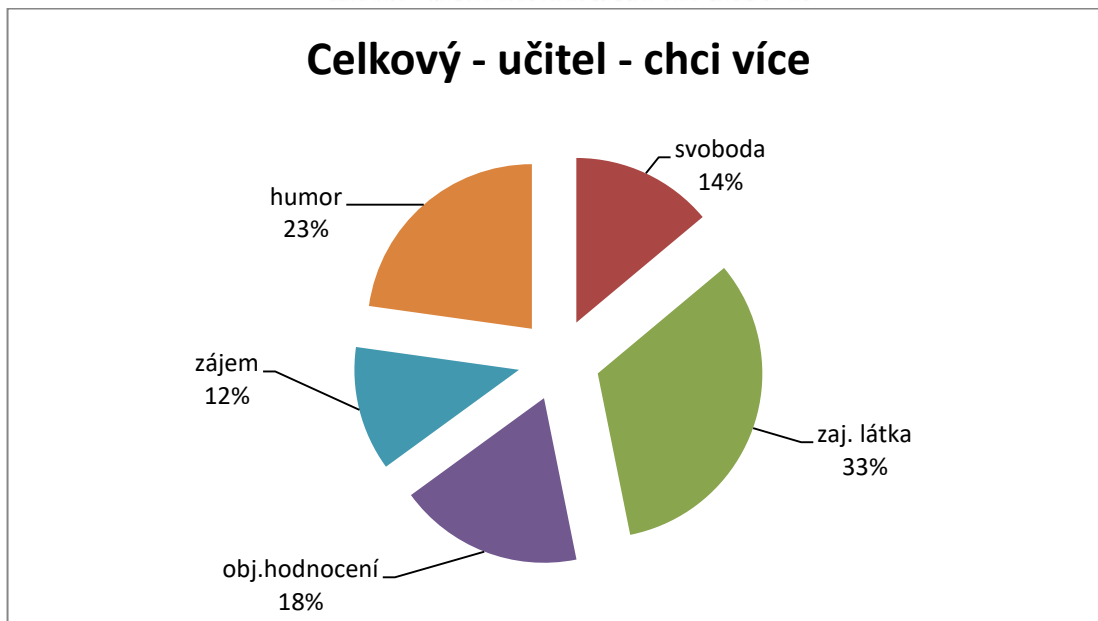
nejvyšší věkový průměr. Pak je jejich nejvyšší požadavek na svobodu adekvátní potřebou. Všichni hudebníci by zase rádi více společně stráveného času se svou rodinou. Zde se nabízí otázka, zda mnohodinové procvičování hry na nástroj neizoluje dítě příliš od dalších společných aktivit s rodinou (zejména pak v rodinách nehudebníků).

Otázka č. 4:

Od svých učitelů by si očekával více:

- 1 svobody
- 2 zajímavé učební látky
- 3 objektivního hodnocení
- 4 zájmu a pozornosti
- 5 humoru

Předpokládáme, že statistické zpracování této otázky by mohlo zajímat především učitele.

Co tedy žáci a studenti od svých učitelů očekávají? 33 % žáků a studentů očekává více zajímavé učební látky; 23 % více humoru; 18 % by rádo objektivnější hodnocení; 14 % by rádo více svobody; 12 % žáků a studentů stojí o více zájmu a pozornosti. Přičemž zajímavější učební látku požadují zejména fyzici, chemici, biologové, dějepisáři a zeměpisáři.

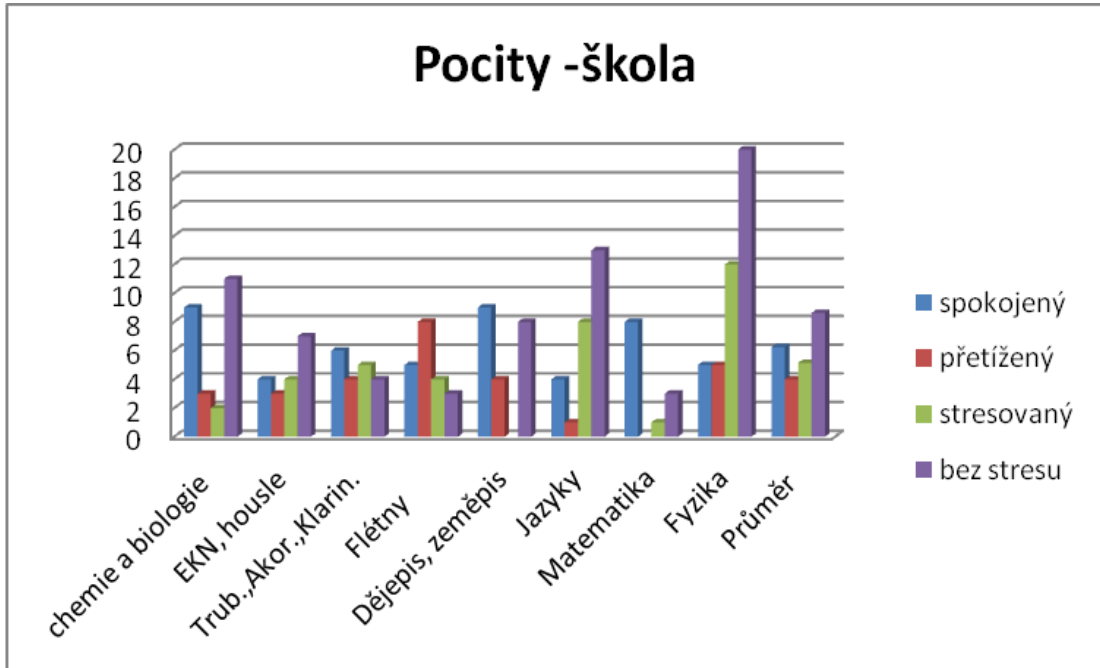
Statisticky zpracované výstupy této otázky se pro učitele jeví jako stimulačně nosné a dovolíme si zde konstatovat, že kladou velké nároky především na osobnost učitele. Významným způsobem oživit učební látku, přednášet a komunikovat s humorem, opravdu objektivně hodnotit (upozadí osobní preference a zároveň mít schopnost komplexního vhledu), může jen učitel s entusiasmem, zralou a zdravou osobnostní strukturou a prosociálním cítěním.

Otázka č. 5:

Během školního roku se často cítíš:

-
- 1 spokojený s množstvím učiva a množstvím času pro své zájmy
 - 2 přetížen a unaven množstvím učiva
 - 3 stresovaný množstvím požadavků a úkolů
 - 4 spokojený – stres z učení na tebe příliš nedoléhá

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Z celkového grafu je zjevné, že nejvíce (36 %) žáků a studentů z kempů pro nadané se během školního roku cítí spokojeno a stres z učení na ně příliš nedoléhá; 26 % je spokojeno s množstvím učiva a s množstvím času na své zájmy; 21 % žáků a studentů se během školního roku cítí stresováno množstvím požadavků a úkolů, 17 % žáků a studentů se během školního roku cítí unaveno a přetíženo množstvím studia. To, jak se jednotliví žáci a studenti během školního roku cítí spokojeni, unaveni či přetížení záleží samozřejmě na mnoha faktorech, například na druhu školy, náročnosti učitele, vlastních předpokladech pro studium, učební návycích, na nárocích rodiny na úspěch, na výši frustrační tolerance atd. I přes všechny právě jmenované faktory, nemůžeme informaci, že celkem 38 % žáků a studentů se

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

během školního roku cítí stresováno nebo unaveno a přetíženo množstvím učiva, brát na lehkou váhu, zejména když zvážíme, že je to informace od žáků a studentů, kteří se ze 72 % cítí ve škole spokojeni. Snad ještě malý pohled na to z jakých oborových skupin se žáci a studenti cítí nejvíce stresováni a přetěžováni.

Nad hranicí normy celého vzorku se stresováni cítí fyzici a jazykáři, přetížení pak flétníci a opět fyzici. Zajímavé je, že nikdo z matematiků (kteří se nám jevíli jako v mnoha směrech příbuzná skupina s fyzici) se stresován ani přetížen necítí nikdo.

Otázka č. 6:

Rodina (jak bys popsal rodinu, ve které žije?):

.....
.....
.....

Žáci a studenti měli na několika řádcích, minimálně alespoň jednou větou, popsat rodinu, ve které žijí. Nutno zdůraznit, že již v průběhu testování byl tento náš požadavek zdrojem jejich nesouhlasu a zdaleka ne všichni žáci a studenti svůj názor na rodinu zaznamenali. Na druhou stranu některé z výroků byly velmi sdílné, jiné velmi formální.

Pro ilustraci předkládáme příklady pozitivních i negativních výroků o rodině, tak jsme je od žáků a studentů obdržely: „*Mamka pořád v práci s malým platem. Nespokojená s mým přítelem. Sestra pořád všechny pomlouvá, i mě. Nebaví se se mnou. Také nespokojená s mým přítelem, Bez táty, který nás nevidá. Sestra arogantní a bezohledná ke mně.*“

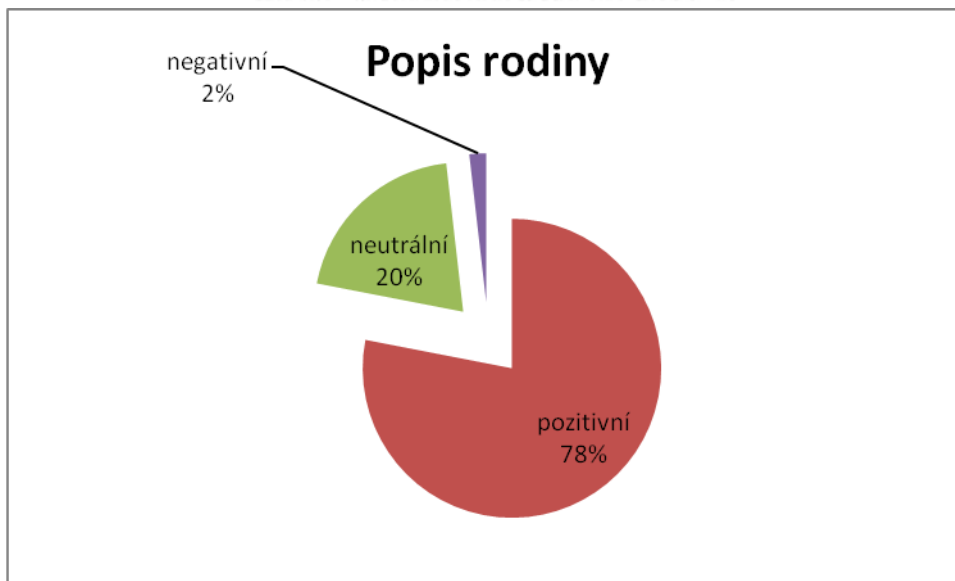
„*Normální, jenom rodiče nejsou skoro nikdy doma, odchází asi v 6 hod a vrací se v 18 hod.*“

(pozn. Jedináček)

„*Naše rodina je velká, živá, akční a pestrá. Všichni máme mnoho koníčků a mimoškolních aktivit, které často spolu sdílíme. Máme velmi dobré vztahy a komunikujeme spolu o všech možných věcech.*“

Ať už své výroky žáci a studenti zpracovávali jakoli neochotně a povrchně, rády bychom předpokládaly, že není náhoda, že skupina testovaných žáků a studentů, která se ze 71 % cítí v rodině spokojena, pak v 78 % zaznamenala o rodině výrok hodnocen jako pozitivní. Viz následující graf. Lze předpokládat, že spokojené rodinné prostředí je jakýmsi bezpečným inkubátorem, ve kterém se může v klidu a bezpečí líhnout a růst nadání.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Otázka č. 7 a 8:

Počet sourozenců:.....

Pořadí narození:.....

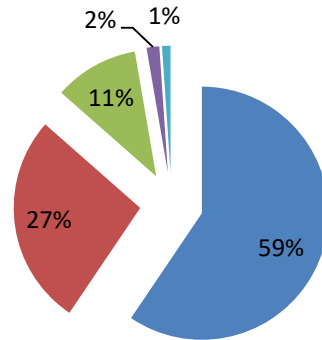
Po analýze dat se potvrdilo, že nadaní, kteří se „projeví“, jsou většinou „prvorození“ (celkem 110, tj. 59%, v roce 2012 62 %), ale jedináčků je z toho pouze (23 tj. 20%, v roce 2012 18 %), prosadila se i skupina „druhých v pořadí“ (celkem 50, tj. 27 %). Potvrzuje se trend z minulých let, že pro úspěch nadaných poskytuje výhodnější podmínky narodit se jako první nebo druhý a popř. poslední v rodině a že je výhodnější mít sourozence.

Pořadí	Počet
prvorozený	110
druhorozený	50
třetí	20
čtvrtý	3
pátý	2

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

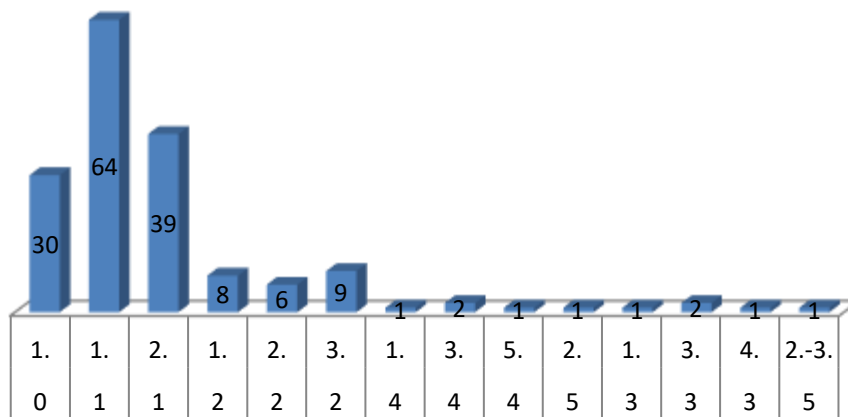
Pořadí

■ prvorozený ■ druhorozený ■ třetí ■ čtvrtý ■ pátý

Rok 2012

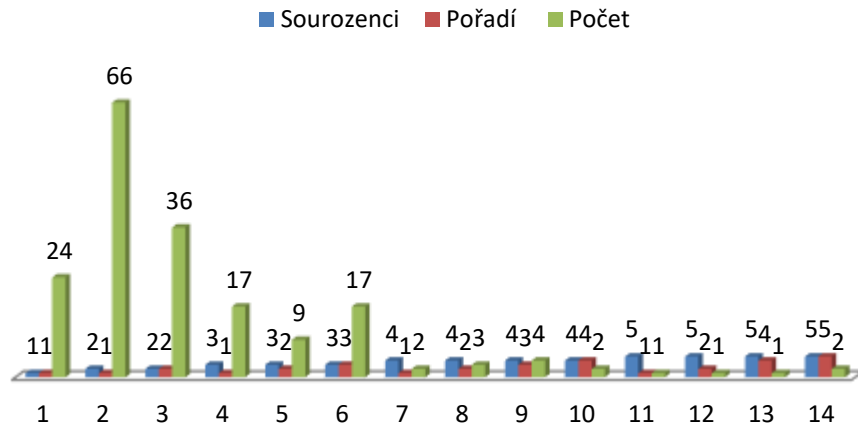
Celkem

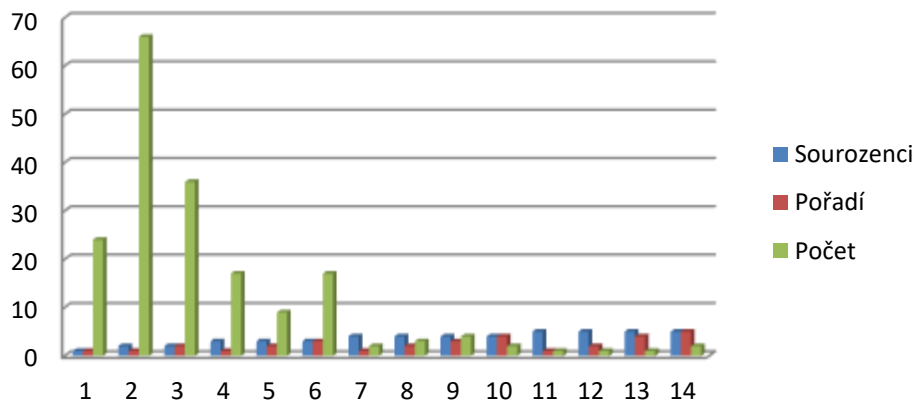
Rok 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sourozenci pořadí, frekvence

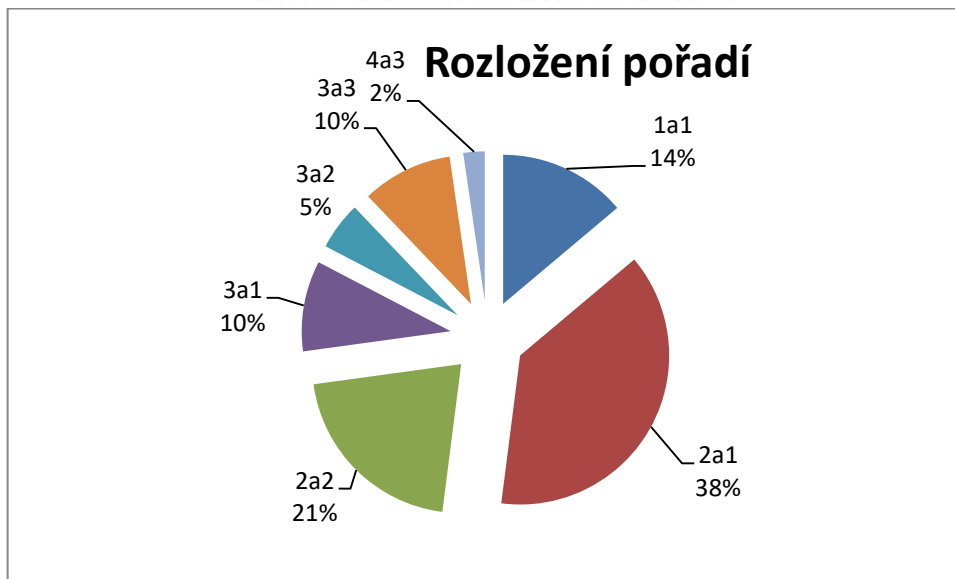
Sourozenci, pořadí, frekvence

Rozložení vybraných variant:

Varianta	Počet
1a1	24
2a1	66
2a2	36
3a1	17
3a2	9
3a3	17
4a3	4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pro pouhou dlouhodobou obnovu populace, kdy lidí celkově nepřibývá ani neubývá, je potřeba dosáhnout průměru přibližně 2,1 dítěte na jednu ženu. Jelikož Česká republika v těchto nelichotivých statistikách zaujala čtvrté místo na světě s průměrem 1,45² dítěte na jednu ženu, znamená to, že proces vymírání Čechů se tím značně urychlí.

Pozitivní informací je, že počet dětí v rodinách, kde vyrůstají účastníci kempu 2012, byl v průměru 2,067, což odpovídá přirozené obnově populace.

V roce 2013 byl průměrný počet dětí v rodině u účastníků kempu 2,3, což je vrůstající pozitivní trend zajišťující přirozenou obnovu populace. Průměrné pořadí narození 1,57, což odpovídá trendu být prvorozený nebo druhorozený.

Otázka č. 9:

Kolik hodin týdně věnuješ následujícím činnostem:

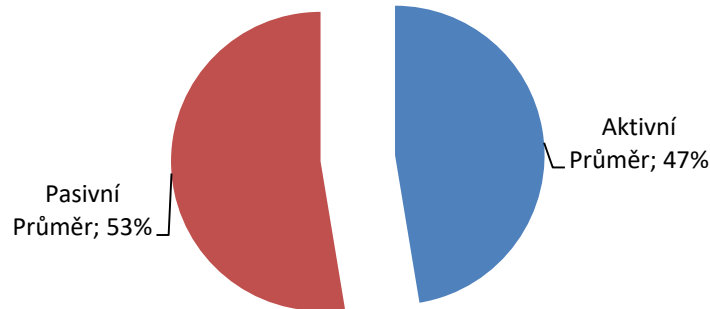
Zájmu; Sportu; Kamarádům; TV; Internetu; PC – hry; PC – mimo her; Mobilnímu telefonu; Sociálním sítím; Čtení; Spánku (zde uveďte denní průměr).

Odpovědi na tuto otázku jsme se v následujících grafech snažily statisticky zpracovat. Nejprve se nám jevilo důležité rozčlenit trávený čas na aktivní a pasivní. Z následujícího grafu vyplývá, že žáci a studenti z kempů pro nadané, jakožto skupina, svůj čas celkem rovnoměrně rozdělili mezi aktivní a pasivní formy.

² V roce 2012 byla úhrnná plodnost 1,45 dítěte (více ČSÚ).

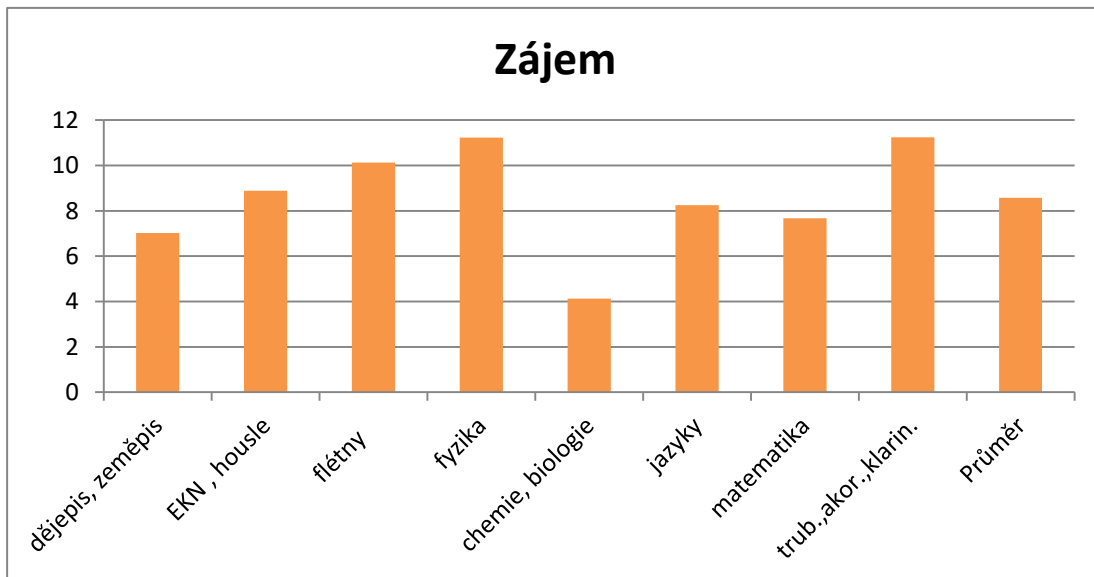
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Aktivní a pasivní trávení času

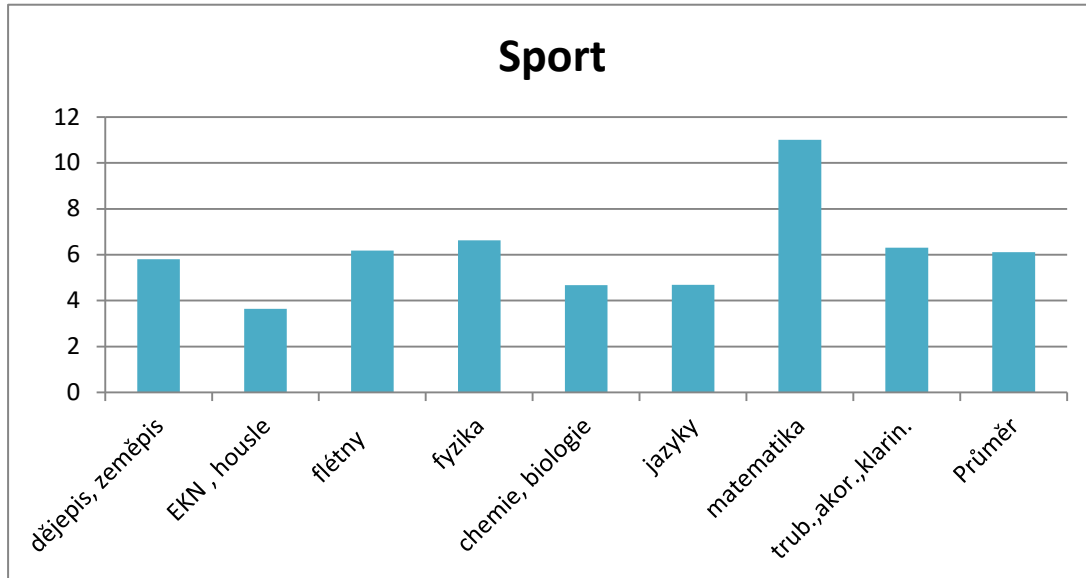
Podívejme se nyní do následujících grafů, které nám podají informace o tom, kolik hodin týdně tráví průměrně jednotlivými činnostmi žáci a studenti (zaznamenáno v rámci svých oborových skupin).

Zájem

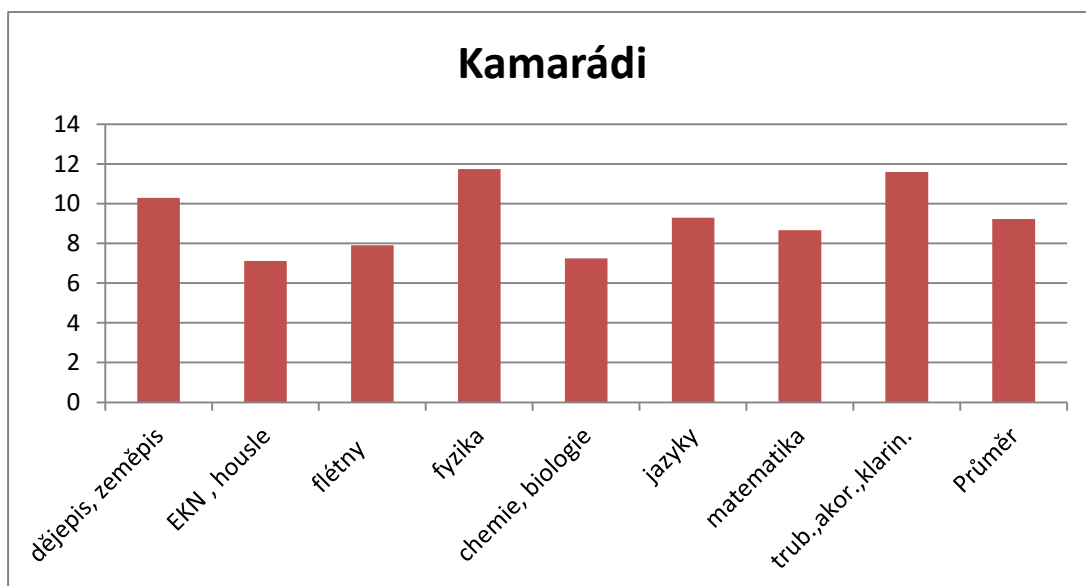

Svým zájmům věnují nejvíce času fyzici a hráči na trubku, akordeon a klarinet, nad hranici skupinové normy pak dále vyčnívají flétnisté a hráči na EKN a housle. Předpokládejme, že většina hudebníků má svou hru na nástroj jako koníčka, a pak se jeví smysluplné, že právě oni mu věnují (kromě fyziků) nejvíce času. Zajímaly by nás zájmy fyziků – 11 hodin týdně již je významná časová investice.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

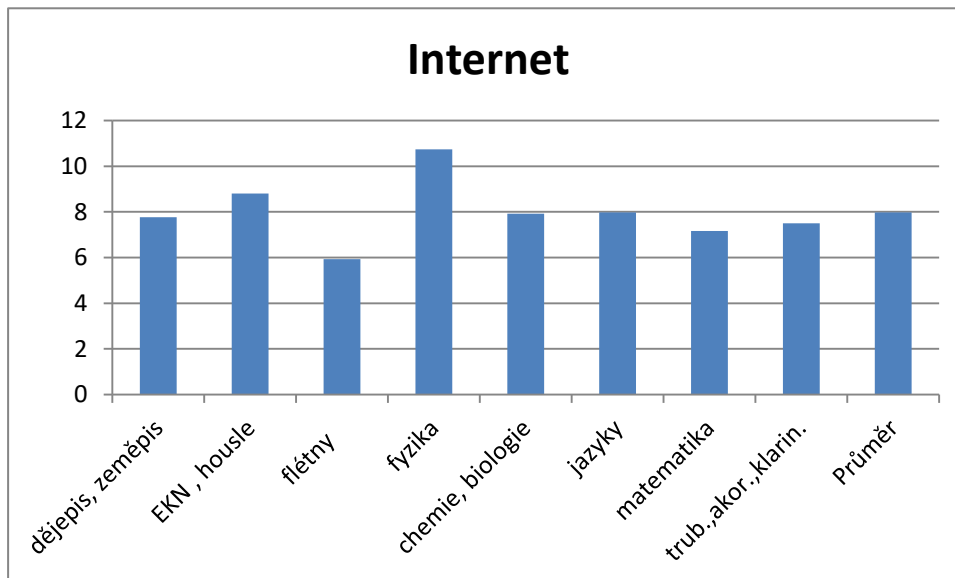
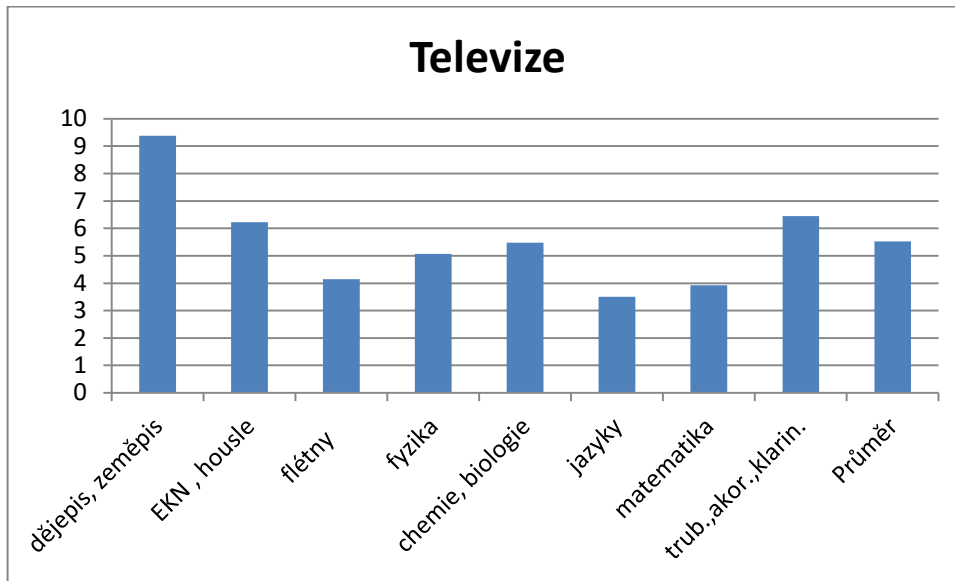

Zaznamenané údaje v tomto grafu nás překvapily. Žáci a studenti se věnují sportu v průměru 6 hodin týdně (jeví se nám to vzhledem k věku málo). Nad hranici normy jsou pouze matematikáři, kteří sportem tráví zhruba 11 hodin týdně.

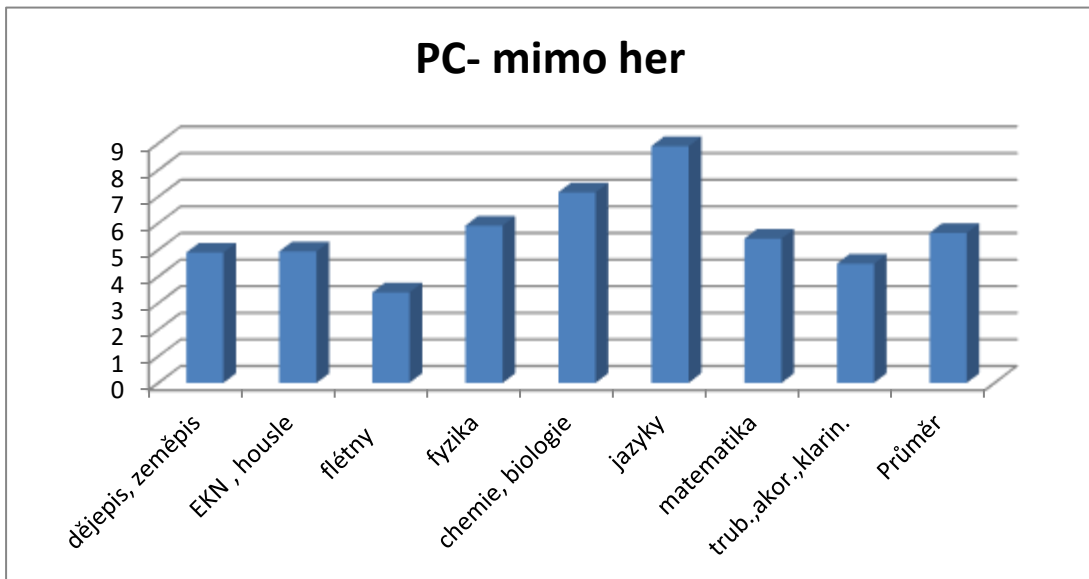
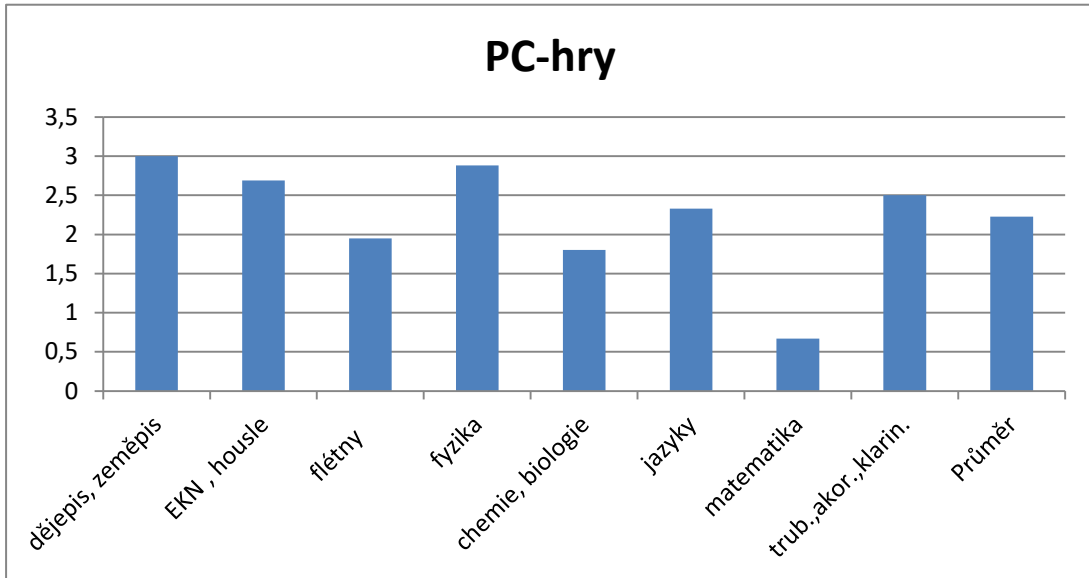

Nejvíce času, v průměru 9 hodin, tráví žáci a studenti se svými kamarády, což považujeme za zdravé sociální chování a věkově přiměřené. V období kdy vývojově hledají svou identitu je nutné, aby jí hledali především v rámci vztahů se svými vrtevníky. Jak je z grafu patrné – v rámci jednotlivých skupin jsou zde jen nepatrné odchylky od skupinového průměru a lze tedy konstatovat, že potřeba kamarádství je silná, bez ohledu na to, jaký kdo má obor zájmu nebo čemu se věnuje.

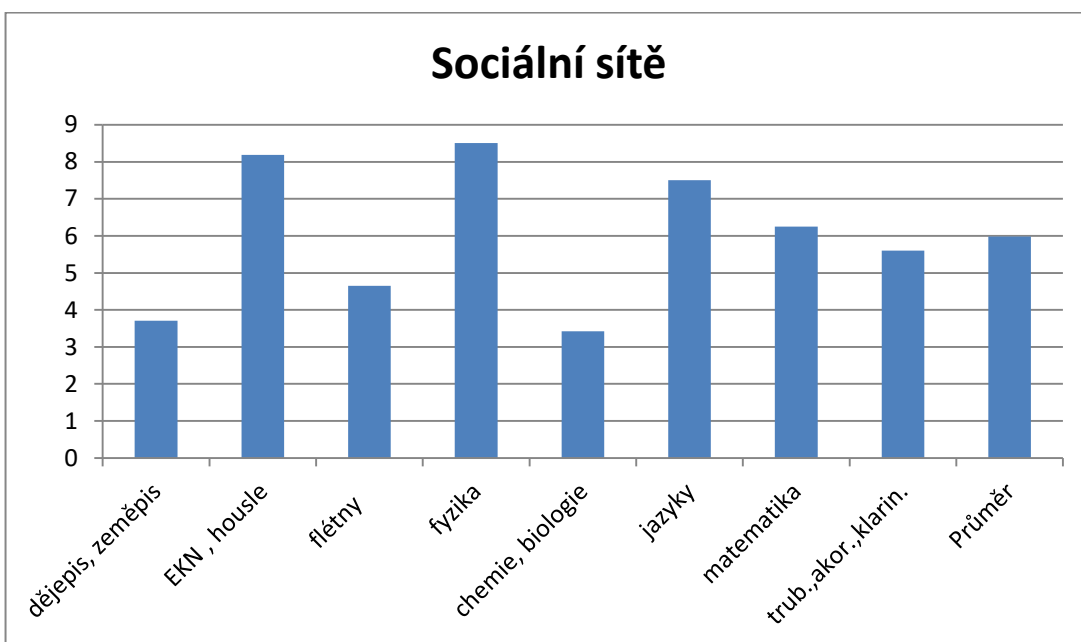
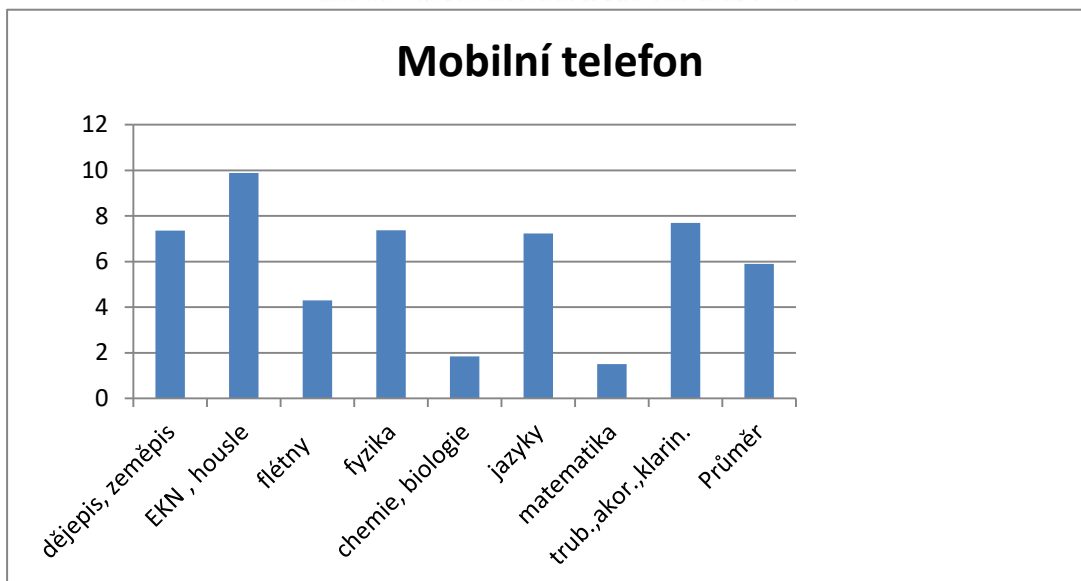
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Komentář k posledním 6 grafům si dovoluujeme shrnout v jednu stať, a to proto, že se jedná o pasivní zábavu spolu s vybraným médiem.

Sledováním televize tráví žáci a studenti z kempů pro nadané průměrně 5 a 1/2 hodin týdně, vysoko nad hranicí skupinové normy mají největší zájem o televizi dějepisaři a zeměpisáři – můžeme se domnívat, že podstatnou část tohoto času tvoří sledování dokumentů věnovaných oboru zájmu.

Surfování na internetu se jeví jako druhá nejoblíbenější činnost (po trávení času s kamarády), s tímto nekonečným médiem tráví žáci a studenti v průměru 8 hodin času týdně. Nad skupinovou normu vyčnívají výrazně fyzici, kteří na internetu brouzdají více než 10 hodin týdně.

Počítačovým hrám se žáci a studenti věnují v průměru něco málo přes dvě hodiny týdně, nebo to alespoň přiznávají. Výkyvy na obě strany od skupinové normy jsou v rámci zhruba hodina týdně a jsou

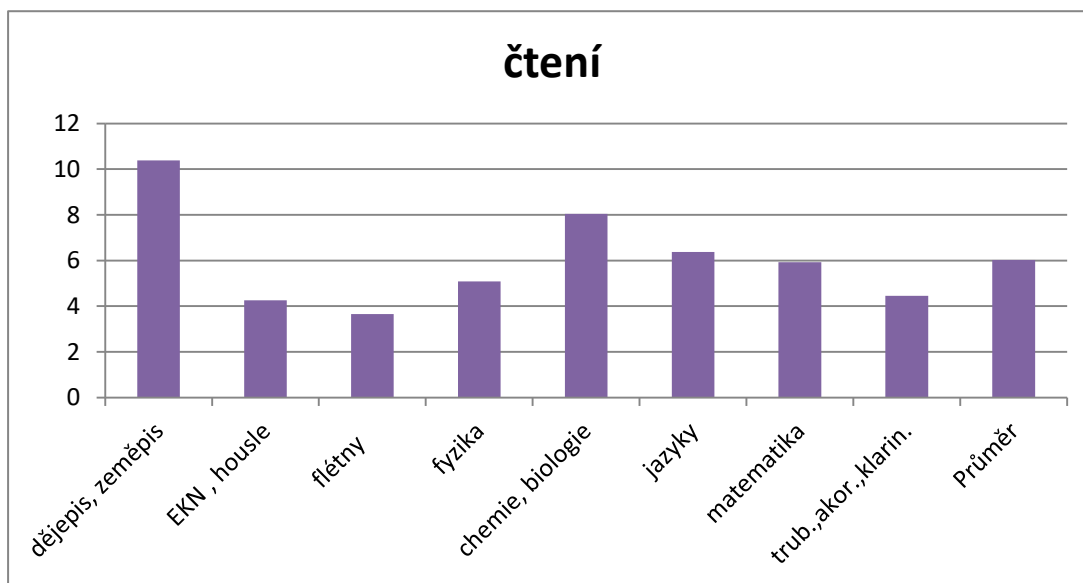
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

tedy nevýznamné. Tento průměrný údaj se nám jeví jako velmi nízký, minimálně jako velmi odlišný od normy běžné teenagerovské populace, a je-li alespoň přibližně reálný, pak nás těší, že nadané děti nemají vysokou potřebu trávit planě čas nad počítačovými hrami.

Počítač mimo her (a internetu) používají řáci a studenti v průměru zhruba 5 hodin týdně. Vzhledem tomu, že bez internetového připojení nezůstává počítač lákadlem lze předpokládat, že tento čas využívají k psaní domácích úloh do školy ??? Počítač tímto způsobem pak nejvíce využívají žáci a studenti věnující se cizím jazykům.

Rozpačité jsme z grafu, který znázorňuje množství času, který žáci a studenti věnují manipulaci s mobilními telefony – v průměru 6 hodin týdně. Vzhledem k běžné teenagerovské normě je to zřejmě ještě málo, ale nám se přesto ta skorohodina denně strávená s mobilním telefonem jeví jako varovná (doufáme, že tu hodinu žáci a studenti nezapočetli do času stráveného s kamarády). Jak se která skupina dle oboru zájmu v tomto aspektu liší od skupinové normy shlédněte v případě zájmu, prosím, sami, nám se to zde nejeví relevantní.

Podobně rozpačité jsem ze stejné sumy času stráveném na sociálních sítích (např. Facebook) v průměru 6 hodin týdně. Zde opět doufáme, že tato činnost zcela nenahrazuje reálný čas strávený s vrstevníky.

Poslední graf nám zprostředkovává informaci o sumě času, který žáci a studenti tráví nad četbou – v průměru se jedná o 6 hodin týdně. Kdy nad normou jsou výrazně dějepisaři a zeměpisáři (něco málo přes 10 hodin týdně), u nich možno předpokládat, že čtené tituly mají ve vysokém procentu souvislost s oborem jejich zájmu.

6 hodin četby za týden, v dnešním médií přestimulovaném světě, nás potěšilo.

Na základě výše popsaných údajů, zkusme si nyní přiblížit, jak vypadá běžný týden průměrného žáka či studenta z kempu pro nadané děti. Tento jedinec věnuje zhruba 8 hodin týdně svým zájmům; 6 hodin v týdnu sportuje; 9 hodin v týdnu tráví se svými vrstevníky; 5 a půl hodiny sleduje televizi; 8 hodin

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

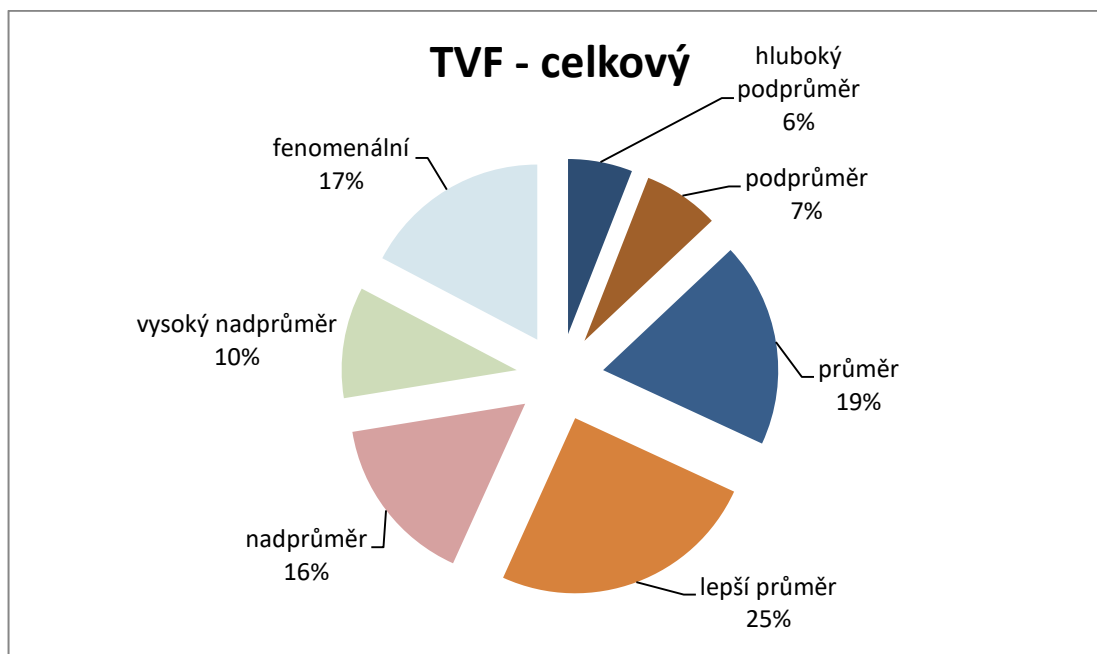
surfuje na internetu; něco málo přes 2 hodiny hraje PC hry; 5 hodin věnuje práci na počítači (zřejmě s domácím úlohami); 6 hodin týdně tráví aktivně se svým mobilem; 6 hodin týdně se baví na sociálních sítích; 6 hodin týdně čte a okolo 8 hodin denně spí. Samozřejmě, že aby všechny tyto činnosti plus školní povinnosti průměrně nadaný žák stihl, by den musel mít více než 24 hodin, ale o to nejde. Jde nám spíše o ilustraci toho, že průměrný žák či student kempů pro nadané děti tráví svůj volný čas v rámci všech běžných dostupných teenagerovských aktivit, a vzhledem k svému hlavnímu oboru zájmu, který mu zřejmě přináší uspokojení, většinou nesetrvává v některé aktivitě patologicky dlouhou dobu.

Nyní v závěru předkládáme relevantní závěry z testování psychologickými testy.

TEST VERBÁLNÍ FLUENCE

Každý rok obměňujeme testovou baterii jedním testem. Vzhledem k slabším výsledkům v jazykovém testu Doplnění vět v předchozích ročnících jsme se rozhodly zjistit úroveň verbální fluence. Test verbální fluence měří rychlost, plynulost a snadnost/flexibilitu verbální produkce. Pro jeho úspěšné absolvování je zapotřebí nenarušené řečové, intelektové, ale i paměťové schopnosti.

Předkládáme celkový graf výsledků všech žáků a studentů, kterým jsme test verbální fluence zadaly.

Vzhledem ke zkušenostem z minulých let, s opakovaně aplikovaným verbálním testem Doplnění vět, nás zajímalo porovnání výkonu v obou testech.

Fenomenální výkon má v testu verbální fluence 17 % žáků a studentů z kempu pro nadané, v testu doplňování vět dosáhlo srovnatelného výkonu pouze 7 % žáků a studentů (pásmo vysokého nadprůměru adekvátní výkonu nad IQ 130). Dále jsme zaznamenaly 10 % vysoce nadprůměrných výkonů a 16 %

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

nadprůměrných, dohromady tedy 26 % nadprůměrných výkonů, což je srovnatelné s nadprůměrnými výkony v testu doplňování vět, kterých bylo 39 %.

Podrobnou analýzou zjistíme, že v nadprůměrných pásmech (všechny výkony, které leží nad průměrem) jsou výkony v obou testech velmi srovnatelné: v testu verbální fluence se nad průměrem umístilo 43 % žáků a studentů a v testu doplňování vět 46 %, což je jen minimální rozdíl.

Sloučíme-li průměrná pásma, pak konstatujeme, že 51 % žáků a studentů podalo průměrný výkon v testu verbální fluence, a v testu Doplňování vět pak průměrně skórovalo 53 %. Srovnatelné výkony v obou testech potvrzují nejen validitu obou testů, ale i předpoklad, že případné verbální nadání se projeví v rámci odlišných verbálních stimulů obdobně. Zde se pak máme potřebu vrátit k výjimce potvrzující pravidlo, kde největší diskrepence mezi výkony v obou srovnaných testech je v pásmech superiorních. 17 % superiorní výkon v testu verbální fluence ku 7 % superiornímu výkonu v testu doplňování vět, svědčí dle našeho názoru pro kultivaci přirozeného nadání. Kdy test verbální fluence spíše zachytí slovní zásobu a test Doplňování vět pak schopnost jedince aplikovat svou slovní zásobu do smysluplných větných celků.

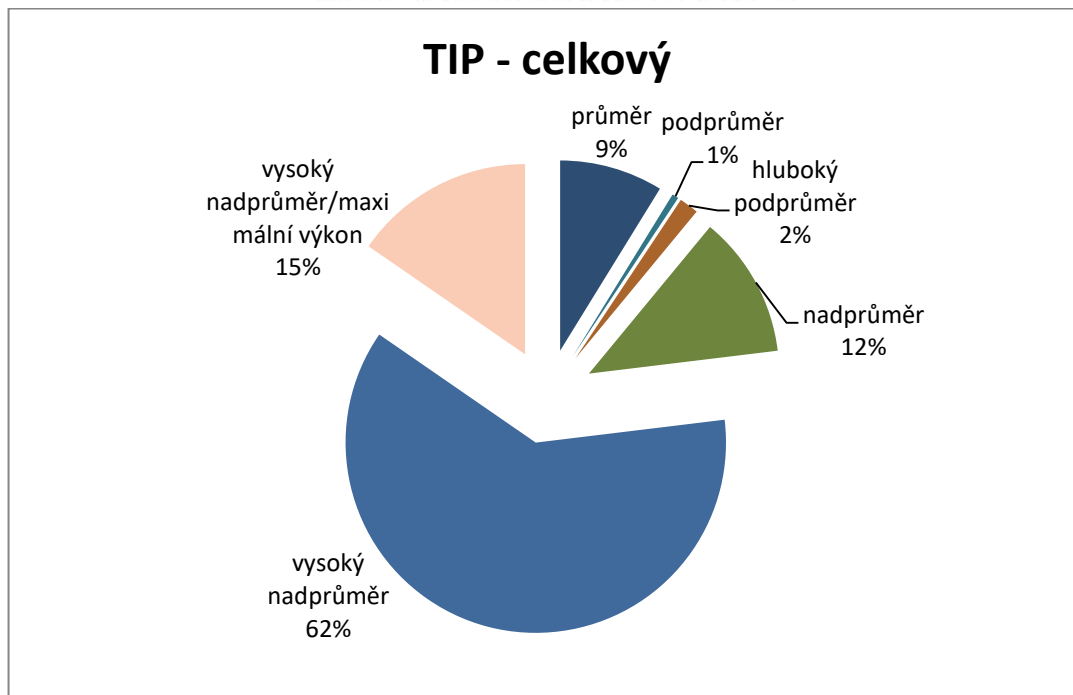
Zajímavá poznámka k analýze výkonů v testu verbální fluence: Superiorní výkony (fenomenální) v TVF podali především žáci a studenti, kteří se věnují hře na klarinet a akordeon – 29 % z nich má fenomenální výkon, na druhém místě jsou hráči na flétny – 25 % z nich má fenomenální výkon. Houslisté a hráči na EKN v superiorním pásmu neskórovali vůbec. Výše popsané pořadí umístění v superiorních pásmech je překvapivé. Napadá nás otázka, jak souvisí verbální fluence s hrou na hudební nástroje? Vzhledem k tomu, že k dobrému výkonu v TVF je třeba nenarušených řečových, intelektových, ale i paměťových schopností. Vedle řečových a paměťových charakteristik ukazuje test především na způsob, jakým člověk organizuje svoje myšlení. Úspěch v testu závisí na schopnosti organizovat výstupy do smysluplně souvisejících klusterů – napadá nás, není výše popsané přesně ten proces, kterým hráči organizují své myšlení při hře na hudební nástroj? Jestliže ano, proč tedy hráči na EKN a housle nebyli v TVF tak úspěšní jako flétníci, klarinetisté a akordeonisté – snad nějaký hudebník by nám byl schopen tento jev osvětlit.

TIP

První aplikovaný test byl TIP – nonverbální inteligenční test. Proband zde musí prokázat schopnost operování s abstraktními vztahy a logické usuzování.

Nejprve nahlédněme do prvního grafu, který nám podává celkové výsledky testování TIPem v roce 2013.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

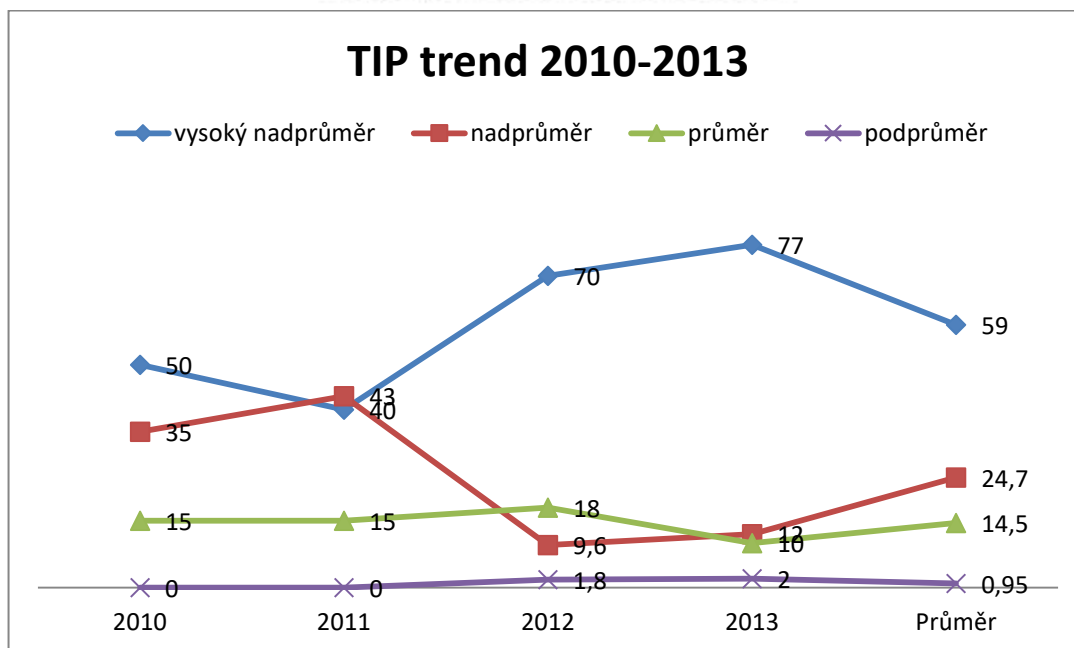

Nosná informace z tohoto rozložení výkonu je ta, že 89 % žáků a studentů z kempu pro nadané skórovalo v tomto testu, odrážejícím vrozený intelekt, nadprůměrně a výše – což lze interpretovat tak, že skoro u 90 % účastníků kempu pro nadané můžeme očekávat minimálně nadprůměrný vrozený intelektový potenciál. Potenciál, který lze dále stimulovat, profilovat a zaměřovat do zvolené oblasti zájmu.

Pro porovnání trendu z minulých let nahlédněte do následující tabulky, kde najdeme srovnání v %.

TIP v %	2010	2011	2012	2013	Průměr
vysoký nadprůměr	50	40	70	77	59
nadprůměr	35	43	9,6	12	24,7
průměr	15	15	18	10	14,5
podprůměr	0	0	1,8	2	0,95

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Z tabulky je patrný trend, který jsme zaznamenaly již v minulém roce, že výkon žáků a studentů se výrazně zlepšil v pásmu vysokého nadprůměru a snížil v pásmu nadprůměru (oproti letům 2010 a 2011). Vzhledem k tomu, že daný test je měřítkem především přirozené inteligence, můžeme se domnívat, že každý rok přibývá v kempu účastníků se superiorním intelektem.

V rámci oborových skupin skórovali především v pásmu maximálního výkonu hráči na klarinet a akordeon; dále pak chemici a biologové na „třetím“ místě jsou matematici a fyzici. Rádi bychom zde podotkli, že hráči na klarinet a akordeon se jeví jako zajímavá skupina. Tito žáci a studenti dosáhli jako skupina nejvyšších výkonů ve dvou testech ze čtyř (TIP a TVF).

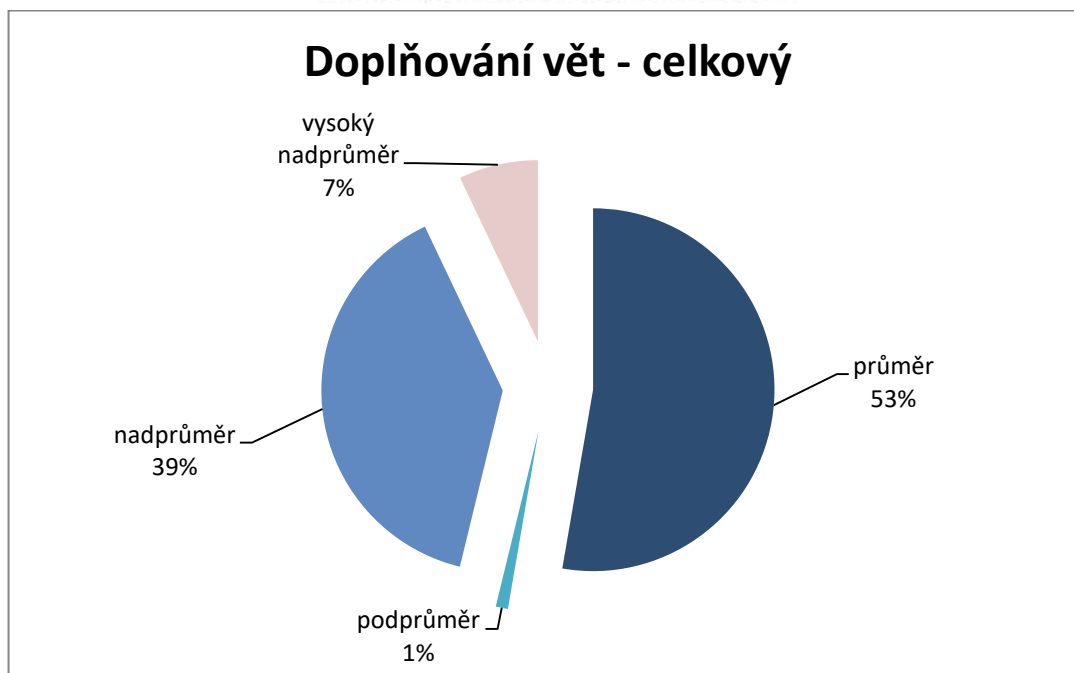
Sestavíme-li pořadí dle četnosti nadprůměrných (všechny výkony, které jsou nad průměrem) výkonů, pořadí skupin se bude značně lišit: 100 % nadprůměrných výkonů v rámci své skupiny mají chemici a biologové; 94 % nadprůměrných výkonů matematici a fyzikové; 91 % pak dějepisáři a zeměpisáři. Ostatní 4 skupiny mají procentuální rozptyl úspěšnosti mezi 80-85 %. Lze možná nastínit hypotézu, že bez minimálně nadprůměrného intelektového potenciálu nelze být úspěšný ve studiu chemie a biologie.

Doplňování vět

Dalším výkonovým testem bylo DOPLŇOVÁNÍ VĚT. Jedná se o test verbální inteligence.

Graf ilustruje procentuální rozložení výkonů za rok 2013 v rámci jednotlivých výkonnostních pásem.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

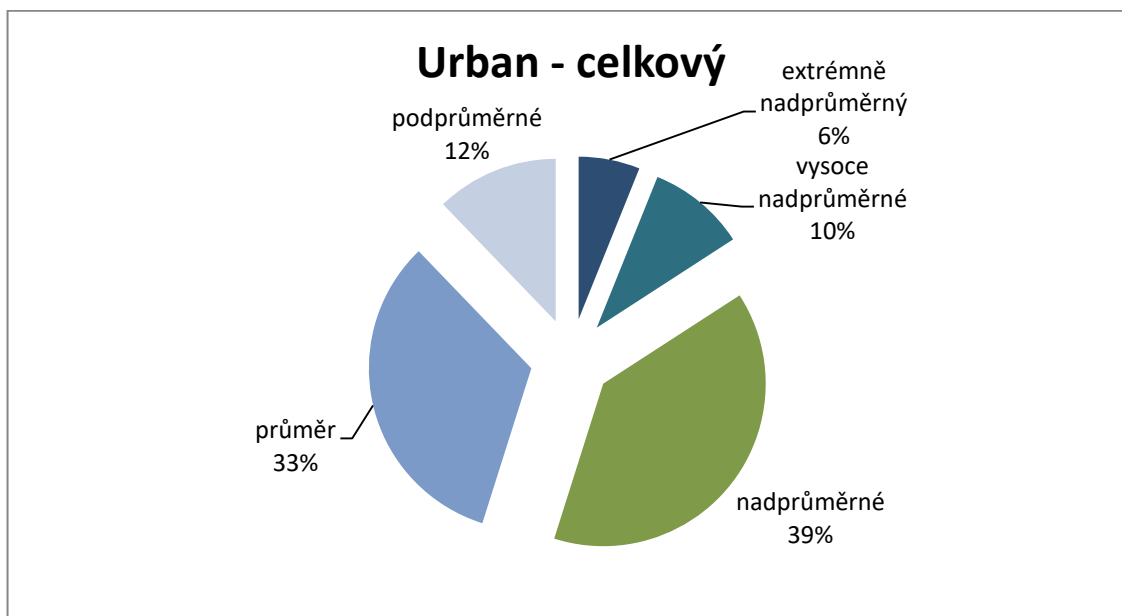
Z grafu je patrná opět (podobně jako v minulých letech) nízká úspěšnost v tomto testu – výjimečný, tedy vysoce nadprůměrný výkon (odpovídající IQ nad 130) má pouze 7 % žáků a studentů z kempu pro nadané děti. Nejvíce žáků a studentů (53 %) podalo pouze průměrný výkon.

V rámci analýzy výše výkonu v sedmi skupinách žáků a studentů jsem zaznamenaly následující výkonové trendy. Vysoce nadprůměrný výkon v tomto testu Doplňování vět podalo 15 % žáků a studentů studujících cizí jazyky, což je nejvyšší procentuální zastoupení v rámci daných skupin, že se jedná právě o jedince studující cizí jazyky se nám jeví jako adekvátní. Nicméně v této jazykové skupině nás překvapilo, že 4 % žáků a studentů zde podala podprůměrný výkon. Pomyslné druhé místo pak zaujímají žáci a studenti studující chemii a biologii – 12 % z nich podalo nadprůměrný výkon; za nimi jsou s 9 procentuálním zastoupením matematici a fyzici, a dále s pouhým 5 % zastoupením dějepisci a zeměpisáři – což nás překvapuje – od žáků a studentů posledně zmíněných humanitních oborů bychom očekávaly vyšší výkon v testu verbální inteligence. Z hudebníků nikdo nedosáhl vysoce nadprůměrného výkonu, což potvrzuje domněnku, že jejich nadání je ve zcela jiné než verbální oblasti. Výkony hudebníků jsou ve vysoce procentuálním zastoupení především průměrné; a to zejména u hráčů na akordeon a klarinet, kde 85 % z nich má průměrný výkon v testu doplňování vět. V této části diskuze nemůžeme opomenout srovnání s testem verbální fluence, kdy superiorní výkony podali právě hráči na akordeon, klarinet a flétny – dovolíme si zde naléhavou vsuvku: pakliže nadání, ať už verbální či jiné, není stimulováno a kultivováno, pak se neprojevuje, neroste, není k užitku. Zde tedy máme přímý důkaz o smysluplnosti pořádání kempů pro nadané žáky a studenty.

URBAN

Dále jsme našim respondentům opět předložily osvědčený Urbanův figurální test tvořivého myšlení. Tento kresebný test identifikuje tvořivé schopnosti probanda.

Předkládáme celkový výkonnostní graf, který jsme získaly zpracováním výsledků všech žáků a studentů v testu tvořivosti:

Komentář ke grafu: tento rok nikdo nedosáhl fenomenálního výkonu; 6 % žáků a studentů dosáhlo extrémně nadprůměrného výkonu; 10 % vysoce nadprůměrného; 39 % nadprůměrného výkonu; 33 % průměrného výkonu a 12 % podprůměrného výkonu. U nikoho jsme nezaznamenaly hluboce podprůměrný výkon.

Pojďme učinit srovnání s předešlými testovacími lety:

- Minulý rok nejvíce účastníků kempu, a to celých 42 % (44 % v minulých letech), mělo průměrně rozvinutou kreativitu. Letos jsme na 33 %.
- 23 % (29 % v minulých letech) mělo vloni nadprůměrně rozvinutou kreativitu – letos 39 %.
- 19 % (14,5 % v minulých letech) mělo v loňském roce kreativní potenciál vysoce či extrémně nadprůměrný a nikdo neskóroval v kategorii fenomenální – letos 16 %.
- Vzhledem k tomu, že talent, nadání a kreativita jsou v úzkém sepětí, očekávaly jsme opět podstatně vyšší míru tvořivosti. Loňský rok nás překvapilo, že v kempu pro nadané žáky má 57 % z nich (taktéž 57 % v minulých letech) kreativní schopnosti rozvinuté pouze průměrně nebo níže – letos 45 %.
- Z uvedeného je patrné, že v letošním roce žáci a studenti z kempů pro nadané podali v testu kreativity vyšší výkony než letech minulých. A to významně v nadprůměrném pásmu.

Na základě analýzy výsledků v rámci jednotlivých skupin jsme si povšimly zajímavé dysproporce mezi rozdělením výkonu v testu tvořivosti v rámci jednotlivých skupin:

Extrémně nadprůměrného výkonu v testu tvořivosti nedosáhl nikdo z početné skupiny hudebníků a nikdo ze skupiny jazykářů. Nejčastěji (ve 14 %) jsme extrémně nadprůměrný výkon zaznamenaly

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

u dějepisářů a zeměpisářů; ve stejném pásmu skórovalo 12 % chemiků a biologů a 8 % matematiků a fyziků.

Podíváme-li se ale kolik % studentů a žáků skórovalo (v rámci jednotlivých skupin) v tomto testu kreativity nadprůměrně a výše (počítáme nadprůměr, vysoký nadprůměr a extrémní nadprůměr), pak na pomyslném prvním místě se se 76 % umístili jazykáři; ihned za nimi hráči na klarinet a akordeon (75 %); na 3. místo se se 70 % nadprůměrných (a vyšších) výkonů vyšplhali flétnisté; dále 57 % měli dějepisáři a zeměpisáři, dále 53 % skórovali matematici a fyzici; předposlední jsou chemici a biologové (48 %) a poslední jsou hráči na EKN a housle. Zde se stejně jako v testu verbální fluence objevila velká diskrepance mezi výkony hudebníků. Zatímco hráči na EKN a housle zde podávají spíše nižší výkony – ostatní hudebníci pak skórují především v nadprůměrných pásmech. Jako nehudebníci tento jev neumíme vysvětlit, ale velmi přivítáme možná vysvětlení ze strany čtenářů.

Nakonec jsme se rozhodly zaznamenat, kolik žáků a studentů ve všech čtyřech testech (TVF, TIP, Dop. vět a Urban) skórovalo v roce 2013 nejvyšším možným výkonem v rámci daného testu. V celém testovaném souboru se neobjevil nikdo, kdo by takový generalizovaně superiorní výkon podal. Z možných mnoha vysvětlení jsou nám nejbližší tyto dvě. Za prvé: testová baterie byla pro žáky a studenty náročná a tedy adekvátně vybraná k účelu zkoumaného vzorku potencionálně nadaných dětí. Za druhé superiorní výkon v jedné nebo více daných oblastech je již specifickým nadáním sám o sobě, a z podstaty této specifčnosti nemůžeme očekávat jeho generalizaci ve více kognitivně výkonných oblastech. Zjednodušeně: máte-li doma dítě, byť jen s úzce specifikovaným nadáním pro určitou činnost, važte si této skutečnosti a nestresujte jej svými vysokými očekáváními i v jiných oblastech vědy a tvorby.

5. Diskurz

„Zprůměrováním „nadaného“ dítěte zjišťujeme, co je pro danou skupinu obvyklé, ale právě psychologické vzdělání zde křičí: individuální přístup, každý je jedinečný, zóna nejbližšího vývoje...nechceme jedince průměrovat, chceme mu porozumět a citlivě ho popsat.

To, co ale naše zkoumání říká jednoznačně, je důležitost systému, ve kterém nadané dítě vyrůstá a rozvíjí se: kvalita rodiny, přítomnost či nepřítomnost sourozenců, vliv učitelů a dalších autorit, podmínky pro rozvoj, které školy nabízí nebo nenabízí, postoj společnosti ke vzdělání a nadání.

Jako zásadní smysl našeho projektu vnímáme možnost věnovat se tématu nadání a zprostředkovat tyto informace nejen dětem, ale i rodičům, učitelům, školám, společnosti jako nositeli vlivu.

Pokud bude projekt dále rozvíjen, pak právě zaměření jak na jedince, tak na systémy by se nám zdálo velmi užitečné.¹³

V rámci našeho již čtyřletého projektu jsme si kladly⁴ mnoho otázek od definic nadání, hledání vhodných psychometrických metod, měly jsme pochybnosti, zda je úspěšný absolvent olympiád

³ Citace z Diskurzu roku 2011

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

a soutěží zároveň i nadaným žákem. Vnímáme, že náš projekt má smysl a podařilo se najít způsob, jak zpracovat data vzorku i jak sdělit výstupy individuálně.

Pokud bychom se na testování dívaly jako na screening populace, pak se začíná rýsovat predikční mechanismus pro vytipování nadaných dětí (navržená baterie se osvědčila, zvláště Urban, D2 a TVF, které rozlišují vyšší spektra nadání a nejsou veřejnosti známé) a v neposlední řadě se daří zachytit několik žáků, kteří by potřebovali podporu ve vývojovém období, které právě řeší (tuto informaci mohou pak rodiče získat s osobním komentářem na pravidelném setkání organizovaném na podzim nebo písemnou zprávou zaslanou poštou, což se organizátorům podařilo prosadit i v letošním roce, kdy finanční náklady investoval Plzeňský kraj). Máme tedy šanci ovlivnit následný vývoj skrze rodinu, ale zároveň i pedagogy a další odborníky, kteří se setkání účastní. Za optimální variantu bychom považovaly i zájem školních psychologů a pokračování v práci se žáky z kempů i v průběhu roku.

Opakovaná účast na kempech a objektivně měřitelný úspěch na národních a mezinárodních soutěžích je důkazem smysluplnosti snažení jak organizátorů, pedagogů, tak samotných žáků.

Opakovaná účast klade nové výzvy i pro nás - jak obměnit testovou baterii pro příští rok? Jakou charakteristiku jsme zatím nepopsaly? Buďte naší inspirací a napište nám.

První dojem, že se třídy na testování plní štíhlými dětmi oproti světovému trendu dětské obezity se nám podařilo díky datům z přihlášek a vypočtení BMI validizovat a můžeme říci, že 93 % dětí má BMI v normě.

Další úvahou je zaměřit se více na strukturu rodiny. Buď podrobnějšími dotazy, graficky nebo projektivně (př. Zacarovaná rodina, Ostrov rodiny). Z dotazů při vyplňování dotazníků jasně vyplývá, že nová struktura rodin se často významně liší od tradiční úplné rodiny. Zároveň nechceme traumatizovat děti, které zaskočí i běžný dotaz „Co dělá tatínek?“, protože bydlí s maminkou a neví, kdo to je. Zajímá nás úplná a neúplná rodina, single rodiče, biologičtí rodiče (pokud bude možné zjistit). Novou charakteristikou by mohl být i věkový rozestup mezi sourozenci. Běžně se udává, že sourozenec je ten, kdo se narodí v rozmezí 5 let. Pokud je rozmezí delší, pak lze posuzovat jako jedináčky. Naopak odstup do 1 roku klade vysoké nároky na rodiče díky odlišnosti vývojových potřeb. Projeví se to v našem vzorku? Jak se liší vzorek testovaných od zbytku populace? Pro inspiraci nabízíme data ČSÚ s krátkým komentářem na závěr.

V 1. pololetí letošního roku se počet obyvatel České republiky snížil o 3,2 tisíce na 10 512,9 tisíce osob. Úbytek byl výsledkem záporné bilance přirozené měny, zahraniční migrací obyvatel naopak mírně přibýlo. Narozených dětí bylo proti stejnému období roku 2012 o 1,6 tisíce méně, ubylo i sňatků (o 2,0 tisíce) a potratů (o 0,6 tisíce). Naopak více bylo vystěhovalých (o 12,1 tisíce), přistěhovalých (o 6,9 tisíce), rozvodů (o 1,3 tisíce) a zemřelých (o 0,2 tisíce).

Během ledna až června 2013 se v ČR živě narodilo 52,0 tisíce dětí, o 1,6 tisíce méně než ve stejném období předchozího roku. Za nižším počtem narozených stál mezeroční úbytek dětí narozených v prvním (pokles o 796 dětí, tj. o 3,2 %) a druhém pořadí (pokles o 969 dětí, tj. o 4,6 %). Děti třetího a

⁴ Celou práci nás provázelo dilema, zda prosazovat naši ženskou identitu a jako tým 3 žen toto zohlednit v přičestí minulém nebo psát neurčitě jako „autor“. Nechť nám laskavý čtenář promine, pokud ho naše volba rušila při čtení.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

vyššího pořadí se naopak letos narodilo více (o 128, tj. o 1,7 %). Podíl dětí narozených nevdaným ženám se ve srovnání s 1. pololetím 2012 dále zvýšil, když se v první polovině roku 2013 mimo manželství narodilo 44,7 % všech živě narozených dětí, celkem 23,2 tisíce. Nejvíce dětí v 1. pololetí 2013 porodily ženy ve věku 29–31 let, mezi prvorodičkami byly nejčetnější ženy ve věku 27–30 let. Průměrný počet živě narozených dětí jedné ženě se v 1. pololetí letošního roku dle jeho průběžného propočtu snížil na 1,42, když v roce 2012 (celém) byla úhrnná plodnost 1,45.

V období od ledna do června letošního roku zemřelo 55,8 tisíce osob, což bylo o necelých 0,2 tisíce více než ve stejném období roku 2012. Zemřelým mužům, kterých bylo jen o 33 více než zemřelých žen, bylo v době úmrtí v průměru 71,8 roku, ženy byly v průměru o 7 let starší. Děti do jednoho roku zemřelo v 1. pololetí celkem 125 a kojenecká úmrtnost byla na úrovni 24 zemřelých dětí před dosažením jejich prvních narozenin z každého desetitisíce živě narozených dětí. Úroveň úmrtnosti dětí do jednoho roku věku pokračovala v první polovině letošního roku ve svém poklesu, když v roce 2012 byla zatím historicky nejnižší.

V 1. pololetí 2013 bylo uzavřeno 16,6 tisíce manželství, o 2,0 tisíce méně než ve stejném období roku 2012. Počty sňatků klesají každoročně od přechodného zvýšení v roce 2007. Kromě dlouhodobého poklesu intenzity sňatečnosti je důvodem i skutečnost, že početně silné generace narozených v 70. letech věk vyšší sňatečnosti již překročily. V 1. pololetí 2013 byl oproti stejnému období o rok dříve nižší jak počet sňatků mezi dvěma svobodnými snoubenci, kterých bylo 65,1 %, tak i opakovaných vstupů do manželství. Ženichům, kteří uzavírali letos první sňatek, bylo v průměru 31,7 roku, těm, pro které to byl již nejméně druhý sňatek, 47,1 roku. Svobodným nevěstám bylo průměrně 29,0 roku, rozvedeným a ovdovělým 42,9 roku.

Během prvních šesti měsíců roku 2013 bylo rozvedeno 14,2 tisíce manželství, což představovalo nárůst o 1,3 tisíce oproti stejnému období loňského roku. Nejvíce rozvodů bylo po 4 až 5 letech trvání manželství. Z úhrnu rozvedených manželství jich bylo 56,5 % s nezletilými dětmi. Rozvody se dotkly celkem 12,3 tisíce dětí.

Potratů bylo v 1. pololetí 2013 registrováno 18,8 tisíce, o 0,6 tisíce méně než v 1. pololetí o rok dříve, a to díky nižšímu počtu provedených umělých přerušení těhotenství (o 500 méně) i nižšímu počtu samovolných potratů (o 169 méně).

I když se celkový počet obyvatel ČR v 1. pololetí snížil, saldo zahraniční migrace bylo kladné, avšak nízké. Počet přistěhovalých převýšil počet vystěhovalých pouze o 0,6 tisíce osob. Letošní migrační přírůstek byl o 5,3 tisíce nižší než o rok dříve. Oproti stejnému období roku 2012 bylo více přistěhovalých (o 6,9 tisíce) a zejména pak vystěhovalých (o 12,1 tisíce). Nejvíce přibýlo v 1. pololetí 2013 v ČR stěhováním státních občanů Slovenska (saldo 2,2 tisíce), Německa (0,9 tisíce) a Bulharska (0,4 tisíce). Nejvýraznější úbytek byl zaznamenán u Ukrajinců (3,2 tisíce).⁵

Které z těchto jevů se odráží i mezi nadanými? Určitě vliv migrace- v rámci kempů se prosazují děti i jiných národností. Počet dětí v rodinách převyšuje celostátní průměry. Většina dětí žije v rodinách, ale

⁵ Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby091113.doc>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

trend nesezdanosti, dětí vychovávaných pouze matkou, rozvedených rodin (stýkajících se i nestýkajících) se objevuje také. Opakovaně je objevuje téma smrti, ztráty blízkých v testu tvořivosti. Téma smrti, umírání v nemocnicích nebo doma, rituály pohřbu, prostor pro truchlení je velkým tématem pro celou společnost. Zaznamenaly jsme i téma potratu, což nemusí bezprostředně souviset s jedincem, ale vliv může mít i okolí, popř. film, četba.

Podářilo se nám objektivizovat školní průměr z přihlášky rodičů – 1,3 ze školních známek žáků a studentů na vysvědčení v pololetí školního roku 2012/2013. Nabízí se samozřejmě úvaha, zda nechtěli vylepšit výkon svých dětí a mírně ho nadhodnotit a že neobjektivnější by byla data přímo ze škol nebo kopie vysvědčení, ale pro naši a Vaši základní představu, je informace dostačující.

Celkově se nabízí úvaha konfrontace pohledu rodičů a dětí např. krátkým dotazníkem pro rodiče. Dotazník by mohl mít i elektronickou verzi a vyplnění na internetu by značně zjednodušilo zpracovávání dat. Nekonečné přepisování vstupních dat pro statistiku je i pro nás v závěru obohacující, když se z tabulek stanou grafy a my můžeme ověřit nebo vyvrátit naše hypotézy.

Věříme, že i Vás, uvedené výstupy obohatí. Pokud byste měli zájem nám napsat svoje podněty, postřehy, komentáře, tak nám můžete napsat na e-mail: veronika.vichova@gmail.com. Uvedené podněty zohledníme v přípravách na rok 2014 a předem za ně děkujeme.

Bc. Klára Chaloupková, Mgr. Hana Navrátilová a Mgr. et Mgr. Veronika Víchová, říjen 2013